

Aastaruanne
2019

Üldine teave

Ärinimi	Coop Pank AS
Asutatud	15.03.1992 Tallinnas
Address	Narva mnt. 4, Tallinn 15014, Eesti Vabariik
Registrikood	10237832 (EV ärireister)
Esmakande aeg	19.08.1997
Telefon	+ 372 669 0900
SWIFT/BIC	EKRDEE22
e-posti aadress	info@cooppank.ee
Interneti kodulehekülg	www.cooppank.ee
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitori registrikood	10142876 (EV ärireister)
Audiitori aadress	Pärnu mnt 15, Tallinn 10141
Aruande bilansipäev	31.12.2019
Aruandeperiood	01.01.2019 - 31.12.2019
Aruandevaluuta	euro (EUR), tuhanded ühikud

Nõukogu liikmed: Jaanus Vihand (esimees), Priit Põldoja, Jaan Marjundi, Roman Provotorov, Märt Meerits

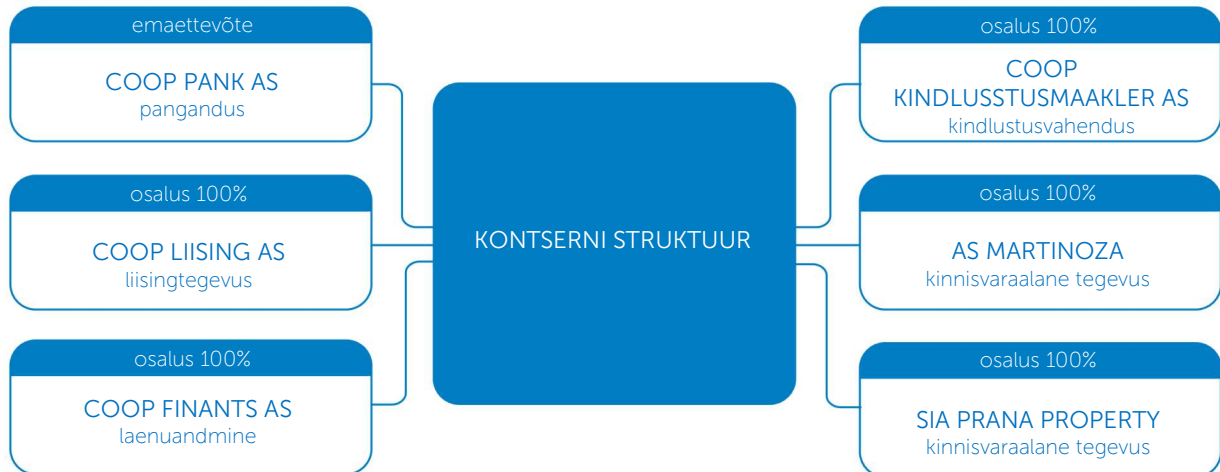
Juhatuse liikmed: Margus Rink (esimees), Hans Pajoma, Heikko Mäe, Kerli Lõhmus

Sisukord

Tegevusaruanne.....	4
Eesmärgid.....	5
Strateegia.....	6
Tegevuskeskkond.....	8
Äritegevuse ülevaade 2019.....	9
Finantstulemused.....	13
Kapitaliseeritus ja riskipositsioonid.....	14
Kontserni juhtimiskorraldus.....	17
Tasustamispoliitika.....	20
Dividendipoliitika.....	21
Üle 5% osalust omavad aktsionärid.....	21
Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne.....	22
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.....	29
Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumi aruanne.....	29
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne.....	30
Konsolideeritud rahavoogude aruanne.....	31
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne.....	32
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad.....	33
Lisa 1 Raamatupidamisarvestuse põhimõtted.....	33
Lisa 2 Riskide juhtimine.....	50
Lisa 3 Tütaretevõtted ja firmaväärtus.....	81
Lisa 4 Tegevussegmentid.....	82
Lisa 5 Neto intressitulu.....	85
Lisa 6 Neto teenustasutulu.....	85
Lisa 7 Tööjõukulud.....	85
Lisa 8 Tegevuskulud.....	86
Lisa 9 Raha ja raha ekvivalendid.....	86
Lisa 10 Finantsinvesteeringud.....	86
Lisa 11 Laenud ja nõuded klientidele.....	87
Lisa 12 Laenude allahindlused ja laenukahjumid.....	87
Lisa 13 Muud finantsvarad ja muud varad.....	88
Lisa 14 Kinnisvarainvesteeringud.....	88
Lisa 15 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad.....	89
Lisa 16 Klientide hoiused ja saadud laenud.....	89
Lisa 17 Muud finantskohustised ja muud kohustised.....	90
Lisa 18 Allutatud kohustised.....	90
Lisa 19 Omakapital.....	90
Lisa 20 Tingimuslikud kohustised.....	91
Lisa 21 Kohtuvaidlused.....	91
Lisa 22 Rendile võetud varad.....	92
Lisa 23 Seotud osapooled.....	92
Lisa 24 Tava ja lahustatud kasum aktsia kohta.....	93
Lisa 25 Bilansipäevajärgsed sündmused.....	93
Lisa 26 Emaettevõtte konsolideerimata finantsaruanded.....	94
Juhatuse kinnitus.....	98
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne.....	99
Kasumi jaotamise ettepanek.....	106
Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele.....	107

Tegevusaruanne

Coop Pank AS kontserni (kasutatud mõistena ka „konsolideerimisgrupp“, „pangagrupp“) kuuluvad seisuga 31.12.2019 järgnevad ettevõtted: Coop Pank AS, Coop Liising AS, Coop Finants AS, Coop Kindlustusmaakler AS, AS Martinoza ja SIA Prana Property. Neist viis esimest on registreeritud Eesti Vabariigi Äriregistris ja SIA Prana Property Läti Vabariigi Äriregistris.

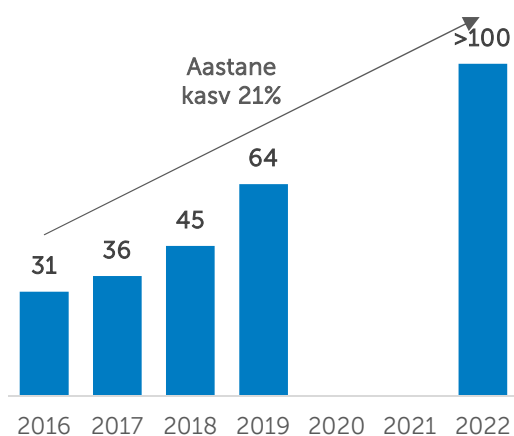
Augustis 2019 jõudis lõpule panga tütaretevõtte CP Vara AS likvideerimisprotsess ning ettevõtte kustutati Äriregistrist 14.08.2019. Samas registreeriti 27.08.2019 panga uus tütaretevõtte Coop Kindlustusmaakler AS, kelle põhiliseks tegevusvaldkonnaks on kindlustusmaakleri teenuste pakkumine.

Eesmärgid

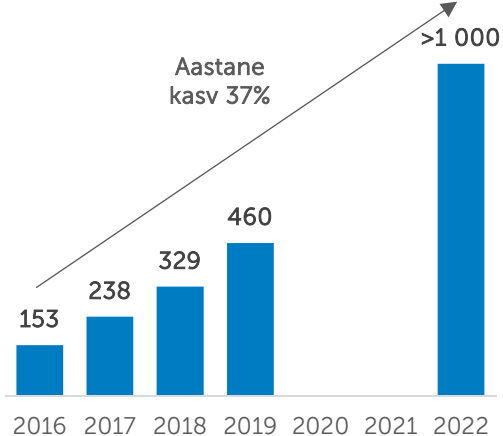
Coop Panga missioon on anda hoogu Eesti ettevõtetele ja aidata inimestel viia ellu oma unistusi igas Eestimaa nurgas – nii maal kui ka linnas. Tänapäevane Eesti pangandusturul ning lähiaastate perspektiiv soosivad kodumaisel kapitalil põhinevaid panku, kel on kiire kasvuambitsioon ning valmisolek keskenduda tooteinnovatsioonile. Tegevuse kolme esimese aasta jooksul (2017-2019) oleme saanud toimima kõik põhilised pangateenused ning kasvatanud panga 2-3 korda suuremaks. Nüüd soovime laiendada kliendisegmente, kellele oma tegevust fookuseerida. Lisaks senisele suurlinnadest kaugemale jäävale kliendisegmendile hakkab Coop Pank sihtima ka mugavat kodumaist pangandust hindavat linnaklienti ning keskendub jõulisemalt äriklientide teenindamisele.

Järgneva kolme aasta jooksul (2020-2022) planeerib pangagrupp kasvatada oluliselt klientide arvu ja suurendada laenuportfelli.

Coop Panga klientide arv, tuhat klienti

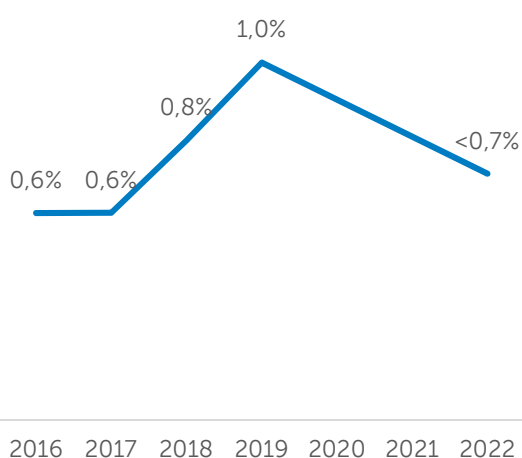

Kontserni neto laenuportfell, mln €

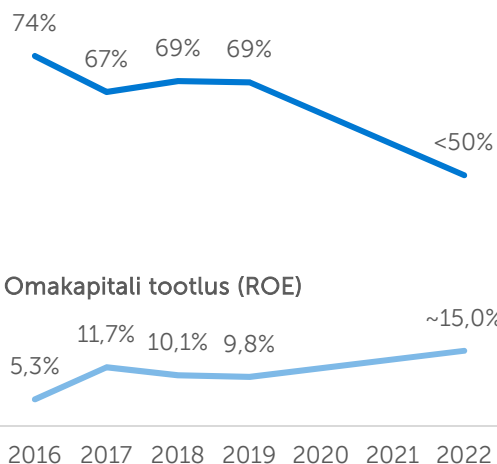

Ärimahtude kasvatamise tulemusena seab pank eesmärgiks saavutada suurem efektiivsus ning pakkuda aktsionäridele kõrgemat omakapitali tootlust.

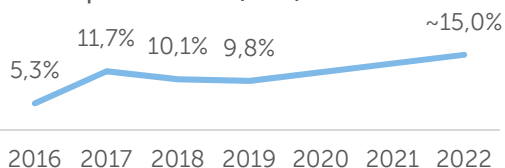
Finantseerimiskulu, %

Kulu / tulu suhe (CIR)

Omakapitali tootlus (ROE)

Strateegia

Julgeme teha teisiti

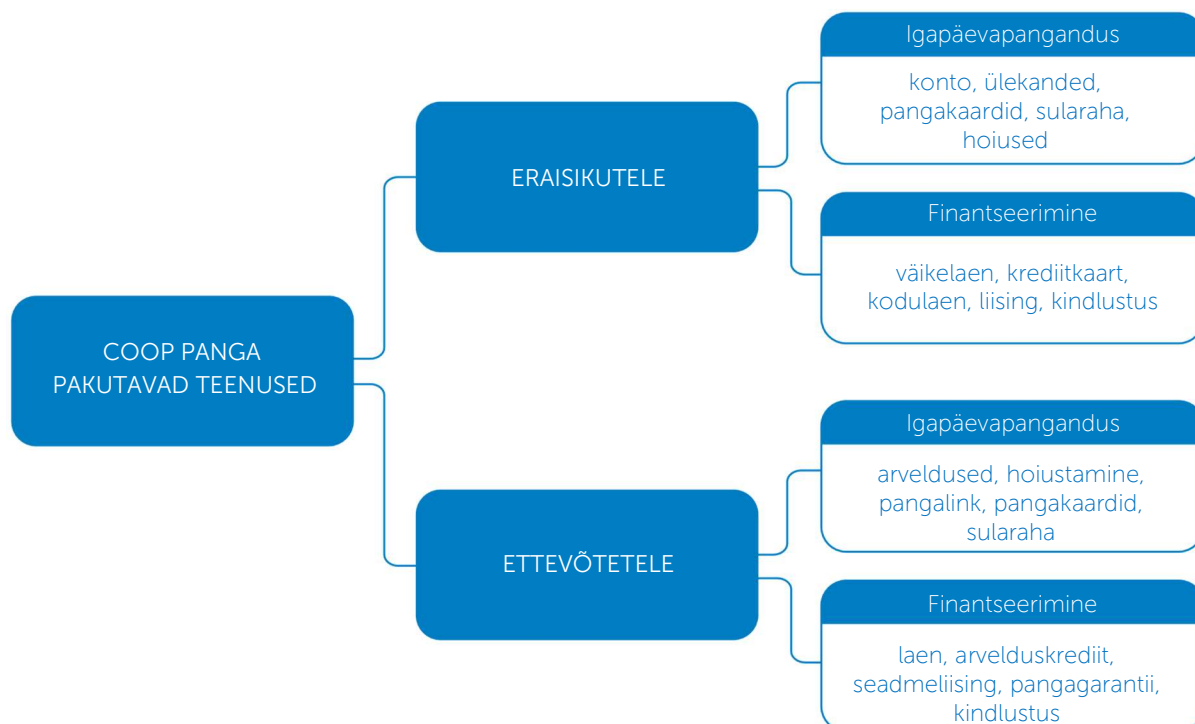
Me ei ole suur pank, me oleme teistsugune pank. Coop Pangas konto avamiseks ei pea tulema pangakontorisse, eraklient saab seda teha meie veebilehel või Coop kauplustes. Meie mobiilipank on „õhuke“ s.t. pakume selles kanalis vaid kõige igapäevasemaid pangateenuseid. Coop Pangal ei ole oma sularahaautomaatide võrgustikku, kuid vaatamata sellele pakume klientidele parimat sularaha kättesaadavust Eestis. Meie panga kliendid saavad sularaha välja võtta ja pangakontole panna Coopi kaupluste kassades üle Eesti. Lisaks saab sularaha välja võtta ka kõikide pankade sularahaautomaatidest.

Pingutame kliendi nimel

Meie igapäevapanganduse teenuste tarbimiseks on kõige kasulikum kasutada arvelduspakette – Rahn ja Rändrahn. Nii saate kindla kuutasu eest kõik igapäevased pangateenused ühes pakettis: deebetkaart, ülekanded, sularaha. Coop Pank pakub ettevõtte rahaliste vahendite kasumlikumaks hoiustamiseks turu parimat intressi arvelduskonto jäägile – kuni 0,25% aastas ja eraisikutest klientidele, kes kasutavad pangateenuste paketti Rändrahn, arvelduskonto jäägilt intressi 1% aastas. Alates 2019. aasta märtsist eemaldas pank eluasemelaenu lepingutingimustest igapäevase arveldamise kohustuse ja pakub alates 1. juulist sõlmitud kodulaenu lepingutele tasuta kaasa laenukindlustust. Tarbimisfinantseerimise äriilin lansseeris 2019. aastal tervikliku täisautomaatse otsustusmootori, millega on kliendil võimalik laenu taotlust esitada sõltumata seadmest vähem kui minutiga. Ettevõtete teenindamisel on Coop Panga eeliseks kohaliku ettevõtluse hea tundmine, kiirem finantseerimise otsustusprotsess ja väiksele pangale omane paindlikkus.

Põhiteenusteks igapäevapangandus ja finantseerimine

Meie põhiteenusteks on igapäevapangandus ja finantseerimine. Lisaks ehitame üles modulaarse tehnoloogilise platvormi integreerimaks kliendipakkumisse kolmandate osapoolte teenuseid (näiteks varakindlustus, elukindlustus, investeerimiskonto, pensionifond jms.)

Eestimaine ettevõtte

Kõik meie otsused tehakse siin, Eestis. Meie töötajad, juhatus, nõukogu istuvad ühe laua taga. Kasvõi iga nädal. See tagab meile otsustusprotsessi kiiruse ning paindlikkuse.

Panganduse ja kaubanduse integratsioon

Panga strateegiliseks omanikuks on Eesti suurim jaekaubanduskett Coop, kellega koos pakutakse pangateenuseid kõikides Coop kauplustes üle Eesti. 2019.a. novembrist hakkas Coop pakkuma Coop Panga klientidele suurimaid võimalikke soodustusi, mis olid seni kättesaadavad vaid maksefunktsiooniga kliendikaardi Säästukaart Pluss kasutajatele. Samuti hakkasid Coop Panga kaardi omanikud teenima 10% rohkem Coop'i boonuspunkte kui tavataseme Säästukaardi kasutajad. Kokku on Coop Eestil 340 kauplust, mis tähendab, et Coop Pangal on võimalik teenindada kliente üle Eesti. Nii viime ellu oma lubadust - „Hoiame elu igas Eestimaa nurgas“.

Tegevuskeskkond

Maailmamajandus kasvas eelmisel aastal ca 3%. Kuigi kaubanduspinged USA ja Hiina vahel on mõnevõrra vähenenud, on ebakindlus endiselt suur. Ettevõtete investeeringud vähenevad vaatamata keskpankade leebele rahapoliitikale ja soodsatele rahastamistingimustele. Aktsiaturgudel on viimase poole aasta jooksul valitsenud optimism ning suuremad aktsiaindeksid on alates sügisest üldjoontes tõusnud. Völakirjaturgudel on intressid tõusnud eelkõige pikema tähtajaga völakirjade puhul, mis tähendab, et tuluköver on järsenenud ja erinevus lühi- ja pikaajaliste intresside vahel suurenenud.

Euroala majandus kasvas 2019. aastal 1,2%. Neljas kvartal oli nõrgim alates 2013. aastast. Peamiseks piduriks saab pidada tööstustoodangu langust Saksamaal, mida on mõjutanud nii kaubanduspinged maailma majanduses, uued heitmenormid kui ka hübriid- ja elektrimootoriga sõidukite kasvanud nõudlus. Kindlustunde kadumine tööstussektorist on hakanud mõju avaldama ka teenuste sektorile. 31. jaanuaril 2020 lahkus Ühendkuningriik Euroopa Liidust. 2020. aasta lõpuni kehtib üleminekuperiood, mil kaubandussuhted ning reisingimused jätkuvad endisel viisil. Käesoleva aasta jooksul planeeritakse kokku leppida uutest tingimustest.

Euroala töötus püsib 7,5% juures endiselt madal ja palgakasv 2,7% juures kiire. Tarbijate kindlustunne on seetõttu tugev ja jaemüügi kasv hoogne. Euroala hõive kasv on aga aeglustunud. Jõudsa palgakasvu tulemusena kasvavad ettevõtete kulutused, mida küll seni ei ole klientidele edasi kantud. Eksportivaid ettevõtteid toetab nõrk euro vahetuskurs. Ekspertide hinnangul jääb tarbijahinnaindeksi kasv järgnevatel aastatel vahemikku 1,1%-1,6%, püsites Euroopa Keskpanga seatud eesmärgi 2% all.

Euroopa Keskpanga nõukogu langetas sügisel hoiustamise püsivõimaluse intressimäära varasemalt -0,4% tasemelt -0,5% tasemele ning jätkab varaostukavaga, kuni see on vajalik baasintressimäärade toetava mõju tugevdamiseks. Euroala kodumajapidamiste laenude aastakasv oli 2019. aasta detsembris viimase kümne aasta suurim tasemel 3,7%, samal ajal kui mittefinantsettevõtete laenumahu aastakasv 3,2%. Laenukasvu toetavad pankade soodsad laenuitingimused ning majapidamiste laenuõudluse kasv.

Eesti majanduskasv oli 2019. aastal jätkuvalt tugev ja oli kolmandat aastat järjest üle 4%. Prognoos 2020. aastaks on 2,2%. Lähiaastatel majanduskasv aeglustub seoses kehvemate väljavaadetega välisurgudel. Eelmise aasta lõpust alguse saanud üleilmne kaubanduse vähenemine ja sellest tulenev tarneahelate kokkutõmbumine halvendab tööstuse kasvuvõimalusi. Koos üleilmse kasvu raugemisega jaheneb ka Eesti peamiste kaubanduspartnerite majandus. Majandussektorite lõikes on riskid keskmisest kõrgemad ehitussektoris, kus turg on mõneks ajaks küllastunud ja madala tootlikkusega töötleva tööstuse harudes, kus ettevõtjatel on järjest raskem kaasas käia kiire palgakasvuga. Jõuline tööhõive kasv hakkab raugema. Kuigi tööpuudus Eestis oli 2019. aastal kõigi aegade madalaim tasemel 4,4%, näitavad nii registreeritud tööpuuduse suurenemine kui ka täitmata töökohtade vähenemine seda, et vajadus uue tööjõu järele on kahanemas. Ettevõtete ootused osutavad majandusaktiivsuse nõrgenemisele.

Äritegevuse ülevaade 2019

Coop Pangal oli 2019. aasta lõpu seisuga 63 800 igapäevapanganduse klienti, seega eelmise aasta lõpuga võrreldes on panga kliendiportfell suurenenud 41% võrra. Kliendibaasi kasvule aitasid kaasa soodne majanduskeskkond, usaldusväärsus ning klientide üldine hoiak eelistada kodumaisel kapitalil põhinevaid panku. Enim mõjutas aasta lõpus kliendarvu kasvu panga aktsiate esmane avalik pakkumine ja börsil noteerimine. Panga kliendarvu kasvule on avaldanud positiivset mõju ka mitmed tooteuendused. Käesoleva aasta kevadel liitus pank rahvusvahelise väikmaksete süsteemiga, mis lubab teha kuni 15 000 euroseid pankadevahelisi rahaülekandeid sekunditega. Samal ajal kehtestas Coop Pank eraklientidele arvelduskonto jäägile makstava intressi kuni 1% aastas ning äriklientidele kuni 0,25% aastas. Alates kevadest lisandus võimalus maksta sularaha oma pangakontole Coop kaupluste kassades. Alates 2019. aasta juulikuust lisab Coop Pank kodulaenu lepingutele tasuta laenukindlustuse, mis loob kodulaenu võtjale täiendava turvatunde. Alates novembrist saab Coop Panga kaardiga Coop kauplustes makstes parimad hinnad.

Coop Pank kasvatas 2019. aastal kolmandat tegutsemisaastat järjest ärimahtusid 40%. Pangagrupi laenuportfell kasvas 2019. aastal 460 miljoni euroni, kasvades aastaga 131 miljoni euro võrra ehk 40%. Äriiliinidest näitasid suurimat kasvu autoliising ja äri-laenu, kasvatades portfelli mahtu vastavalt 60% ja 50%. Kodulaenu portfell kasvas aastaga 29% ning tarbimisfinantseerimise portfell 25%. Panga laenude turuosa oli 2019. aasta lõpus 2,3%, tõustes aastaga 0,6 protsendipunkti võrra. Laenuportfelli kvaliteet püsis kõrge. Tulevaste võimalike laenukahjumite katmiseks tehti 2019. aastal eraldi sünkroonis laenuportfelli kasvuga ehk 39% enam kui 2018. aastal.

2019. aasta lõpu seisuga ulatus Coop Panga hoiuste maht 507 miljoni euroni, kasvades aastaga 122 miljoni euro võrra ehk 32%. Tähtajalised hoiused, saadud laenud ja võlakirjad kasvasid aastaga 34% ja nõudmiseni hoiused 26%. Panga finantseerimiskulu tõusis eelnevat arvesse võttes 0,8% tasemelt 1%. Panga hoiuste turuosa kasvas 2,2% pealt 2,6%.

Coop Panga kasum ulatus 2019. aastal 5,5 miljoni euroni, kasvades aastaga 16%. Panga tulud kasvasid aastaga 20%. Suurima panuse tulude kasvu andsid netointressitulud, mis aastaga suurenesid 23% võrra. Teenustasude tulud kasvasid aastaga 3% võrra. Panga tegevuskulud kasvasid aastaga samuti 20% võrra. Suurimat mõju omas infotehnoloogia-kulude kasv, mis aasta varasemaga võrreldes tõusis 53% võrra ning personalikulude kasv, mis tõusis 21% võrra.

Panga omakapitali tootlus oli 10% juures ning kulude ja tulude suhe püsis 69% tasemel.

Pangagrupi täistööajaga töötajate arv ulatus 2019. aasta detsembri lõpu seisuga 273-ni, kasvades aastaga 53 töötaja võrra ehk 24%. Kõige enam kasvas töötajate arv panga infotehnoloogia üksuses.

Coop Panga 2019. aasta keskseks eesmärgiks oli tegevusmahtude jätkuv kasvatamine. Kevadel emiteeris Coop Pank ettevõtte kasvustrateegia toetuseks 2 miljoni euro väärtuses allutatud võlakirju LHV Pensionifondidele, tähtajaga 10 aastat. Juunis toimunud panga aktsionäride erakorralisel üldkoosolekul otsustasid panga omanikud suurendada panga aktsiakapitali 4 miljoni euro võrra. Detsembris noteeriti panga aktsiad börsil ning pank kaasas kapitali 31 miljonit eurot. Coop Panga aktsia esimene kauplemispäev oli 10. detsember 2019 ning pangal on ca 11 000 aktsionäri.

Klientide arvu kasv

Coop Panga klientide arv kasvas 2019. aasta jooksul 17 tuhande erakliendi ja 1 600 ärikliendi võrra, aasta lõpuks oli pangal 64 tuhat klienti. Lisaks on panga tarbimisfinantseerimisega tegeleval tütaretevõttel Coop Finantsil 100 tuhat klienti.

Kasumi kasv

Coop Panga kasum ulatus 2019. aastal 5,5 miljoni euroni, kasvades aastaga 16%.

Laenuportfelli kasv

Coop Panga laenuportfell kasvas 40% võrreldes eelneva aastaga. Kiiret kasvu toetasid kõik finantseerimisega tegelevad äriühingud – kodulaen, tarbimislään, äriään ja liising.

Hoiuste kasv

Eesti eraisikud ja ettevõtted tõid eelmisel aastal pankka 68 miljoni euro eest hoiuseid. Läbi Raisini platvormi kogus Coop Pank tähtajalist hoiust 50 miljonit eurot.

Parim hoiseintress

Alates 2019. aasta kevadest maksab Coop Pank eraisikutest klientidele, kes kasutavad pangateenuste paketti Rändrahn, arvelduskonto jäägilt intressi 1% aastas. Ka äriklientidele pakub Coop Pank turu parimat arvelduskonto intressi, mis olenevalt summast ulatub kuni 0,25 protsendini.

Välkmaksed

2019. aasta aprillis liitus Coop Pank pankadevahelise välkmaksete süsteemiga, mis võimaldab klientidel teha ja vastu võtta kuni 15 000 euroseid makseid sekunditega.

Coop Kindlustusmaakler

2019. aasta augustikuus asutas Coop Pank tütarfirma Coop Kindlustusmaakler AS-i, mille kaudu pakutakse klientidele kõiki enimlevinud kindlustustooteid nagu liiklus-, kasko-, kodu- ja reisikindlustust, väike ja keskmise suurusega ettevõtete varakindlustust, ehitusmasinate ja muude seadmete kindlustust.

Kõige soodsamad hinnad Coop Panga kaardiga Coopi kauplustes

Novembrist 2019 hakkas Eesti suurim jaekaubanduskett Coop pakkuma Coop Panga klientidele suurimaid võimalikke soodustusi, mis olid seni kättesaadavad vaid maksefunktsiooniga kliendikaardi Säästukaart Pluss kasutajatele. Samuti hakkasid Coop Panga kaardi omanikud teenima 10% rohkem Coopi boonuspunkte kui tavataseme Säästukaardi kasutajad.

Coop Sula

2019. aasta mais hakkas Coop Pank pakkuma era- ja äriklientidele uuenduslikku sularaha sisse- ja väljamakse teenust Coop poodide kassades. Panga kliendid saavad nüüd teha sularaha sisse- ja väljamakseid kokku rohkem kui 300 Coopi kaupluse kassas üle Eesti.

Coop Pank börsi põhinimekirjas

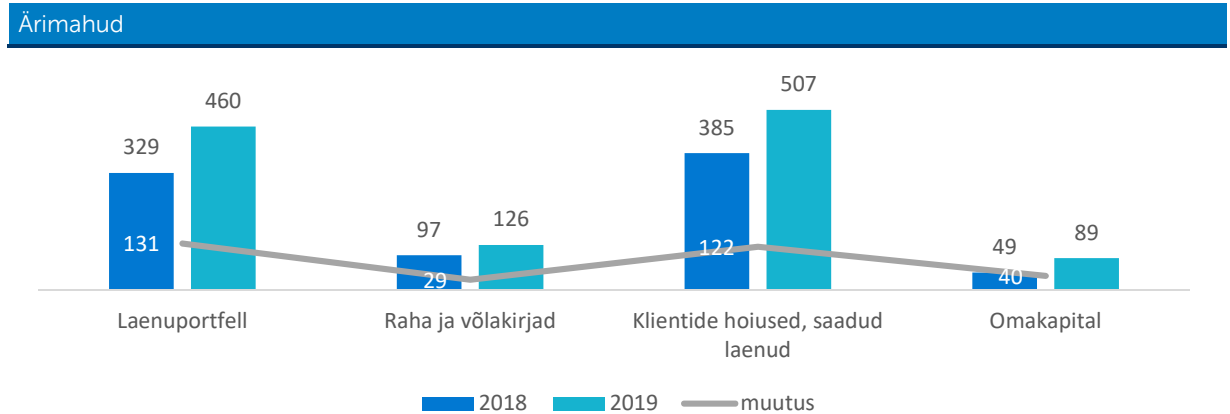
Novembris 2019 toimus Coop Panga aktsiate esmane avalik pakkumine, mille käigus märkis aktsiad ligi 11 000 investorit ning panga kasvustrateegia elluviimiseks kaasati 31 miljonit eurot. Coop Panga aktsia märkimishinnaks kujunes 1,15 eurot.

Finantstulemused

Tuhandetes eurodes

Kasumiaruanne	2019	2018	muutus
Neto intressitulud	20 689	16 779	3 910
Neto teenustasutulu	2 372	2 302	70
Muud tulud	658	687	-29
Neto tegevustulud kokku	23 719	19 768	3 951
Tegevuskulud	-16 261	-13 601	-2 660
Laenude allahindluse kulu	-1 931	-1 392	-539
Tulumaksu kulu	0	-22	22
Puhaskasum	5 527	4 753	774
sh emaettevõtte omanikele kuuluv osa	5 527	4 753	774

Netotulud kasvasid eelmise aastaga võrreldes 20% ja puhaskasum 16%. Tegevuskulud kasvasid 20% eelkõige personalikulude arvelt.

2019. aastal kasvas kontserni neto laenuportfell 40% ning klientide hoiuste ja saadud laenude maht kasvas aastaga 32%. Omakapitali tõstmiseks noteeriti panga aktsiad 2019. aasta lõpus börsil.

Suhtarvud	2019	2018	muutus
Keskmine omakapital (emaettevõtte osa), tuhat eurot	56 452	47 169	9 282
Omakapitali tootlus (ROE), % (<i>puhaskasum / 12 kuu keskmine omakapital</i>)	9,8	10,1	-0,3
Koguvamad, keskmine, tuhat eurot	528 790	408 828	119 962
Varade tootlus (ROA), % (<i>puhaskasum / koguvamad, keskmine</i>)	1,0	1,2	-0,2
Sularaha ja intressitootvad varad, keskmine, tuhat eurot	494 936	393 073	101 864
Neto intressimarginaal (NIM), % (<i>neto intressitulud / intressitootvad varad, keskmine</i>)	4,2	4,3	-0,1
Kulude ja tulude suhe, % (<i>tegevuskulud kokku / neto tegevustulud kokku</i>)	68,6	68,8	-0,2

Kapitaliseeritus ja riskipositsioonid

Kapitalibaas, tuhandetes eurodes	31.12.2019	31.12.2018
Esimese taseme omavahendid		
Sissemakstud aktsiakapital ja ülekurs	72 757	38 374
Reservkapital	2 526	2 288
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	8 314	3 799
Aruandeperioodi aktsepteeritav kasum	3 944	3 989
Muu akumuleeritud koondkasum	1	-154
Immateriaalse varana kajastatav firmaväärtus (-)	-6 757	-6 757
Immateriaalne põhivara (-)	-3 712	-2 290
Usaldusväärse hindamise nõuetest tulenev väärtuse korrigeerimine (-)	-4	-10
Muud mahaarvamised I taseme omavahenditest (-)	-538	-313
Muud üleminekusätetest tulenevad omavahendite korrigeerimised	535	598
Esimese taseme omavahendid (Tier I kapital)	77 066	39 524
Allutatud kohustised	7 000	5 000
Teise taseme omavahendid (Tier II kapital)	7 000	5 000
Aktsepteeritud kapital adekvaatsuse arvutamiseks	84 066	44 524
Riskiga kaalutud varad (RWA)		
Keskvalitsused ja keskpangad standardmeetodil	699	965
Krediidasutused, investeerimisühingud ja kohalikud omavalitsused standardmeetodil	570	2 915
Äriühingud standardmeetodil	39 450	28 245
Jaenõuded standardmeetodil	86 643	62 038
Kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud nõuded standardmeetodil	142 311	100 004
Makseviivituses olevad nõuded standardmeetodil	5 972	959
Eriti suure riskiga seotud kirjed standardmeetodil	29 231	19 626
Muud varad standardmeetodil	11 994	10 330
Krediidirisk ja vastaspoole krediidirisk kokku	316 870	225 082
Operatsioonirisk baasmeetodil	28 414	21 509
Kokku riskiga kaalutud varad (koguriskipositsioon)	345 284	246 591
Kapitali adekvaatsus (%)	24,35%	18,06%
Tier I kapitali suhtarv (%)	22,32%	16,03%

Nõuded omavahenditele		
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv	4,50%	I taseme põhiomavahendid/koguriskipositsioon
Esimese taseme omavahendite suhtarv	6,00%	I taseme omavahendid/koguriskipositsioon
Koguomavahendite suhtarv (kapitali adekvaatsus)	8,00%	koguomavahendid/koguriskipositsioon
Süsteemse riski puhver	1,00%	Koguriskipositsioonist
Kapitali säilitamise puhver	2,50%	Koguriskipositsioonist

Kontsern on aruandeperioodi lõpu seisuga kooskõlas kõikide regulatiivsete kapitalinõuetega. Kontserni süsteemse riski puhvriks seisuga 31.12.2019 on 3 453 (31.12.2018: 2 466) tuhat eurot. Kontserni kapitali säilitamise puhvriks seisuga 31.12.2019 on 8 632 (31.12.2018: 6 165) tuhat eurot.

Kontserni finantsvõimenduse määr seisuga 31.12.2019 on 11,98 % (31.12.2018: 8,33%). Finantsvõimenduse määra arvutamiseks jagatakse I taseme omavahendid kogu riskipositsiooni (bilansilised ja bilansivälised) näitajaga.

Kontserni likviidsuspositsioon on tugev. Likviidsuskatte kordaja (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*) oli 31.12.2019 seisuga 682% (31.12.2018 oli 1 375%), regulatiivne miinimumnõue on 100%.

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr. 575/2013 käsitletakse riskide kontsentreerumisenä ühe kliendi või klientide rühma suhtes võetud riskipositsioone, mis võrduvad või ületavad 10% krediidiasutuse aktsepteeritud kapitalist (vt eelmisel leheküljel kapitaliseerituse tabelit). Allpool olevas tabelis toodud riskide kontsentreerumise kohaldatavatest piirmääradest on vabastatud EL määruse nr. 575/2013 artikkel 400 lg 1 tingimustel riskipositsioonid klientide vastu, mis tulenevad kasutamata krediidilimitidest. Riskide kontsentreerumise piirmääradest on vabastatud ka riskipositsioonid keskvalitsuste ja keskpankade vastu, kellele on määratud riskikaaluks 0%.

Riskikontsentratsiooni piirmäärad vastaspoolte suhtes	Kohaldatav piirmäär	Klientide arv		Riskipositsioonide väärtused kokku	
		31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Krediidiasutused ja investeerimisühingud	aktsepteeritud kapital	0	1	0	7 590
Muud isikud	25% aktsepteeritud kapitalist	0	4	0	20 381

Kõikide riskipositsioonide jaotumine järelejäänud tähtaegade lõikes on esitatud riskipositsiooni klasside kaupa:

31.12.2019	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Bilansilised (standardmeetodil)						
Keskvalitsused ja keskpangad	99 792	0	0	10	0	99 802
Avaliku sektori asutused	0	0	236	0	0	236
Krediidiasutused, investeerimisühingud ja kohalikud omavalitsused	2 452	0	412	0	0	2 864
Äriühingud	0	0	14 993	24 572	2	39 567
Jaenõuded	10 128	1 077	7 849	86 358	17 110	122 522
Kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud nõuded	187	1 977	11 103	87 921	179 276	280 464
Makseviivituses olevad nõuded	4 057	2	28	1 390	159	5 636
Eriti suure riskiga seotud kirjed	0	2 198	3 259	10 768	393	16 618
Omakapitali investeeringud	0	0	0	0	13	13
Muud varad	22 947	3 437	6 948	0	314	33 646
Bilansilised riskipositsioonid kokku	139 563	8 691	44 828	211 019	197 267	601 368
Bilansivälised (standardmeetodil)						
Äriühingud	2 684	0	0	0	0	2 684
Jaenõuded	26 979	0	0	0	0	26 979
Kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud nõuded	7 076	0	0	0	0	7 076
Makseviivituses nõuded standardmeetodil	0	0	0	0	0	0
Eriti suure riskiga seotud kirjed	5 836	0	0	0	0	5 836
Bilansivälised riskipositsioonid kokku	42 575	0	0	0	0	42 575
Kogu riskipositsioon kokku	182 138	8 691	44 828	211 019	197 267	643 943

31.12.2018	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Bilansilised (standardmeetodil)						
Keskvalitsused ja keskpangad	52 063	325	0	1 929	0	54 317
Avaliku sektori asutused	0	0	0	12	0	12
Krediitiasutused, investeerimisühingud ja kohalikud omavalitsused	13 746	0	500	0	0	14 246
Äriühingud	395	515	10 649	16 042	283	27 884
Jaenõuded	9 723	382	6 293	55 063	15 667	87 128
Kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud nõuded	508	1 841	6 233	61 833	139 288	209 703
Makseviivituses olevad nõuded	545	3	9	85	213	855
Eriti suure riskiga seotud kirjed	0	1 046	3 285	6 789	405	11 525
Omakapitali investeeringud	0	0	0	0	13	13
Muud varad	32 047	0	98	0	0	32 145
Bilansilised riskipositsioonid kokku	109 027	4 112	27 067	141 753	155 869	437 828
Bilansivälised (standardmeetodil)						
Äriühingud	2 310	0	0	0	0	2 310
Jaenõuded	21 555	0	0	0	0	21 555
Kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud nõuded	9 553	0	0	0	0	9 553
Makseviivituses nõuded standardmeetodil	135	0	0	0	0	135
Eriti suure riskiga seotud kirjed	3 550	0	0	0	0	3 550
Bilansivälised riskipositsioonid kokku	37 103	0	0	0	0	37 103
Kogu riskipositsioon kokku	146 130	4 112	27 067	141 753	155 869	474 931

Kontserni varad on valdavalt koormamata, välja arvatud mitmesuguste arvelduste tagamiseks seatud deposiidid kogusummas 714 tuhat eurot. Vara käsitletakse koormatuna, kui seda vara kasutatakse mis tahes bilansilise- või bilansivälise tehingu tagamiseks või krediitkvaliteedi parandamiseks ning see vara on panditud ja seda vara ei saa vabalt pandi alt vabastada ilma pandipidaja eelneva nõusolekuta. Paigutatud või panditud varasid, mida ei kasutata ja mida saab vabalt tagasi võtta, ei käsitleta koormatud varana.

Koormatud ja koormamata varadest annab ülevaate järgnev tabel:

31.12.2019	Koormatud varade bilansiline väärtus	Koormatud varade õiglase väärtus	Koormamata varade bilansiline väärtus	Koormamata varade õiglase väärtus	Bilansiline väärtus kokku
Nõuded keskpankade ja krediitiasutuste vastu	400	400	100 364	100 364	100 764
Keskvalitsuse võlakirjad	0	0	1 398	1 398	1 398
Mittefinantsettevõtja võlakirjad	0	0	2 663	2 663	2 663
Laenud ja nõuded klientidele	0	0	460 460	461 453	460 460
Muud varad	314	314	45 703	45 703	46 017
Varad	714	714	610 588	611 581	611 302

31.12.2018	Koormatud varade bilansiline väärtus	Koormatud varade õiglase väärtus	Koormamata varade bilansiline väärtus	Koormamata varade õiglase väärtus	Bilansiline väärtus kokku
Nõuded keskpankade ja krediitiasutuste vastu	500	500	65 809	65 809	66 309
Keskvalitsuse võlakirjad	0	0	1 929	1 929	1 929
Mittefinantsettevõtja võlakirjad	0	0	7 201	7 201	7 201
Laenud ja nõuded klientidele	0	0	328 723	326 199	328 723
Muud varad	178	178	41 938	41 938	42 116
Varad	678	678	445 600	443 076	446 278

Kontserni juhtimiskorraldus

Coop Pank AS kontsern lähtub oma tegevuses konsolideerituse põhimõttest, mis väljendub ühtsete ja kooskõlastatud eesmärkide seadmises, ühtsete põhiväärtuste järgimises ning tegevusega kaasnevate riskide juhtimiseks kontserniüleste otsustuspädevate organite toimimises.

Coop Pank AS juhtorganiteks on nõukogu ja juhatus. Nõukogu valitakse aktsionäride üldkoosoleku poolt kolmeaastaseks perioodiks. Ettepanekuid üldkoosoleku otsuse eelnõuna nõukogu liikme kandidatuuri ülesseadmiseks saavad esitada aktsionärid, kelle häältega on esindatud vähemalt 1/10 aktsiakapitalist. Juhatus valitakse panga nõukogu poolt kolmeks aastaks. Juhatus kui kollegiaalse organi liikmete valimisel jälgib nõukogu, et moodustatav juhatus oleks oma koosseisult piisavalt mitmekesine läbi teadmiste, oskuste, kogemuste ja hariduse profiili, et oleks tagatud juhatuse võimekus efektiivselt juhtida kõiki panga tegevusalasid. Juhatus koosseisu kujundamisel püütakse arvestada ka soolist mitmekesisust.

Juhtorgani liikmete valimisel lähtutakse krediidasutuste seaduses sätestatud juhtorgani liikmele esitatavatest nõuetest: valitaval isikul peavad olema krediidasutuse juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon. Juhatus liikmeks ei valita isikut, kelle varasem tegevus on kaasa toonud äriühingu pankroti või sundlikvideerimise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise või kellelt on seaduse alusel ära võetud õigus olla ettevõtja või kelle varasem tegevus äriühingu juhina on näidanud, et ta ei ole suuteline korraldama äriühingu juhtimist selliselt, et äriühingu aktsionäride, osanike, liikmete, võlausaldajate ja klientide huvid oleksid küllaldaselt kaitstud või kelle varasem tegevus on näidanud, et ta muul mõjuval põhjusel ei ole sobiv äriühingut juhtima. Tagamaks eelnimetatud nõuete täitmist, on pangas kehtestatud sisemine kord juhtorgani liikme sobivuse hindamiseks: sobivust hinnatakse nii enne vastava isiku valimist juhtorgani liikmeks kui ka vajadusel tema ametisoleku kestel. Et tagada juhatuse liikmete jätkusuutlik kompetents, on pangas ette nähtud kord juhatuse liikmete regulaarseks enesetäiendamiseks.

Juhatus

MARGUS RINK

Panga juhatuse esimees alates veebruarist 2017.

Eelnevalt on olnud Eesti Energia juhatuse liige ning Swedbank jaepanganduse juht.

HANS PAJOMA

Panga juhatuse liige alates aprillist 2017.

Eelnevalt on olnud DNB Pank Norra äripanganduse juht ning DNB Pank Eesti tegevjuht.

KERLI LÕHMUS

Panga juhatuse liige alates veebruarist 2017.

Eelnevalt on olnud LHV Pank ja LHV Varahaldus finantsjuht.

HEIKKO MÄE

Panga juhatuse liige alates veebruarist 2020.

Varasemalt Magnum Veterinaaria tegevjuht ning energiakaubanduse juht Eesti Energias.

Nõukogu

JAANUS VIHAND

Nõukogu esimees, auditikomitee ja töötasukomitee liige.

Apollo Group OÜ juhatuse esimees.

PRIIT PÕLDOJA

Nõukogu liige, auditikomitee ja töötasukomitee liige.

AS Inbank asutaja ja nõukogu liige.

ROMAN PROVOTOROV

Nõukogu liige.

Antsla Tarbijate Ühistu juhatuse liige.

JAAN MARJUNDI

Nõukogu liige, töötasukomitee liige.

Harju Tarbijate Ühistu juhatuse esimees.

MÄRT MEERITS

Nõukogu liige, auditikomitee liige.

OÜ Placebo ja OÜ Terviston juhatuse liige.

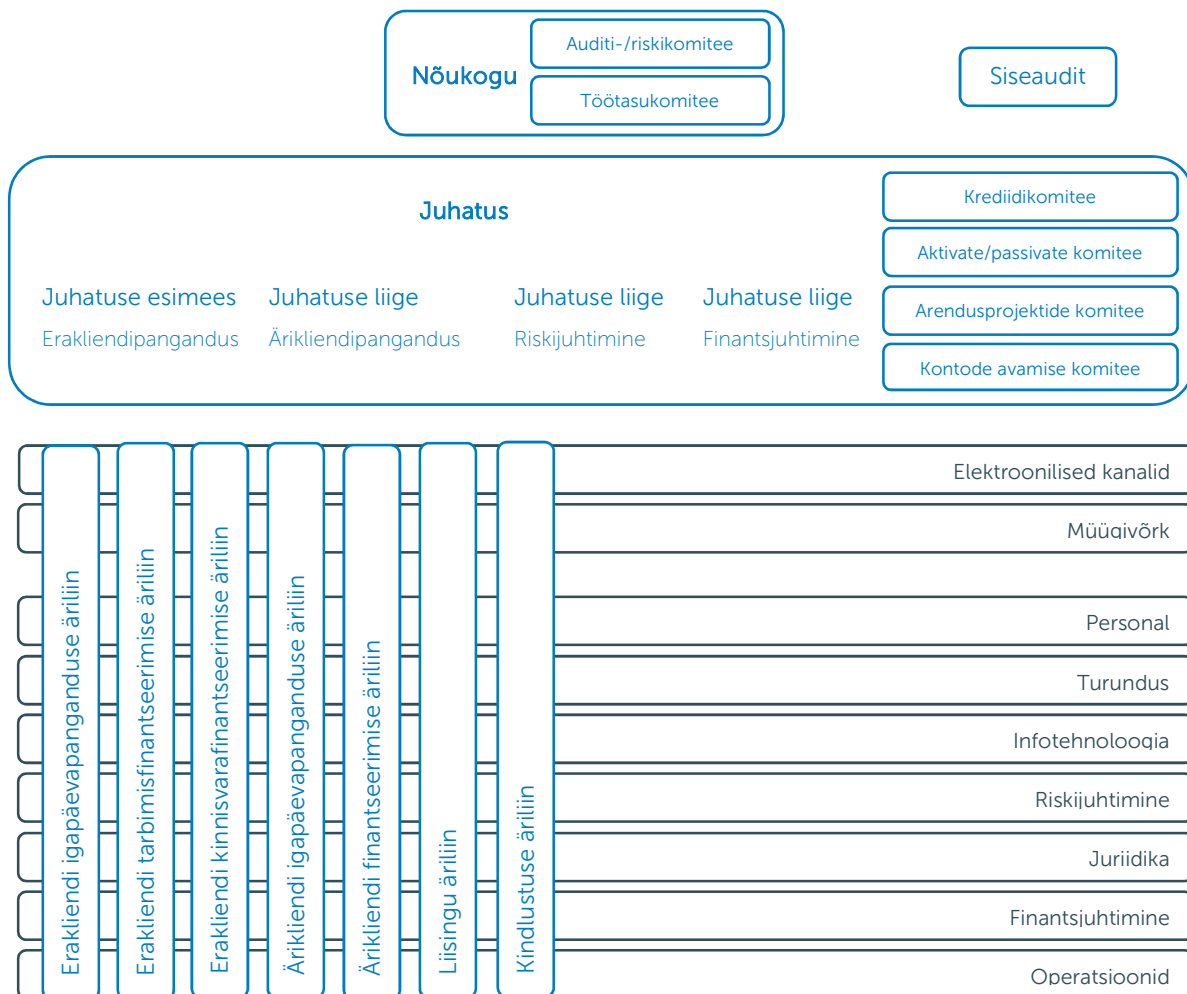
Kontserni struktuuri kujundab ja kinnitab panga juhatus, arvestades õigusaktides, panga ning tema tütarettevõtete põhikirjades ning strateegias sätestatud, samuti arvestades nõukogu poolt antud juhiseid ning panga arenguprioriteete. Kontserni organisatsiooniline struktuur põhineb funktsionaalsel struktuuril. Vastutus panga ning tütarettevõtete tegevuse eest on jaotatud panga juhatuse liikmete vahel äriühingute ning osakondade kaupa. Vastutusvaldkondade jaotus juhatuse liikmete vahel lähtub funktsioonide lahususe põhimõttest, mis tagab kontrollivate üksuste lahususe kontrollitavatest üksustest.

Kontserni strateegia, eesmärgid ning riskijuhtimise põhimõtted kinnitab panga nõukogu. Panga juhatus ja kontserni kuuluvate ettevõtete nõukogud kinnitavad konkreetse äriühingu või ettevõtte jaoks detailsema tegevusplaani. Kontserni strateegias väljendatud põhiväärtused on ühtsed kogu panga kontserni ettevõtete jaoks. Kontsernis toimib kontserniüleline riskide juhtimine ning on loodud järgmised kontserniülelised komiteed:

- Auditiriskikomitee, mis koosneb panga suuraktsionäride esindajatest ning kelle ülesandeks on olla nõuandev organ raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, tegevuse seaduslikkuse, sisekontrolli ja auditeerimise, järelvalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas.
- Töötasukomitee, mis koosneb panga suuraktsionäride esindajatest ning kelle ülesandeks on hinnata tasustamise põhimõtete rakendamist ning nende kooskõla kontserni tegevuseesmärkidega, samuti hinnata tasustamisega seotud otsuste mõju kontserni riskijuhtimisele, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele.
- Krediidikomitee, mis on otsustuspädev organ krediidiotsuste tegemisel. Komitee ülesandeks on läbi enda otsuste tagada kontserniülelised ühtse krediidipoliitika järgimine.
- Aktivate ja passivate juhtimise komitee, mis on kontserniülelised otsustuspädev organ likviidsusriski, pangaportfelli intressiriski ja väärtpaperiportfelli juhtimisel, aktive ja passivate struktuuri kujundamisel ning tulususe juhtimisel.
- Kontode avamise komitee, mille ülesandeks on läbi oma otsuste juhtida kõrgema riskiastmega klientidega kliendisuhete loomist ning vajadusel lõpetamist.
- Arendusprojektide komitee, mille peamiseks ülesandeks on kontserni strateegiliste eesmärkide saavutamiseks vajalike infosüsteemide arenduste juhtimine.

Et tagada kontserni tegevuse efektiivsus, finantsaruandluse usaldatavus, tegevuse vastavus seadustele ja muudele õigusaktidele, juhtimisorganite poolt kinnitatud sisereeglitele ning otsuste vastuvõtmine usaldusväärse ja asjakohase informatsiooni alusel, on kontsernis loodud kõiki tegevus- ja juhtimistasandeid hõlmav kontserniülene sisekontrolli süsteem. Tegevuse kontrollimine põhineb 3-tasandilisel kontrollisüsteemil. Esimesel tasandil toimub kontroll iga üksuse siseselt enesekontrollina. Teisel tasandil tegutsevad iseseisvate ja sõltumatute kontrolliüksustena riskijuhtimise ning vastavuskontrolli funktsioon. Kolmandal tasandil tegutseb kontserni kogu tegevust kontrolliv siseauditi üksus.

Kontserni struktuur

2019. aasta lõpus alustas tegevust uue äriüksusena kindlustus.

Tasustamispoliitika

Coop Panga kontsernis kehtib ühtne tasustamispoliitika, mis on kinnitatud panga nõukogu poolt ning mille efektiivsust, eesmärgipärasust ja täitmist kontrollib töötasukomitee. 2019. aastal toimus kaks töötasukomitee koosolekut. Tasustamispoliitika kehtib ühtselt kontserni kõikidele töötajatele.

Coop Panga kontsernis kehtiv töötasu struktuur koosneb:

- põhitöötasust, mis on tööandja ja töötaja vahel lepinguga kokkulepitud töötajale makstav tasu;
- muutuvtasust, mis on tööandja otsuse alusel määratav täiendav tasu (müügiboonus, tulemustasu, aktsiaoptsoon).

Müügiboonuseid makstakse müügiga seotud töötajatele 1-kuuliste või kvartaalsete eesmärkide saavutamisel. Tulemustasu kuulub väljamaksmisele aruandeperioodile järgneval perioodil neile töötajatele, kes on andnud oma panuse tulemuse saavutamiseks, järgides kontserni eesmäärke ja väärtusi. Tulemustasu toetab tõhusat riskijuhtimist ega innusta võtma ülemääraseid riske, tasu suurus sõltub töötajate tegevuseesmärkide täitmisest. Põhipalk ja tulemustasu on mõistlikus tasakaalus.

Kõrgema juhtkonna ning oluliste äriüksuste ja riskikategooriate juhtimise eest vastutavate töötajate muutuvtasu ja põhitasu suhtarv aastal 2019 oli järgnev:

- kõrgem juhtkond – 23%
- kontrollifunktsiooni täitvad töötajad – 13%

Seisuga 31.12.2019 on juhtkonna liikmetele ja võtmetöötajatele väljastatud optsoone kokku 1 898 010 aktsiale realiseerimise tähtajaga kolm aastat väljastamise hetkest alates. 2019. aasta novembris kinnitasid aktsionärid uue kolme-aastase aktsiaoptsooni programmi, mille alusel võib väljastada töötajatele optsoone kuni 1% panga aktsiate arvust. Järgmine aktsiaoptsoonide väljastamine võib aset leida 2020. aastal vastavalt nõukogu otsusele. Aktsiaoptsooniprogrammi eesmärgiks on ühildada Panga ja temaga samasse kontserni kuuluvate äriühingute tegevjuhtkonna ja nendega võrdsustatud töötajate pikaajalised eesmärgid ja huvid Panga aktsionäride pikaajaliste huvidega. Ühised huvid väljenduvad kontserni professionaalses ja tasakaalustatud juhtimises, mis tagab kontserni jätkusuutliku arengu ja pikaajalise kasvu vastavalt seatud eesmärkidele ja strateegiale. Optsoonide väljastamisel lähtutakse kontserni ning optsooniprogrammis osalema õigustatud isiku töö tulemustest vastaval aastal.

Tulemustasude kogusumma otsustab nõukogu, kes määrab ka juhatuse liikmete ja siseauditi üksuse tulemustasude konkreetsed summad. Ülejäänud töötajatele makstavad tulemustasud otsustab juhatus. Optsoonide väljastamise otsustab nõukogu töötasukomitee ettepanekul.

Rahalistele tasudele lisanduvad muud mitterahalised soodustused paindliku tööaja, kodus töötamise võimaluse, erinevate ühisürituste ja sportimise soodustuse näol. Kontserni töötajad töötavad töölepingute alusel, juhtkonna liikmed käsunduslepingute alusel.

Panga jaoks on oluline töötajate rahulolu ja areng. Selle tagamiseks korraldatakse erinevaid arendavaid koolitusi ja ühiseid üritusi, näiteks Aasta alguse Gala ja ühised suvepäevad Coop Eestiga. Kogu personaliga viiakse aasta jooksul läbi aastavestlused ja poolaastavestlused, et tagada töötajate liikumine õiges suunas motiveeritult ning produktiivselt.

Dividendipoliitika

Aksionäride koosolekul 08.11.2019 kinnitati dividendipoliitika, mille järgi on panga eesmärgiks maksta dividendideks koos sisalduva tulumaksuga 25% panga konsolideerimisgrupi aktsionäridele kuuluvast maksude eelsest aastakasumist. Esimene dividendimakse toimub 2022. aastal 2021. aasta kasumist. Dividendi maksmise eelduseks on:

- väliste ja sisemiste kapitali nõuete täitmine;
- kapitali tase peale dividendi makseid on jätkusuutlik ja piisav, et tagada ärimahtude kasvu ning investeringute vajadusi.

Üle 5% osalust omavad aktsionärid

Seisuga 31.12.2019 omavad üle 5% panga aktsiatest:

Coop Investeeringud OÜ	25,31%
Andres Sonn	9,34%
CM Capital OÜ	6,89%

Lisaks omavad Coop Eesti Keskühistu Tarbijate Ühistute liikmed kokku 18,29% panga aktsiatest, kuid eraldiseisvalt ei oma neist ükski üle 5%.

Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne

Coop Pank AS järgib Nasdaq Tallinna börsi ja Finantsinspektsiooni poolt kinnitatud Head Ühingujuhtimise Tava (edaspidi HÜT) alates Coop Pank ASi aktsiate noteerimisest Tallinna börsi põhinimekirjas 10. detsembril 2019. Aruanne annab ülevaate Coop Pank ASi juhtimisest ja juhtimise vastavusest HÜT juhistele. Coop Pank AS järgib head ühingujuhtimise tava, välja arvatud juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

1. Üldkoosolek

Coop Pank on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Üldkoosolek on panga kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi. Üldkoosoleku pädevus on sätestatud seaduses ning panga põhikirjas. Näiteks on üldkoosoleku pädevuses põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja nende volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, aktsiaoptsooniprogrammi kinnitamine, audiitori nimetamine ja tagasikutsumine.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid. 2019. aastal ei esitatud üldkoosolekute eel aktsionäride küsimusi päevakorrapunktide kohta. Aktsionär võib üldkoosolekust osa võtta ja koosolekul hääletada isiklikult või kirjalikku volitust omava esindaja kaudu. Üldkoosolekud toimuvad tööpäevadel ning seni on toimunud panga asukohas Narva mnt 4, Tallinn. Pank ei ole eelnevalt täitnud HÜT punktis 1.1.1 nimetatud soovitusi avaldada aktsionäride poolt esitatud küsimused oma veebilehel. Alates panga aktsiate noteerimisest Tallinna börsil asub pank nimetatud nõuet täitma.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt üks kord aastas. Juhatus kutsub korralise üldkoosoleku kokku hiljemalt nelja kuu jooksul majandusaasta lõppemisest. Nii korralise kui ka erakorralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat. 2019. aastal lähtus pank tavapärasest äriseadustikus toodud regulatsioonist ning saatis aktsionäridele üldkoosoleku toimumise kutsed tähtitud kirjaga aktsiaraamatusse kantud aadressil. Pank ei ole seni täitnud HÜT punktis 1.2.1 toodud nõuet, mis puudutab üldkoosoleku kokkukutsumise teate avaldamist panga veebilehel ja üleriigilise levikuga päevalehes, kuivõrd pank ei järginud HÜT põhimõtteid enne börsiettevõtteks saamist. Alates panga aktsiate noteerimisest Tallinna börsil asub pank nimetatud nõuet täitma.

Üldkoosoleku päevakord, juhatuse ja nõukogu ettepanekud, otsuste eelnõud ja muud asjakohased materjalid tehakse aktsionäridele kättesaadavaks enne üldkoosolekut. 2019. aastal toimunud üldkoosolekutega seotud materjalidega ja üldkoosoleku otsuste eelnõudega ning muude seaduse kohaselt üldkoosolekule esitatavate dokumentidega oli aktsionäridel võimalik tutvuda üldkoosoleku teatamisest alates kuni üldkoosoleku toimumise päevani panga peahoones Tallinnas, Narva mnt 4 tööpäeviti ajavahemikus 09:00 – 17:00. Pank ei ole seni täitnud HÜT punktis 1.2.3 toodud nõuet, mis puudutab materjalide avaldamist panga veebilehel; samuti punktides 1.2.2 ja 1.2.4 toodud nõudeid, mis puudutavad nõukogu ja aktsionäride ettepanekuid päevakorras olevate teemade kohta ning nende ettepanekute avaldamist panga veebilehel. Pank asub nimetatud nõudeid täitma alates 2020. aastast.

Üldkoosoleku jälgimist ja sellest osavõttu ei ole tehtud ning ei planeerita teha võimalikuks sidevahendite kaudu (HÜTi punkt 1.3.3), kuna selleks puudub vajadus, nõudlus ja sobilik lahendus.

2019. aastal toimus üks korraline aktsionäride üldkoosolek ja kaks erakorralist üldkoosolekut. 29. aprillil 2019 toimunud korralisel aktsionäride üldkoosolekul kinnitati 2018. aasta majandusaasta aruanne ja jaotati 2018. a majandusaasta kasum. Lisaks otsustati 2019. majandusaasta ega eelnevate majandusaastate kasumi arvelt dividende mitte maksta. Üldkoosolek toimus eesti keeles. Koosolekut juhatas nõukogu esimees Jaanus Vihand ja protokollis panga juriidilise osakonna juhataja Mariann Suik. Üldkoosolekul osalesid kõik panga juhatuse liikmed. Pank ei ole eelnevalt täitnud HÜT punktis 1.3.1 toodud soovitusi, et üldkoosoleku juhatajaks ei valita nõukogu esimeest. Kuna nõukogu esimees on ühtlasi ka strateegilise aktsionäri esindaja ning on nõukogu esimehena hästi panga tegevusega kursis, ei ole eelneva aktsionäride ja organisatsiooni struktuuri puhul peetud vajalikuks üldkoosoleku juhatajaks kedagi teist valida. Seejuures on üldkoosoleku juhataja valitud alati ühehäälset. Audiitor ei osalenud koosolekutel, kuna koosolekutel ei otsustatud küsimusi, mis vajaksid audiitori osalemist. Edaspidi planeerib pank hakata juhendumas HÜT punktis 1.3.1. toodud soovitustest.

2. Juhatus

2.1. Juhatus ülesanded

Juhatus on Coop Panga juhtimisorgan, mis igapäevaselt esindab ja juhib pank. Põhikirja kohaselt võib pank esindada kõikides õigustoimingutes iga juhatuse liige. Juhatus liikmed valib ja kutsub tagasi nõukogu. Juhatus liikme valimiseks on vajalik tema nõusolek. Vastavalt panga põhikirjale koosneb juhatus kolmest kuni seitsmest liikmest. Juhatus liikme volituste tähtaeg on kolm aastat. Igal juhatuse liikmel on oma vastutusvaldkond, mis määratakse kindlaks juhatuse liikme lepinguga. Juhatus liikmega sõlmib tema ülesannete täitmiseks lepingu nõukogu esimees. Panga juhatuse liikmed ei osale samaaegselt teiste äriühingute juhatuse või nõukogude töös. Erinevalt eeltoodust osalevad juhatuse liikmed panga konsolideerimisgrupi ettevõtete juhtorganite töös.

Vastavalt juhatuse liikmetega sõlmitud lepingutele otsustatakse juhatuse liikme ametiaja pikendamine 3 kuud enne ametiaja kavandatavat möödumist. Nõukogu määrab juhatuse esimehe. Juhatus esimees korraldab juhatuse tööd. Nõukogu võib juhatuse liikme sõltumata põhjusest tagasi kutsuda. Juhatus liige võib juhatusest tagasi astuda sõltumata põhjusest, teavitades sellest nõukogu. Juhatus liikmega sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule.

Juhatus liikmeks valitakse isikud, kellel on panga juhatuse töös osalemiseks piisavad teadmised ja kogemused. Panga juhatuse ja nõukogu liikmete valimiseks ja hindamiseks on pangas kehtestatud „Sobivusmenetluse läbiviimise poliitika“, mida rakendatakse koostöös kehtivate õigusaktide (eelkõige krediidiasutuste seaduse) ning Finantsinspeksiooni ja/või teiste järelevalveasutuste poolt kehtestatud soovituslike juhendite ja muude asjakohaste juhenddokumentidega.

Seisuga 31.12.2019 oli panga juhatus moodustatud neljaliikmelisena ja juhatusse kuulusid Margus Rink (esimees), Hans Pajoma, Kerli Lõhmus ja Janek Uiboupin. Janek Uiboupini volitused lõppesid 12.02.2020 ning alates 13.02.2020 on juhatuse liige Heikko Mäe.

Juhatus teostab igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes panga ja aktsionäride parimatest huvidest ning jättes kõrvale isiklikud huvid. Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise.

2.2. Juhtide tasustamise põhimõtted

Panga tasustamise põhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja õigusaktidega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. Panga Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatusel tasustamise alused. Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. Panga Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatusel tasustamise alused. Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise.

Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. Panga Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatusel tasustamise alused. Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise.

Pank rakendab kõigile töötajatele eesmärkide täitmisele vastavat iga-aastast rahalist tulemustasu ning lisaks võtmetöötajatele pikaajalist optsiooniprogrammi.

Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise.

	2019. aasta põhitasu	Tulemustasu 2019. aastal
Margus Rink	108 000	31 500
Hans Pajoma	108 000	31 500
Janek Uiboupin	67 200	19 600
Kerli Lõhmus	67 200	19 600

Pangapoolsel juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. Panga Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatusel tasustamise alused. Juhatusel on ülesandeks on panga igapäevane juhtimine ning panga strateegia väljatöötamine ja selle rakendamine. Juhatus tagab panga tegevusvaldkonnast lähtudes sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise.

Pank ei ole järginud HÜT punktis 2.2.7 antud soovitusi tutvustada üldkoosolekul juhatusel tasustamise olulisemaid aspekte ja muudatusi nendes, kuid asub soovitusi täitma 2020. aastal.

Juhatuse liikmetele ning nende lähikondlastele kuuluvad aktsiad ja aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2019:

	Liikmele kuuluvad aktsiad	Lähikondlastele kuuluvad aktsiad	Osaluse suurus	Aktsia-optsioonid	Aktsia ostuhind, mis tasutakse märkimisel	Märkimise tähtaeg
Margus Rink	12 487		0,01%	583 850	0,7305	Sept.2020
Hans Pajoma	12 487		0,01%	583 850	0,7305	Sept.2020
Kerli Lõhmus		27 000	0,03%	233 540	0,7660	Mai 2021
Janek Uiboupin	20 000		0,02%	116 770	0,7660	Mai 2021

2.3. Huvide konfliktid

Pangas kehtib pangagrupi ülene „Huvide konflikti juhtimise poliitika“, mille kohaselt pangagrupi ettevõtete juhtorganite liikmed, struktuuriüksuste juhid ja kliendihaldurid on kohustatud esitama ja iga-aastaselt uuendama oma majanduslike huvide ja usaldusvääruse deklaratsiooni. Uus deklaratsioon tuleb esitada ka koheselt pärast oluliste asjaolude muutumist, mis tekitavad või võivad tekitada huvide konflikti.

Panga ning juhatuse liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel toimuvad tehingud peavad olema eelnevalt nõukogu poolt heakskiidetud. 2019. aastal ei toimunud selliseid tehinguid.

Juhatuse liikmed ei ole teiste emitentide juhatuse ega nõukogu liikmed. Coop Pank AS juhatuse liikmed on panga tütarettevõtete nõukogu liikmeteks; riskijuhi ülesandeid täitev juhatuse liige on lisaks ka pangagruppi kuuluva Lätis asutatud kinnisvarahaldusega tegeleva ettevõtte juhatuse liige.

3. Nõukogu

Nõukogu on panga juhtimisorgan, mis planeerib panga tegevust ja korraldab panga juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle panga strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on kolm aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

Nõukogu hindab korrapäraselt juhatuse tegevust panga strateegia elluviimisel, samuti hindab nõukogu panga finantsseisundit, riskijuhtimise süsteeme ja juhatuse tegevuse õiguspärasust.

Nõukogu liikmeks valitakse isikud, kellel on panga nõukogu töös osalemiseks piisavad teadmised ja kogemused. Panga juhatuse ja nõukogu liikmete valimiseks ja hindamiseks on pangas kehtestatud „Sobivusmenetluse läbiviimise poliitika“, mida rakendatakse koostöös kehtivate õigusaktide (eelkõige krediidiasutuste seaduse) ning Finantsinspeksiooni ja/või teiste järelevalveasutuste poolt kehtestatud soovituslike juhendite ja muude asjakohaste juhenddokumentidega.

Seisuga 31.12.2019 olid panga nõukogu liikmed Jaanus Vihand (esimees), Priit Põldoja (aseesimees), Jaan Marjundi, Roman Provotorov ja Märt Meerits. Aktsionäride üldkoosolek on otsustanud määrata nõukogu liikmetele brutotasu 1000 eurot, nõukogu esimehele ja aseesimehele 2000 eurot kuus. Nõukogu liikmele lahkumishüvitist ette nähtud ei ole.

Nõukogu liikmetele 2019. aastal makstud brutotasud eurodes:

2019. aasta põhitasu	
Jaanus Vihand	24 000
Priit Põldoja	24 000
Jaan Marjundi	12 000
Roman Provotorov	12 000
Märt Meerits	12 000

Vastavalt käesoleva aruande punktis 2.3. välja toodud korrale esitavad ka nõukogu liikmed majanduslike huvide ja usaldusvääruse deklaratsiooni.

2019. aastal ei toimunud panga ning nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid.

2019. aastal toimus 12 nõukogu koosolekut ning 1 nõukogu otsuse vastuvõtmine ilma koosolekut kokku kutsumata. Kõik nõukogu liikmed võtsid osa kõikidest toimunud koosolekutest ja hääletustest.

Panga nõukogu liikmed ei ole hea ühingujuhtimise tava mõistes sõltumatud (HÜT 3.2.2). Pank on olnud kiire kasvu faasis, kus nõukogu liikmetena on eelistatud strateegiliste aktsionäride ning teiste suurimate aktsionäride esindajaid, kes on aktiivselt panustanud panga üles ehitamisesse ning strateegia kujundamisesse.

Nõukogu on moodustanud kaks komiteed: auditikomitee ja töötasukomitee. Komiteed on nõukogu järelevalve alla kuuluvad nõukogu nõuandvad organid.

3.1. Auditikomitee

Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomitee lähtub oma tegevuses eelkõige Audiitortevõtte seadusest ja nõukogu poolt kinnitatud Auditikomitee töökorrast.

Auditikomitee ülesanne on muuhulgas jälgida raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande audiitorkontrolli protsessi ning vandeaudiitori sõltumatust. Auditikomitee täidab ka riskikomitee ülesandeid ning nõustab nõukogu ja juhatust riskijuhtimise põhimõtete alal ja teostab järelevalvet riskijuhtimise üle. Auditikomitee teeb nõukogule ettepanekuid audiitorettevõtja ja siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, samuti riskijuhtimise põhimõtete muutmiseks, probleemide kõrvaldamiseks organisatsioonis ja õigusaktidele vastavuse osas. Vähemalt kord aastas esitab auditikomiteele välisaudiitor ülevaate auditi käigus tehtud tähelepanekutest.

Auditikomiteesse peab kuuluma vähemalt kaks liiget, kes valitakse nõukogu poolt. Auditikomiteesse kuuluvad Paavo Truu (esimees), Priit Põldoja, Jaanus Vihand ja Märt Meerits. Auditikomitee liikmetele töö eest auditikomitees tasu ei maksta.

3.2. Töötasukomitee

Töötasukomitee ülesandeks on hinnata panga nõukogu poolt kinnitatud tasustamise põhimõtete rakendamist ning nende kooskõla panga tegevuseesmärkidega; tasustamisega seotud otsuste mõju panga riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele. Samuti teostab töötasukomitee järelevalvet juhatuse liikmete ja kõrgendatud nõuetele vastavate töötajate tasustamise üle.

Töötasukomiteesse kuulub vähemalt kaks liiget. Töötasukomitee liikmeteks Priit Põldoja (esimees), Jaanus Vihand ja Jaan Marjundi. Töötasukomitee liikmetele tasu ei maksta.

4. Juhatus ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad panga huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt välja panga strateegia. Juhatus on kutsutud osalema igakuistel nõukogu koosolekutel. Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad panga tegevuse planeerimist ja äritegevust, tegevusega seotud riske ning nende riskide juhtimist.

5. Mitmekesisuspoliitika rakendamine

Raamatupidamise seaduse § 24² lg 4 kohaselt peab suurettevõtja, kelle emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, ühingujuhtimise aruandes kirjeldama äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganisis ellu viidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes.

Pank ei rakendanud 2019. aastal mitmekesisuspoliitikat, kuna peab nii juhtide kui ka töötajate valikul silmas alati pangagrupi parimaid huve, lähtudes valikute tegemisel vastava kandidaadi haridusest, oskustest ja varasematest töökogemustest. Samas järgib pangagrupp põhimõtet mitte diskrimineerida kandidaate soolistel või muudel alustel.

6. Teabe avaldamine

Pank kohtleb kõiki aktsionäre võrdselt ja teavitab kõiki aktsionäre olulistest asjaoludest võrdselt ning alates 10.12.2019 arvestab informatsiooni jagamisel börsiettevõtetele kehtestatud reegleid.

Panga investoritele suunatud veebilehel tehakse aktsionäridele kättesaadavaks kõik dokumendid ja andmed Hea Ühingujuhtimise Tava alusel. Pank avaldab veebilehel finantskalendri, mis sisaldab majandusaasta aruande ja vahearuanete avalikustamise kuupäevi. Avalikustatav teave tehakse kättesaadavaks ka inglise keeles.

7. Finantsaruandlus ja auditeerimine

Pank avalikustab korra igal aastal majandusaasta aruande. Majandusaasta aruanne auditeeritakse ja kiidetakse heaks nõukogu poolt ning kinnitatakse üldkoosoleku poolt.

Nõukogu liikmed ei allkirjasta majandusaasta aruannet koos juhatuse liikmetega (HÜT punkt 6.1.1). Nõukogu seisukoht sisaldub nõukogu kirjalikus aruandes majandusaasta aruande kohta ning aruanne kiidetakse heaks nõukogu otsusega. Pank esitab aktsionäride üldkoosolekule juhatuse allkirjadega majandusaasta aruande (seega ei täida pank nõuet esitada aktsionäridele aruanne, mille on allkirjastanud juhatuse ja nõukogu liikmed – HÜT punkt 6.1.1), kuid üldkoosolekule esitatakse nõukogu ettevalmistatud ettepanek majandusaasta aruande heakskiitmise kohta.

Audiitor nimetatakse aktsionäride üldkoosoleku poolt, kes määrab ka audiitori tasustamise korra. Audiitor nimetatakse ühekordse audiitorkontrolli tegemiseks või üldkoosoleku poolt määratud tähtjaks.

2017. aastal korraldas juhatuse konkursi audiitori valimiseks. Konkursi raames kohtuti ja küsiti pakkumisi neljalt suuremalt rahvusvaheliselt tunnustatud ettevõttelt. Konkursi tulemusena valiti välja AS PricewaterhouseCoopers, kes nimetati 26. aprillil 2017 toimunud aktsionäride korralisel üldkoosolekul ettevõtte audiitoriks ja kellega sõlmiti kolmeaastane leping 2017-2019 aasta majandusaasta auditeerimiseks.

Audiitori poolt on panga konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtetele 2019. a. jooksul osutatud lepingujärgseid teenuseid, sealhulgas kontserni kuuluvate ettevõtete majandusaasta aruannete auditid ja kvartaalsed ülevaatused ning muud kindlustandvad teenused, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediidiasutuste seadusest ja väärtpaperiturust seadusest. Samuti on audiitor osutanud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse kohaselt lubatud teisi teenuseid. Lisaks auditeeris audiitor aktsiate avaliku pakkumise ja noteerimise prospekti jaoks vajalikud aruanded.

Kokkuleppel välisaudiitoriga ei avalda pank lepingulisi tasusid (HÜT punkt 6.1.1), mis on audiitorile makstud või kuuluvad tasumisele, kuna tegemist on poolte vahelise konfidentsiaalse informatsiooniga, mille avaldamine ei ole panga tegevusele hinnangu andmiseks vältimatult vajalik.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumi aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	2019	2018
Intressitulud efektiivse intressimäära meetodil		23 298	17 561
Muud samalaadsed intressitulud		2 280	2 294
Intressi- ja sarnased kulud		-4 889	-3 076
Neto intressitulu	5	20 689	16 779
Teenustasutulud		3 725	3 669
Teenustasukulud		-1 353	-1 367
Neto teenustasutulu	6	2 372	2 302
Varade müük		140	648
Müüdud varade kulu		-159	-662
Renditulud kinnisvarainvesteeringutelt		32	77
Kinnisvara haldusega seotud kulud		-79	-127
Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutus	14	-20	-187
Netotulu/kulu mittefinantsvara realiseerimisest		0	-6
Netotulu/kulu õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt		7	-12
Nõuete menetlemine		536	599
Muud tulud		201	357
Muud tulud, neto		658	687
Tööjõukulud	7	-9 880	-8 177
Tegevuskulud	8	-4 577	-4 628
Põhivara kulum	15	-1 804	-796
Tegevuskulud kokku		-16 261	-13 601
Kasum enne laenude allahindluse kulu		7 458	6 167
Laenude allahindluse kulu	12	-1 931	-1 392
Kasum/kahjum enne tulumaksu		5 527	4 775
Tulumaksu kulu		0	-22
Aruandeperioodi puhaskasum	4	5 527	4 753
Muu koondkasum / koondkahjum			
Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi		155	-239
Aruandeperioodi muu koondkasum / koondkahjum		155	-239
Aruandeperioodi koondkasum		5 682	4 514
Puhaskasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		5 527	4 753
Aruandeperioodi puhaskasum		5 527	4 753
Koondkasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		5 682	4 514
Aruandeperioodi koondkasum		5 682	4 514
Tava puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	24	0,09	0,08
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	24	0,09	0,08

Lisad lehekülgedel 33 kuni 97 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Varad			
Raha ja raha ekvivalendid	9	122 295	88 030
Võlainstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	10	4 061	9 130
Omakapitaliinstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	10	13	13
Laenud ja nõuded klientidele	11,12	460 460	328 723
Muud finantsvarad	13	1 263	333
Varad müügiks	13	6 756	6 697
Firmaväärtus	3	6 757	6 757
Kasutamiseõiguse esemeks olev vara	15	1 722	0
Muud materiaalsed põhivarad	15	2 504	2 465
Immateriaalsed põhivarad	15	3 712	2 289
Kinnisvarainvesteeringud	13,14	594	904
Muud varad	13	1 165	937
Varad kokku		611 302	446 278
Kohustised			
Klientide hoiused ja saadud laenud	16	506 531	385 118
Rendikohustised	17	1 725	0
Muud finantskohustised	17	3 462	4 126
Muud kohustised	17	3 169	2 845
Allutatud kohustised	18	7 064	5 026
Kohustised kokku		521 951	397 115
Omakapital	19		
Aktsiakapital		60 960	38 199
Ülekurss		11 797	175
Kohustuslik reservkapital		2 526	2 288
Jaotamata kasum		13 841	8 552
Muud reservid		227	-51
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital		89 351	49 163
Omakapital kokku		89 351	49 163
Kohustised ja omakapital kokku		611 302	446 278

Lisad lehekülgedel 33 kuni 97 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	2019	2018
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		25 171	19 790
Makstud intressid		-4 086	-2 239
Saadud teenustasud		3 725	3 669
Makstud teenustasud		-1 353	-1 367
Muud saadud tulud		671	882
Makstud tööjõukulud		-9 743	-8 042
Makstud muud tegevuskulud		-4 577	-4 665
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust		9 808	8 028
Äritegevusega seotud varade muutus			
Laenuõuded klientidele		-133 184	-92 315
Keskpangas oleva kohustusliku reservi muutus	9	-1 151	-135
Muud varad		-1 118	1 731
Äritegevusega seotud kohustuste muutus			
Klientide hoiuste ja saadud laenude muutus		120 648	68 311
Muud kohustused		-639	1 543
Neto rahavood äritegevusest		-5 636	-12 837
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud põhivara		-2 746	-2 476
Müüdud põhivara- ja kinnisvarainvesteeringud		212	2 232
Soetatud võlakirjainvesteeringud		0	-2 632
Müüdud ja lunastatud võlakirjainvesteeringud		4 999	4 738
Kokku rahavood investeerimistegevusest		2 465	1 862
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemaksed	19	34 383	0
Allutatud võlakirjade emiteerimine	18	2 000	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		36 383	0
Valuutakursi muutuste mõju raha ja raha ekvivalentidele		-7	4
Raha ja raha ekvivalentide muutus		33 205	-10 971
Raha ja -ekvivalendid perioodi alguses		84 797	95 768
Raha ja -ekvivalendid perioodi lõpus		118 002	84 797
Raha ja raha ekvivalentide jääk koosneb:			
Sularaha		21 531	21 721
Nõudmiseni hoiused keskpankades	9	94 019	49 321
Nõudmiseni ja lühikese tähtajaga hoiused krediidasutustes	9	2 452	13 755

Lisad lehekülgedel 33 kuni 97 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Aktsia- kapital	Üle- kurs	Kohus- tuslik reserv- kapital	Muud reservid	Ümber- hindlus- reserv	Jaota- mata kasum	Emä- ettevõtte aktsionäride osa kokku	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2017	38 199	175	2 070	0	0	4 732	45 176	45 176
IFRS 9 esmarakendamise mõjud:								
Laenuportfell, laenukohustised	0	0	0	0	0	-630	-630	-630
Võlakirjaportfell	0	0	0	0	105	-85	20	20
Omakapital seisuga 01.01.2018	38 199	175	2 070	0	105	4 017	44 566	44 566
Muutus reservides	0	0	218	0	0	-218	0	0
Aktsiaoptioonid *	0	0	0	103	0	0	103	103
Puhaskasum	0	0	0	0	0	4 753	4 753	4 753
Muu koondkasum	0	0	0	0	-259	0	-259	-259
Koondkasum kokku	0	0	0	0	-259	4 753	4 494	4 494
Omakapital seisuga 31.12.2018	38 199	175	2 288	103	-154	8 552	49 163	49 163
Aktsiakapitali suurendamine	175	-175	0	0	0	0	0	0
ülekursi arvelt								
Aktsiakapitali sissemaksmine	22 586	11 797	0	0	0	0	34 383	34 383
Muutus reservides	0	0	238	0	0	-238	0	0
Aktsiaoptioonid *	0	0	0	123	0	0	123	123
Puhaskasum	0	0	0	0	0	5 527	5 527	5 527
Muu koondkasum	0	0	0	0	155	0	155	155
Koondkasum kokku	0	0	0	0	155	5 527	5 682	5 682
Omakapital seisuga 31.12.2019	60 960	11 797	2 526	226	1	13 841	89 351	89 351

*vt lisa 19

Lisad lehekülgedel 33 kuni 97 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad

Lisa 1 Raamatupidamisarvestuse põhimõtted

Coop Pank AS, registreerimisnumber 10237832, on Eestis, Tallinna linnas, Narva mnt 4 registreeritud krediidiasutus. Coop Panga 2019. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne on kinnitatud Coop Pank AS-i juhatuse poolt ja esitatakse kinnitamiseks panga aktsionäridele.

Arvestus- ja esitusvaluuta

Coop Pank kontserni arvestusvaluutaks on euro ning 2019. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud tuhandetes eurodes, välja arvatud juhul, kui on märgitud teisiti.

1.1 Koostamise alused

Coop Panga kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS, International Financial Reporting Standards). Käesoleva konsolideeritud aruande koostamisel rakendatud peamised raamatupidamisarvestuse põhimõtted on esitatud allpool. Kui ei ole näidatud teisiti, on neid põhimõtteid kohaldatud järjepidevalt kõikide esitatud aastate kohta. Majandustehinguid on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibil nende tekkimise momendil, välja arvatud mõnedel juhtudel, kui alljärgnevas arvestuspõhimõtetes on kirjeldatud teisiti (nt finantsvarad õiglases väärtuses). Raamatupidamise aruanded on koostatud tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt, kontsern liigitab oma tulud ja kulud vastavalt nende olemusele. Kirjete esitamise viisi või klassifitseerimise muutmisel konsolideeritud raamatupidamisaruandes on ümber klassifitseeritud ka vastavad eelmiste perioodide summad, va juhul kui raamatupidamisarvestuse põhimõtetes on teisiti sätestatud.

1.2 Olulised raamatupidamisarvestuslikud hinnangud

Konsolideeritud finantsaruannete esitamine vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, eeldab teatud oluliste, juhtkonnapoolsete raamatupidamisarvestuslike hinnangute ning eelduste tegemist, mis mõjutavad aruande kuupäeva seisuga raporteeritavate varade ja kohustuste jääke ning tingimuslike varade ja kohustuste esitamist ning aruandeperioodil kajastatud tulusid ja kulusid. Kuigi mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad põhinevad juhtkonna teadmistel ja hinnangutel, mis on tehtud parima teadmise kohaselt, võib tegelik tulemus nendest hinnangutest oluliselt erineda. Täpsem hinnangute ülevaade on toodud vastavate arvestuspõhimõtete või lisade all.

Olulisi hinnanguid on kasutatud eelkõige järgmistes valdkondades:

- laenude allahindlused, sh tagatiste õiglase väärtuse hindamine (lisa 2; lisa 11,12);
- kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamine (lisa 2);
- finantsvarade ja kohustiste õiglase väärtus (lisa 2);
- firmaväärtuse hindamine (lisa 3).

Kõige olulisemad juhtkonna poolsed hinnangud on seotud uue standardi IFRS 9 kasutuselevõtuga alates 01.01.2018. Juhtkond on hinnanud ärimudelit erinevate finantsvarade klassifitseerimiseks. Klientidele väljastatud laenude äriiline eesmärk on lepinguliste rahavoogude kogumine, sealjuures võib selle mudeli alusel laene ka müüa krediidiriski vähendamise eesmärgil. Finantsinvesteeringuid võlainstrumentidesse tehakse likviidsete vahendite paigutamise eesmärgil, mistõttu on ka võlainstrumentidesse investeerimise äriiline eesmärk lepinguliste rahavoogude kogumine ning müük vastavalt vajadusele. Täiendavalt on hinnatud, kas lepingulised

rahavood sisaldavad vaid põhiosa ja intressimakseid, sh on intressirahavood tasu raha ajaväärtuse eest, krediidiriski eest, likviidsusriski eest ning katavad muuhulgas ka administratiivkulusid ja kasumimarginaali. Kõik kajastatavad finantsvarad vastavad sellele kriteeriumile.

Juhtkond teeb ka hinnanguid finantsvarade oodatava krediidikahju mudeli sisendite osas. Mudeleid, hinnanguid ja sisendeid vaadatakse regulaarselt üle kontserni riskijuhtimise funktsiooni poolt.

Juhtkonna hinnanguid kaalutakse pidevalt ajaloolise kogemuse ja muude tegurite põhjal, sh ootused tuleviku sündmuste kohta, mida on antud tingimustes mõistlikeks hinnatud. Muutused hinnangutes võivad omada olulist mõju selle perioodi finantsaruannetele, mille hinnanguid muudeti. Juhtkond usub, et aluseks olevad eeldused on kohased ning nende põhjal koostatud kontserni majandusaasta finantsaruanded kajastavad kontserni finantsseisundit ja majandustulemusi õiglaselt.

1.3 Konsolideerimine

Coop Panga kontserni konsolideeritud finantsaruanded sisaldavad emaettevõtte Coop Pank AS ja kõigi tema tütarettevõtete – Coop Liising AS, Coop Finants AS, Coop Kindlustusmaakler AS, AS Martinoza ja SIA Prana Property – finantsaruandeid seisuga 31.12.2019. Kontsernile kehtivad ühtsed arvestuspõhimõtted. Kontsern Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 alusel ja kontsern konsolideerimises vastavalt IFRS-le kattuvad. Konsolideerimisel liidetakse panga ja tütarettevõtete finantsseisundi aruanded ja kasumiaruanded rida-realt, elimineerides omavahelised saldod, käibed, tulud-kulud ja realiseerimata kasumid-kahjumid kontserni ettevõtete vahelistelt tehingutelt.

Tütarettevõtted

Tütarettevõtted on kõik majandusüksused, mille üle kontsernil on kontroll. Kontsern kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtted konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes on investeeringud tütarettevõtete aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses, miinus võimalikud allahindlused vara väärtuse langusest.

Mittekontrolliv osalus

Mitte-kontrolliv osalus on see osa tütarettevõtte aruandeperioodi tulemustest ja netovaradest, mida Kontsen otseselt või kaudselt ei oma. Mitte-kontrolliv osalus moodustab eraldi osa kontserni omakapitalist. Konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatakse mitte-kontrolliv osalus eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muus koondkasumiaruandes kajastatakse mitte-kontrolliva osaluse osa kasumist eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

1.4. Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale arvestusvaluuta euro. Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustised hinnatakse bilansipäeval ümber arvestusvaluutasse bilansipäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud

kursikasumid ja –kahjumid esitatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Mitterahalised välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja kohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses, hinnatakse ümber arvestusvaluutasse, võttes aluseks Euroopa Keskpannga valuutakursid, mis kehtivad õiglase väärtuse määramise päeval. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalisi varasid ja kohustisi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksud, soetusmaksumuse meetodil kajastatavad varud, materiaalne ja immateriaalne põhivara), kajastatakse tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursi alusel ja hiljem neid ümber ei hinnata.

1.5. Finantsvarad

Klassifitseerimine

Kontsern klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- need, mida kajastatakse õiglases väärtuses (kas muutusega läbi muu koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande)
- need, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja Kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglases väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub kontserni ärimudelitest finantsvarade haldamisel (kontserni eesmärk on vaid hoida varasid rahavoogude sissenõudmise eesmärgil või hoida varasid nii rahavoogude sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, või muul eesmärgil) ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest (kas rahavood sisaldavad vaid põhiosa- ja intressimakseid, intress sisaldab vaid tasu krediidiriski eest, raha ajaväärtuse eest, muid tavalisi laenude riske ning kasumimarginaali). Finantsvarad, mis sisaldavad tuletisinstrumente, hinnatakse ühtse instrumendina lepinguliste põhiosa- ja intressimaksude rahavoogude analüüsimisel.

Kontserni võlainstrumendid jagunevad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- Korrigeeritud soetusmaksumus: varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum

kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Järgnevad kontserni finantsvarad on klassifitseeritud selles kategoorias:

- o Raha;
  - o Hoiused keskpankades;
  - o Laenud ja nõuded krediidasutustele;
  - o Laenud ja nõuded klientidele;
  - o Muud finantsvarad.
- Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumiaruande: varad, mida hoitakse rahavoogude sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, kuid varade rahavood on vaid põhiosa- ja intressimaksud, mõõdetakse õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumiaruande. Väärtuse muutused kajastatakse muus koondkasumis, välja arvatud väärtuse langusest tulenevad kahjumid või kasumid, intressitulud ja valuutakursimuutused, mis kajastatakse kasumiaruandes. Kui finantsvara kajastamine lõpetatakse, siis muus koondkasumiaruandes kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real muud tulud/(kulud). Nimetatud finantsvarade intressitulu kajastatakse finantstulude real sisemise intressimäära meetodil. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning väärtuse languse kulu kajastatakse eraldi real kasumiaruandes.
Kontsern kajastab järgmisi finantsvarasid õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumiaruande:
    - o Investeeringud võlainstrumentidesse.
  - Õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande: varad, mis ei vasta soetusmaksumuse või õiglasel väärtusel muutusega läbi muu koondkasumi kriteeriumile, kajastatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande. Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse vastava perioodi, mil õiglase väärtuse muutus on toimunud, kasumiaruandes real Neto kasum/-kahjum õiglasel väärtusel läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja -kohustistelt. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavalt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse. Seisuga 31. detsember 2018 ja 31. detsember 2019 ei kajastatud kontserni finantsvarasid vastavas mõõtmiskategoorias.

Omakapitaliinstrumendid

Kontsern kajastab omakapitaliinstrumendid õiglasel väärtusel. Kui Kontsern on võtnud vastu pöördumatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, siis ei ole võimalik omakapitali instrumendi kajastamise lõpetamisel õiglase väärtuse muutuseid ümber klassifitseerida ning kajastada läbi kasumiaruande. Sellistelt investeeringutelt saadud dividendid kajastatakse jätkuvalt kasumiaruandes real muud tulud.

Õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud omakapitaliinstrumendist saadud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real muu tulu/kulu. Õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumiaruande kajastatud omakapitaliinstrumentide allahindluseid (ning allahindluse tühistamisi) ei kajastata eraldi õiglase väärtuse muutusest.

Kontsern kajastab omakapitaliinstrumendid õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumiaruande.

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasest väärtuses muutusega läbi muu koondkasumiaruande kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse metoodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu ja lepingulistele varadele, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab Kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Kontsern kasutab kõikide korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande võlainstrumentide puhul kolmefaasilist mudelit, mis võtab arvesse krediitkvaliteedi muutust alates esmasest kajastamisest.

- Faas 1 – sisaldab finantsvarasid, mille krediidirisk ei ole suurenenud alates arvele võtmise hetkest. Eeldatavaks krediidikahjumiks on kogu lepinguperioodi eeldatavast krediidikahjust see osa, mis tuleneb kohustuse võimalikust täitmata jätmisest järgmise 12 kuu jooksul või kuni lepingu lõppemiseni, kui see on lühem (12 kuu eeldatav krediidikahjum).
- Faas 2 – sisaldab finantsvarasid, mille krediidirisk on oluliselt suurenenud alates arvele võtmise hetkest, kuid mille puhul ei ole veel objektiivseid põhjuseid lootusetuks tunnistamiseks. Eeldatav krediidikahjum mõõdetakse, võttes aluseks eeldatavaid krediidikahjumeid kogu eeldatava lepinguperioodi jooksul.
- Faas 3 – sisaldab finantsvarasid, mille väärtus on langenud (näiteks, 90 päeva võlas, võlgnik on maksejõuetu, on tõenäoline, et võlgnik alustab pankroti menetlusega või ümberstruktureerimisega, mittetöötav nõue). Eeldatav krediidikahjum mõõdetakse kogu eeldatava lepinguperioodi kohta.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud võlainstrumendid kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes neto väärtuses, võttes arvesse eeldatavat krediidikahjumit. Laenukohustised ja laenugarantiide puhul moodustatakse eraldi eeldatava krediidikahju osas ning kajastatakse kohustusena konsolideeritud finantsseisundi aruandes. Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumiaruande kajastatud võlainstrumentide korrigeeritud soetusmaksumuse ja eeldatava krediisikahjumi netoväärtuse muutus kajastatakse kasumiaruandes ning muud väärtuse muutused kajastatakse muus koondkasumiaruandes real kasumid ja kahjumid õiglasest väärtuses muutustega läbi koondkasumiaruande võlainstrumentidelt.

Lepingutel, mis sisaldavad nii laenu kui ka laenu kohustust (kasutamata limiit) ja kontsernil ei ole võimalik väljastamata osa komponenti eeldatavast krediidikahjumist eristada laenu komponendist, kajastatakse laenu kohustuse allahindlus koos laenu allahindlusega. Juhul kui kombineeritud eeldatavad krediidikahjumid ületavad laenu brutosummat, kajastatakse neid kohustusena.

Juhul, kui järgmisel perioodil on allahinnatud kahjumi summa vähenenud ja vähenemist sai objektiivselt seostada sündmusega, mis tekkis pärast allahindluse kajastamist (nt laenusaaaja riskiklassi paranemine), kantakse eelnevalt kajastatud allahindlusest tulenev kahju tagasi, korrigeerides allahindluse kontot. Tagasikande summa kajastatakse kasumiaruande real „Laenukahjumid“ tuluna.

Krediidiriski juhtimise põhimõtetest annab põhjalikuma ülevaate lisa 2 „Riskide juhtimine“. Intressitulud laenudelt kajastatakse kasumiaruande real „Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil“.

Raha ja raha ekvivalendid

Rahavoogude aruandes kajastatakse raha ja raha ekvivalentidena sularaha, keskpankades (va Eesti Pangas hoitav kohustuslik reserv) ja krediidiastutustes hoitavaid nõudmiseni ning kuni 3-kuulise tähtajaga hoiuseid, mida saab ilma märkimisväärsete piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline. Rahavoogude aruanne on koostatud otsemeetodil.

Liisingnõuded

Kapitalirenditehinguks loetakse liisingtehingut, mille korral kõik olulised vara kasutamisest tulenevad riskid ja hüved lähevad kontsernilt üle rentnikule. Vara juriidiline omandiõigus võib kliendile üle minna rendiperioodi lõppedes. Kapitalirendilepingutest tulenevaid nõudeid kajastatakse nende liisingumaksete ajaldatud nüüdisväärtuses, millest on lahutatud nõuete põhiosa tagasimaksed pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus rendiperioodi lõpuks. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Rendilepingute sõlmimisega kaasnevad esmased otsekulutused, mis jäävad rendileandja kanda, võetakse arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendinõude arvestusel ning kajastatakse tulu vähendusena rendiperioodi jooksul. Nõuete allahindlus näidatakse miinusmärgiga vastaval varakirjel. Nõue kliendi vastu kajastatakse alates lepingujärgse vara kliendile üleandmise hetkest. Tehingute puhul, mille osas lepingu objektiks olev vara ei ole veel üle antud, kajastatakse nende lepingute osas rentnikelt laekunud summad finantsseisundi aruandes kohustiste poolel ostjate ettemaksetena real „Muud finantskohustised“. Liisinguettevõtte poolt tasutud summad ettemaksetena vara eest hankijatele kajastatakse finantsseisundi aruandes varade poolel real „Muud finantsvarad“.

Faktooringu ja laofinantseeringu nõuded

Faktooringtehinguteks loetakse finantseerimistehinguid, mille korral Kontsern finantseerib oma koostööpartneritest müüjaid nende varaliste nõudeõiguste omandamise kaudu. Kontsern soetab müüjalt nõude tulevikus ostja poolt ostu-müügi lepingute alusel tasumisele kuuluvate summade osas. Faktooring on nõuete üleandmine (müük), kus sõltuvalt faktooringulepingu tingimustest on ostjal õigus teatud aja jooksul nõue müüjale tagasi müüa (regressiõigusega faktooring) või tagasimüügi õigus puudub ning kõik nõudega seotud riskid ja tulud lähevad sisuliselt üle müüjalt ostjale (regressiõigusega faktooring). Juhul kui liisinguettevõtte ei omanda kõiki nõudega seotud riske ja hüvesid, siis kajastatakse tehingut kui finantseerimistehingut (st nõude tagatisel antud laenu) ning nõuet kajastatakse finantsseisundi aruandes, kuni nõue on laekunud või regressiõigus aegunud. Juhul kui tagasiostukohustust ei ole ning kontroll nõude ja temaga seotud riskide ja hüvede üle tulevad kliendilt üle liisinguettevõttele nõude üleandmise hetkel, kajastatakse tehingut nõude soetamisena. Soetatud nõuded võetakse arvele nende õiglasest väärtusest ja kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Nõue ostja vastu tekib ostu-müügi lepingu faktooringi ehk nõude soetamise hetkest.

Laofinantseeringu tehinguteks loetakse finantseerimistehinguid, mille korral liisingufirma finantseerib oma koostööpartnereid, andes neile laenu laovarude tagatisel.

1.6 Materiaalsed- ja immateriaalsed põhivarad

Põhivarana on finantsseisundi aruandes kajastatud maa, hooned, infotehnoloogiaseadmed, kontoriseadmed ja muud pikaajalise kasutuseaga varad. Immateriaalsed varad on eraldi identifitseeritavad mitterahalised mittefüüsilised varad ning mille hulka aruande kuupäeva seisuga kuulub soetatud tarkvara.

Materiaalsed põhivarad ja immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara finantsseisundi aruandes kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Materiaalsed põhivarad ja piiratud kasuliku elueaga immateriaalsed põhivarad kajastatakse edaspidi nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Amortisatsiooni hakatakse arvutama alates kasutuselevõtmisele järgnevast kuust ja arvestatakse vara täieliku amortiseerumiseni. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset amortisatsioonimeetodit. Amortisatsiooni arvestuse aluseks on vara kasulik tööiga, millest lähtuvalt on kujundatud amortisatsiooninormid. Põhivara kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil põhivara kasutusele võtmisele järgnevast kuust vastavalt põhivara hinnangulisele kasutusajale:

- ehitised 2-5% aastas,
- sõidukid 15% aastas,
- inventar 12,5% aastas,
- kontoritehnika 25% aastas,
- arvuti riist- ja tarkvara 10-25% aastas.

Piiramatu kasutuseaga põhivara (maa) ei amortiseerita. Põhivara kulum on näidatud kasumiaruande real „Põhivara kulum“. Amortisatsiooni arvestus lõpetatakse, kui vara on arvestuslikult täielikult amortiseeritud, vara ümberklassifitseerimisel müügiotol põhivaraks või vara lõplikul eemaldamisel kasutusest. Igal bilansipäeval hinnatakse amortisatsiooninormide, meetodite ja jääkväärtuste asjakohasust.

Põhivara müügist saadav kasum või kahjum määratakse kindlaks müügitulu ja põhivara bilansilise maksumuse vahega. Müügitulu või -kulu kajastatakse kasumiaruandes vastavalt ridadel „Muud tulud, neto“.

Kulude kapitaliseerimine

Kontserni kasutuses olevate rendipindade rekonstrueerimisväljaminekud kapitaliseeritakse materiaalse põhivarana ja kantakse kuludesse lineaarselt vastavalt rendilepingu kestvusele.

Arenguväljaminekud

Tarkvaraprogrammide arendamise kulud, kui nendega kaasneb täiendav funktsionaalsus ja mis vastavad immateriaalse põhivara mõistele ja vara finantsseisundi aruandes kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel), kajastatakse immateriaalse põhivarana. Tarkvaraprogrammide kasutamisega seotud kulud kajastatakse kuluna nende tekkimisel.

Reklaami- ja uute toodete, teenuste ning protsesside käivitamisväljaminekud kantakse kuludesse tekkimise momendil. Ettevõttesiseselt arendatavate kaubamärkidega jm. seotud väljaminekud kantakse kuludesse tekkimise momendil.

Firmaväärtus

Firmaväärtust kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kontsern viib läbi firmaväärtuse testi vähemalt kord aastas või kohe juhul, kui on ilmnunud väärtuse langusele viitavad asjaolud. Firmaväärtus jaotatakse tulu teenivatele üksustele või -üksuste rühmade vahel, kes saavad kasu äriühenduse sünergiast. Kasum või kahjum rahavoogusid genereeriva üksuse lõpetamisest või müügist, millele firmaväärtus on allokeeritud, sisaldab selle üksusega seotud firmaväärtuse bilansilist jääkväärtust.

1.7 Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on kinnisvaraobjekt, mida ettevõtte hoiab eelkõige renditulu teenimise, väärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil, kuid mitte objektid, mida kasutatakse tavapärase äritegevuse käigus.

Kinnisvarainvesteering võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, milleks on ostuhind ja otseselt soetamisega kaasnevad kulutused. Edaspidi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse hindamisel kasutatakse sõltumatute ekspertide hinnanguid, mis põhinevad kas tulumeetodil (väärtus leitakse varast genereeruvate tuleviku rahavoogusid diskonteerides) või võrdlusmeetodil (analüüsitakse sarnaste objektidega toimunud turutehinguid) või kahe eelnimetatud meetodi kombinatsioonil. Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse muutustest tulenevat kasumit ja kahjumit kajastatakse nende tekkimise perioodi kasumiaruandes vastavalt real „Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutus“.

Kinnisvaraobjekt klassifitseeritakse bilansis ümber juhul, kui toimub muutus tema kasutamise eesmärgis. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objektile selle varade grupi põhimõtteid, kuhu ta ümber klassifitseeritakse. Juhul, kui kinnisvarainvesteering võetakse kontsernis kasutusele põhivarana, klassifitseeritakse kinnisvarainvesteering ümber põhivaraks, mille soetamismaksumuseks on ümberklassifitseerimise hetke õiglase väärtus. Kontserni poolt kasutatava põhivara muutumisel kinnisvarainvesteeringuks kajastatakse ümberklassifitseerimise päeval eksisteerinud vahe põhivara bilansilise jääkmaksumuse ja vara õiglase väärtuse vahel kasumiaruandes.

Kui kinnisvarainvesteeringu kasutamises on toimunud muutus, mille tõenduseks on arendustegevuse alustamine eesmärgiga valmistada vara ette müügiks, siis klassifitseeritakse objekt ümber varuks, mille soetusmaksumuseks varuna on ümber klassifitseerimise päeva õiglase väärtus.

1.8 Varad müügiks

Varad müügiks on varad, mida hoitakse müügiks tavapärase äritegevuse käigus ja mis võetakse arvele soetusmaksumuses.

Soetusmaksumus on vara omandamise või töötlemise ajal vara eest makstud raha või üleantud mitterahalise tasu õiglane väärtus. Bilansipäeval hinnatakse müügiks hoitavaid varasid ning kajastatakse neid bilansis nende soetusmaksumuses või netorealiseerimismaksumuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Netorealiseerimisväärtus on müügihind, millest on maha arvatud eeldatavad müügiga seotud kulud.

1.9 Mittefinantsvara väärtuse langus

Piiramatu kasuliku elueaga vara ei amortiseerita, vaid kontrollitakse kord aastas selle vara võimalikku väärtuse langust, võrreldes selle bilansilist maksumust kaetava väärtusega. Amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse.

Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada. Muud varad, va finantsvarad ja firmaväärtus, mille väärtus alla hinnati, vaadatakse igal aruandekuupäeval üle võimaliku tagasikandmise eesmärgil.

1.10 Rendiarvestus - kontsern kui rentnik

Arvestuspõhimõtted alates 01.01.2019

Kontserni on kõikides rendilepingutes rentnik. Kontsern rendib kontoripindasid, IT võrguseadmeid ja muid väiksemaid esemeid.

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldab rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus. Kontserni hinnangul IT seadmete ja esemete kasutamise lepingud ei ole IFRS16 rakendusallas, kuna nad ei sisalda rendisuhet.

Kontsern arvestab rendiperioodina rendi katkestamatut perioodi, mis hõlmab nii rendilepingu võimaliku pikendamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust kasutab, ja rendilepingu võimaliku lõpetamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta. Rentnik hindab piisavat kindlust selles, kas ta kasutab pikendamise õigust või jätab kasutamata lõpetamise õiguse, uuesti juhul, kui ilmneb mõni oluline sündmus või oluline asjaolude muutus, mis on rentniku kontrolli all ja mõjutab seda, kas rentnik on piisavalt kindel, et ta kasutab mõnda algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võtmata jäänud võimalust või jätab kasutamata mõne võimaluse, mis on algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võetud. Kontsern muudab rendiperioodi rendi katkestamatu perioodi muutumise korral.

Esmane mõõtmine

Rentnik kajastab kasutamissoiguse esemeks olevat vara ja rendikohustisi rendiperioodi alguse seisuga.

Esmasel kajastamisel mõõdab rentnik kasutamissoiguse esemeks oleva vara soetusmaksumuse rendiperioodi alguse seisuga. Kasutamissoiguse esemeks oleva vara maksumus sisaldab rendikohustise algusel mõõtmisel kindlaks tehtud summat.

Kasutamissoiguse esemeks oleva vara on kajastatud finantsseisundi aruandes eraldi kirjel.

Rentnik mõõdab rendiperioodi alguses rendikohustise selleks kuupäevaks tasumata rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendimaksed diskonteeritakse rendi sisemise intressimääraga, kui seda määra on võimalik hõlpsasti kindlaks teha. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks teha, kasutab rentnik rentniku alternatiivset laenuintressimäära, mis on intressimäär, mida rentnik peaks sarnases majanduskeskkonnas maksma sarnaseks perioodiks ja sarnase tagatisega laenu võtmiseks, et omandada kasutamissoiguse esemeks oleva varaga sarnast vara. Rentniku alternatiivse laenuintressimäära leidmisel on kontsern kasutanud kolmanda osapoole poolt saadud laenu intressimäära, mida on korrigeeritud peegeldamaks toimunud muutuseid finantseerimise tingimustes alates laenu saamise hetkest.

Rendiperioodi alguse seisuga sisaldavad rendikohustise mõõtmisel arvesse võetavad rendimaksed järgmisi alusvara rendiperioodil kasutamise soiguse eest tehtavaid makseid:

- a) fikseeritud rendimaksed, millest on lahutatud saadaolevad rendistiimulid;
- b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast ja mille esmaseks mõõtmiseks kasutatakse rendiperioodi alguses kehtivat indeksit või määra. Muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või määrast, võivad olla näiteks tarbijahinna indeksiga seotud maksed, intressi viitemääraga (nt EURIBOR) seotud maksed või turu rendimäärade järgi muutuvad maksed. Kontserni osades rendilepingutes on sees muutuvad rendimaksed.

Rendileping võib sisaldada rendikomponenti ning ühte või mitut täiendavat rendiga mitteseotud komponenti. Praktilise abinõuna on Kontsern otsustanud mitte eraldada rendiga mitteseotud komponente rendikomponentidest ning arvestada selle asemel kõiki rendikomponente ja kaasnevaid rendiga mitteseotud komponente ühtse rendikomponendina vastavalt alusvara liigile.

Edasine mõõtmine

Pärast rendiperioodi algust mõõdab rentnik kasutamissoiguse esemeks olevat vara soetusmaksumuse mudeli järgi. Soetusmaksumuse mudeli kasutamiseks mõõdab rentnik kasutamissoiguse esemeks olevat vara soetusmaksumuses, millest on lahutatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad akumulieeritud kahjumid ja mida on korrigeeritud vastavalt rendikohustise ümberhindamisele. Kui rendilepingu alusel läheb alusvara omandiõigus rendiperioodi lõppedes üle rentnikule või kui kasutamissoiguse esemeks oleva vara maksumuse kindlaksmääramisel on eeldatud, et rentnik realiseerib ostuõiguse, arvestab rentnik kasutamissoiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku eluea lõpuni. Muudel juhtudel arvestab rentnik kasutamissoiguse esemeks oleva vara kulumit alates rendiperioodi algusest kuni alusvara kasuliku eluea lõpuni või rendiperioodi lõpuni olenevalt sellest, kumb saabub varem.

Pärast rendiperioodi algust mõõdab rentnik rendikohustist järgmiselt:

- a) suurendades bilansilist väärtust vastavalt rendikohustise intressile;
- b) vähendades bilansilist väärtust vastavalt tehtud rendimaksetele ja
- c) hinnates bilansilise väärtuse ümber vastavalt ümberhindlustele või rendilepingu muudatustele või vastavalt muudetud sisuliselt fikseeritud rendimaksetele.

Rendiperioodi igal ajavahemikul on rendikohustise intress summa, mille tulemusena on intressimäär igal osaperioodil kohustise lõppväärtuse suhtes sama. Pärast rendiperioodi algust kajastab rentnik kasumiaruandes rendikohustise intressi ja muutuvad rendimaksud, mis ei sisaldu rendikohustise hinnangus selle perioodi kohta, millal leiab aset nimetatud makseid tingiv sündmus või tingimus.

Kui muutuvad rendimaksud, võib olla vajadus rendikohustis ümber hinnata. Rentnik kajastab rendikohustise ümberhindluse summat kasutamisoiguse esemeks oleva vara korrigeerimisena. Kui aga kasutamisoiguse esemeks oleva vara jääkväärtus väheneb nullini ja rendikohustise mõõtmisel ilmneb täiendav vähenemine, kajastab rentnik ümberhindluse järelejääva summa kasumiaruandes.

Rendikohustise ümberhindamiseks diskonteerib rentnik muudetud rendimaksud muudetud diskontomääraga juhul, kui esineb üks järgmistest olukordadest:

- a) muudetakse rendiperioodi. Rentnik teeb muudetud rendimaksud kindlaks muudetud rendiperioodi põhjal; või
- b) muutub alusvara ostuõiguse hinnang. Rentnik teeb kindlaks muudetud rendimaksud, et need vastaksid ostuõiguse alusel tasumisele kuuluvate summade muutusele.

Rendikohustise ümberhindamiseks diskonteerib rentnik muudetud rendimaksud juhul, kui esineb üks järgmistest olukordadest:

- a) muutuvad summad, mida rentnik peab eeldatavasti tasuma jääkväärtuse garantii alusel. Rentnik teeb kindlaks muudetud rendimaksud, et need vastaksid jääkväärtuse garantii alusel tasumisele kuuluvate summade muutusele.
- b) tulevased rendimaksud muutuvad seoses nende maksete kindlaksmääramiseks kasutatava indeksi või määra muutumisega (sh näiteks turu rendimäärade muutumisele vastav muutus pärast turu rendihindade analüüsi). Rentnik hindab rendikohustise ümber vastavalt kõnealustele muudetud rendimaksetele üksnes juhul, kui toimub muutus rahavoogudes (st jõustub rendimaksete korrigeerimine). Rentnik teeb järelejäänud rendiperioodi muudetud rendimaksud kindlaks muudetud lepinguliste maksete põhjal. Selleks kasutab rentnik muutmata diskontomäära, välja arvatud juhul, kui rendimaksete muutus on tingitud muutuvate intressimäärade muutusest.

Rentnik kajastab rendilepingu muudatust eraldi rendina juhul, kui a) muudatusega suurendatakse rendi ulatust, lisades sellele ühe või enama alusvara kasutamisoiguse, ja b) rendi hind suureneb tasu võrra, mis vastab ulatuse suurenemise eraldiseisvale hinnale, mida on korrigeeritud vastavalt konkreetse lepingu asjaoludele.

Kontsern on otsustanud mitte rakendada IFRS 16 nõudeid lühiajaliste rendilepingute ja selliste rendilepingute suhtes, mille alusvara väärtus on väike. Lühiajaliste rendilepingutega ja selliste rendilepingutega, mille alusvara väärtus on väike, seotud maksed kajastatakse lineaarselt kuluna kasumiaruandes. Lühiajalised rendilepingud on lepingud, mille rendiperiood on kuni 12 kuud või lühem. Väikese väärtusega rendilepingud on IT-seadmete rendilepingud.

Arvestuspõhimõtted kuni 31.12.2018

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kontsernil ei ole aruandeperioodil ega sellele eelneval aruandeperioodil kapitalirendile võetud vara. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna. Kontsern kasutab kasutusrenti peamiselt hoonete/ruumide rentimiseks. Rendikulud kajastatakse kasumiaruande real „Tegevuskulud“.

1.11 Finantskohustised

Kehtiv klassifikatsioon on toodud järgnevas tabelis:

Kategooria IFRS 9 järgi

Klass kontserni määratluses

Finantskohustised	Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantskohustised	Klientide hoiused ja saadud laenud	Eraisikud
			Juriidilised isikud
			Krediidiasutused
		Allutatud võlakohustised	
		Muud finantskohustised	
Tingimuslikud kohustised	Tingimuslikud laenukohustised		
	Finantsgarantiid		

Klientide hoiused

Hoiused võetakse arvele väärtuspäeval õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud ning edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse bilansireal „Klientide hoiused ja saadud laenud“, tekkepõhiselt arvestatud intressid kajastatakse vastavatel kohustiste kirjetel. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruande real „Intressi- ja sarnased kulud“.

Saadud laenud

Võlakohustised võetakse esialgselt arvele õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Võetud laene kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Laekunud summade (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul, kasutades efektiivset intressimäära. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib oodatavat tulevast rahavoogu läbi tähtaja bilansilise väärtuseni. Tehingukulude amortisatsiooni kajastatakse kasumiaruandes koos intressikuludega. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressi- ja sarnased kulud“.

Juhul, kui võetud laenudel on kasutamata limiit, kajastatakse seda tingimusliku varana.

Kohustised töövõtjate ees

Kohustised töövõtjate ees sisaldavad väljamaksmata palgakohustisi, tulemustasude tingimuslikku reservi koos sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksuga ning kehtiva tööseadusandluse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustist bilansipäeva seisuga koos puhkusetasu kohustiselt arvestatud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksuga. Kohustised töövõtjatele kajastatakse bilansil lühiajalise kohustisena ning koondkasumiaruandes kajastatakse seonduv kulu tööjõukuluna. Sotsiaalmaks sisaldab ka sissemaksid riigi pensionifondi.

Kontsernil puudub juriidiline või faktiline kohustus teha sotsiaalmaksule lisanduvalt pensioni- või muid sarnaseid makseid.

Laenukohustised

Kontsern väljastab kohustusi laenude andmiseks. Laenukohustised on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliselt kahjulike muutuste tõttu. Sellised kokkulepped võetakse algselt arvele nende õiglasel väärtuses, mis

tavaliselt väljendub saadud tasude summana. Seda summat amortiseeritakse lineaarsel meetodil kohustuse kogu eluea jooksul, välja arvatud selliste laenukohustiste puhul, mille osas on tõenäoline, et Kontsern sõlmib konkreetse laenulepingu ega kavatse seda laenu müüa vahetult peale sõlmimist; sellise laenukohustiste tasud kajastatakse tulevikus ja lisatakse laenu kajastamisel algsele bilansilisele väärtusele. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse laenukohustised (i) mitteamortiseeritud jääkväärtuses esialgselt arvelevõtmise summast, millele on lisatud (ii) oodatava krediidikahjumi mudeli alusel arvatud allahindlus, välja arvatud juhul, kui kohustus on väljastada turuintressimäärast madalama intressimääraga laen, mille puhul kajastatakse väljastamata laenu nimetatud väärtustest kõrgeimas summas. Väljastamata laenu jääkväärtus väljendab kohustust.

1.12 Finantsgarantii lepingud

Finantsgarantii lepingud on lepingud, mis nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist garantii saajale talle tekitatud kahju hüvitamiseks, kui konkreetne võlgnik ei ole teinud makseid tähtaegselt, vastavalt võlakohustise tingimustele. Selliseid finantsgarantiisid antakse klientide nimel pankadele, finantsasutustele, ettevõtetele ja teistele asutustele laenude, muude panga rahaliste vahendite ja kohustiste tagamiseks teistele pooltele.

Finantsgarantiid võetakse algsest arvele õiglases väärtuses (lepingu väärtus) garantii andmise päeval. Seejärel kajastatakse panga antud garantiist tulenevaid kohustisi garantii jääkväärtuses. Kasumiaruandes kajastatakse garantii eluea jooksul garantiilt lineaarselt teenitud teenustasutulu. Juhtudel, kus teenustasusid rakendatakse järelejäänud kohustise osas perioodiliselt, kajastatakse need tuluna proportsionaalselt vastava kohustise perioodi jooksul. Iga aruandeperioodi lõpul kajastatakse kohustised kas lepingu väärtuses aruande koostamise hetkel või lepingu väärtuses ja täiendavalt eraldisena bilansis. Garantiikohustise tasumiseks väljamakstavad summad kajastatakse finantsseisundi aruandes kuupäeval, mil selgub, et garantii kuulub väljamaksmisele.

1.13 Aktsiapõhised maksed

Kontsern on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille järgi tasub grupi töötajatele nende teenuste eest väljastades optsioone Coop Pank AS aktsiate omandamiseks. Väljastatud optsioonide õiglase väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul kontserni tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena. Kulude kogusumma on määratletud optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Optsioonide õiglase väärtus on leitud arvestades optsiooni hinda mõjutavaid turutingimusi, sh Coop Pank AS aktsia hind. Iga aruandeperioodi lõpus hindab Kontsern, kui palju optsioone kuulub tõenäoliselt realiseerimisele. Algsete hinnangute muutuse mõjud kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis. Kui optsioonid realiseeritakse, emiteerib Coop Pank AS uusi aktsiaid. Vastavalt optsioonide väljastamise tingimustele ei kaasne optsioonide realiseerimisel peale 3 aastat sotsiaalmaksu kulu.

1.14 Tulude ja kulude kajastamine

Intressitulud ja -kulud on kajastatud kasumiaruandes kõikide intressikandvate finantsvarade ja -kohustiste osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades efektiivse intressimäär meetodit.

Efektiivse intressimäär meetod on finantsvara või -kohustise korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustise bilansilise väärtuseni. Efektiivse intressimäär arutamisel hindab kontsern rahavooge, arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik

lepingulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on efektiivse intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised.

Kui finantsvara või rühm sarnaseid finantsvarasid on vara väärtuse languse tõttu alla hinnatud, kajastatakse neilt tekkivat intressitulu, kasutades sama intressimäära, millega diskonteeriti tuleviku rahavoogusid, leidmaks vara väärtuse langusest tekkinud kahju.

Intressitulu sisaldab ka sarnast tulu intressikandvatelt finantsinstrumentidelt, mis on klassifitseeritud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande.

Komisjoni- ja teenustasutulu

Teenustasutulude all kajastatakse müügitulu lepingutest klientidega. See ei rakendu müügitulule rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teistest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendusallas. Laenude/ liisingute väljaandmistasusid, mida peetakse oluliseks, kajastatakse kui ettesaadud tulu ja nende osas korrigeeritakse vastava laenu/liisingu efektiivset intressimäära.

Teenustasutulud kajastatakse lineaarselt kogu teenuse osutamise perioodi jooksul, kui klient samaaegselt saab ja tarbib kontserni tegevusest tulenevaid eeliseid. Muutuvtasu kajastatakse ainult sellises ulatuses, mille osas juhtkonna otsuse alusel on väga tõenäoline, et tagasipööramist ei toimu.

Muud teenustasutulud kajastatakse hetkel, mil Kontsern täidab oma täitmiskohustuse, mis tavaliselt toimub selle aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda konkreetsete täitmiskohustuse teenuste eest. Selline tulu tekib siis kui tehakse ära kliendi eest välisvaluuta ostu või müügi tehing, töödeldakse maksetehinguid, arveldatakse sularahas, kogutakse või makstakse välja sularaha.

Tulu varade müügist

Tulu varade müügist kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida kontsernil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Kontsern kajastab tulu kaupade müügist siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

Dividenditulu

Dividendid kajastatakse kasumiaruandes tuluna siis, kui kontsernil on tekkinud õigus dividende saada.

1.15 Maksustamine

Tulumaksuseaduse muudatustega seoses kehtib alates aastast 2018 residendist krediidasutustele kohustus tasuda tulumaksu avansilisi maksleid määraga 14% eelmises kvartalis teenitud maksukohustuste täitmise-eelselt kasumilt. Tasutud avansilist tulumaksu saab krediidasutus arvesse võtta kasumi jaotamisel ja sellega kaasneva tulumaksukohustuse arvutamisel. Tulumaksu arvestamisel vähendatakse kasumit saadud dividendide ja püsivale tegevuskohale omistatud kasumi võrra, millele rakendatakse vabastusmeetodit, et vältida topelt maksustamist. Teiseks vähendatakse kasumit eelmistel kvartalitel teenitud kahjumite võrra. Tulumaksu kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes tulumaksukuluna samas perioodis, mil tekib avansilise tulumaksu arvutamise arvestuslik alus, sõltumata sellest, millal toimub tulumaksu maksmine.

Dividendide väljamaksmisega või muude omakapitali vähendavate väljamaksete tegemisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes tulumaksukuluna samas perioodis, mil dividendid või muud omakapitali vähendavad väljamaksete välja kuulutatuse, sõltumata sellest, millise perioodi eest on dividendid välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Alates aastast 2019 on dividendide väljamaksetele võimalik rakendada maksumäära 14/86. Kehtiva seaduse kohaselt saab dividendide maksmisel soodsamat maksumäära kasutada kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamaksesumma ulatuses, mis on eelnevatel aastatel maksustatud maksumääraga 20/80. Esimeseks arvesse võetavaks aastaks keskmise dividendimakse leidmisel on aasta 2018.

1.16 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakset aksionäridele.

1.17 Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnisid bilansipäeva ja juhatuse poolt aruande koostamispäeva vahemikus, kuid on seotud aruandeperioodil või eelnevatel perioodidel toimunud tehingutega.

1.18 Uute rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite, avaldatud standardite muudatuste ning Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgenduste rakendamine.

Välja antud uued või muudetud standardid, mis muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 01.01.2019 aruandeperioodist:

IFRS 16 - „Rendilepingud“ (rakendus 01.01.2019):

Kontsern rakendas standardit IFRS 16 “Rendilepingud” tagasiulatuvalt 1. jaanuari 2019 seisuga, aga ei ole korrigeerinud võrdlusandmeid 2018. aasta kohta, nagu on lubatud standardi teatud üleminekureeglite kohaselt. Seega on 2018. aasta võrdlusandmed esitatud varasemalt kehtinud standardi IAS 17 ja sellega seotud tõlgenduste kohaselt. Käesoleva standardi esmasest rakendamisest tulenev kumulatiivne mõju on kajastatud esmase rakendamise kuupäeval jaotamata kasumi algsaldo korrigeerimisena.

Kontsern on esmasel rakendamisel kajastanud kasutamiseõiguse esemeks oleva vara nende rentide puhul, mis varem olid standardi IAS 17 kohaselt liigitatud kasutusrendiks. Kontsern mõõtis rendikohustist järelejäanud rendimaksete nüüdisväärtuses, mida diskonteeris rentniku alternatiivse laenuintressimääraga esmase rakendamise kuupäeva, 1. jaanuari 2019 seisuga. Esmasel rakendamisel kasutas kontsern järgmisi rentniku alternatiivse laenuintressimäärade kaalutud keskmisi väärtusi: 1,25% kontoripindade rendilepingute puhul.

Praktilised abinõud esmasel rakendamisel

Praktilise abinõuna on Kontsern esmase rakendamise kuupäeva seisuga otsustanud mitte ümber hinnata, kas lepingu puhul on tegemist rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Selle asemel on Kontsern tuginenud oma varasematele hinnangutele nende lepingute osas, mis on sõlmitud enne ülemineku kuupäeva, rakendades standardi IAS 17 "Rendid" ja tõlgenduse IFRIC 4 "Kindlakstegemine, kas kokkulepe hõlmab renti" nõudeid.

IFRS 16 esmasel rakendamisel on Kontsern kasutanud järgmisi standardi poolt lubatud lihtsustusi varem kasutusrendiks liigitatud rentide osas:

- ühtse diskontomäära kasutamine sarnaste omadustega rendilepingute suhtes;
- väärtuse languse analüüsi tegemise asemel võib rentnik vahetult enne esmase rakendamise kuupäeva tugineda standardi IAS 37 "Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad" kohaselt esitatud hinnangule rendilepingute kahjulikkuse kohta. Kui rentnik otsustab kasutada seda praktilist abinõud, peab rentnik korrigeerima kasutusõiguse esemeks oleva vara väärtust esmase rakendamise kuupäeval kahjulike rendilepingute eraldise summa võrra, mida on finantsseisundi aruandes kajastatud vahetult enne esmase rakendamise kuupäeva;
- IFRS 16 nõuete mitte rakendamine rentide suhtes, mille rendiperiood lõpeb 12 kuu jooksul alates esmase rakendamise kuupäevast;
- esmase rakendamise kuupäeval kasutusõiguse esemeks oleva vara väärtust hinnates on jäetud arvestamata esmased otsekulutused;
- tagantjärele tarkuse kasutamine, tehes seda näiteks rendiperioodi kindlaksmääramiseks juhul, kui leping sisaldab renti pikendamise või tühistamise õigust.

Selliste rentide suhtes, mis liigitati IAS 17 kohaselt kapitalirendiks, on kasutamiseõiguse esemeks oleva vara bilansiline väärtus ja rendikohustus esmase rakendamise kuupäeva seisuga sama, mis standardi IAS 17 kohaselt mõõdetud rendivara bilansiline väärtus ja rendikohustus vahetult enne nimetatud kuupäeva. Kontsernil ei olnud selliseid rendilepinguid.

Rendikohustise mõõtmine esmasel rakendamisel

Rendikohustised, mis on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes esmasel rakendamisel:

Järgmiste perioodide kasutusrendimaksete miinimumsummad mittekatkestavatest rendilepingutest seisuga 31. detsember 2018	1 937
Diskonteeritud kasutades rentniku alternatiivset intressimäära esmase rakendamise kuupäeval: 1,25%	1 861
Mahavõetud: lühiajalised rendilepingud, mille osas rendikohustist ei kajastata	-67
Mahavõetud: väikese väärtusega rendilepingud, mille osas rendikohustist ei kajastata	-27
Finantsseisundi aruandes kajastatud rendikohustise kogusumma esmase rakendamise kuupäeval 1. jaanuaril 2019	1 768

Kontsern on esmase rakendamise kuupäeva seisuga kasutamiseõiguse esemeks olevat vara väärtust hinnanud rendikohustisega võrdses summas. Alates 01.01.2019 kajastatakse finantsseisundi aruandes 1,8 miljonit eurot vara kasutusõigusena ja rendikohustusena, mille tulemusel suurenes Kontserni bilansimaht.

Kontserni konsolideeritud koondkasumiaruandes on seoses rendilepingutega kajastatud järgmised summad:

	2019
Intressikulu (kajastatud finantskulude all)	21
Lühiajaliste rendilepingutega seotud kulu (kajastatud tegevuskulude all)	134
Väikese väärtusega rentidega seotud kulu (kajastatud tegevuskulude all)	27

2019. aasta rentidega seotud raha väljamaksed kokku olid summas 516 tuhat eurot.

Ülejäänud muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima alates 01.01.2019, ei ole kontsernile olulist mõju.

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad kontsernile kohustuslikuks alates 01.01.2020 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (rakendub 01.01.2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt):

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus.

Kontsern hindab muudatuse mõju finantsaruandlusele.

„Äritegevuse mõiste“ – IFRS 3 muudatused (rakendub 01.01.2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt):

Muudatustega on korrigeeritud äritegevuse mõistet. Äritegevusel peavad olema sisendid ja sisuline protsess, mis koos aitavad oluliselt kaasa võimele luua väljundeid. Uus juhendmaterjal annab raamistiku hindamiseks, millal sisend ja sisuline protsess on olemas, sh varajases staadiumis olevate ettevõtete puhul, mis ei ole väljundeid tekitanud. Kui väljundeid ei ole, siis äritegevusena klassifitseerumiseks on vajalik organiseeritud tööjõu olemasolu. Väljundi mõistet on kitsendatud ja see keskendub nüüd klientidele pakutavatele kaupadele ja teenustele ning investeerimistulu ja muu tulu teenimisele; mõiste ei hõlma enam kulude kokkuhoidu ja muud majanduslikku kasu. Samuti ei pea enam hindama, kas turuosalised on võimelised puuduvaid osi asendama või omandatud tegevusi ja varasid integreerima. Ettevõtte võib läbi viia „kontsentratsioonitesti“ – omandatud varad ei vasta äritegevuse mõistele, kui omandatud brutovarade sisuliselt kogu õiglane väärtus kontsentreerub ühele varale (või ühesuguste varade kogumile).

Kontsern hindab muudatuse mõju finantsaruandlusele.

„Olulisuse mõiste“ – IAS 1 ja IAS 8 muudatused (rakendub 01.01.2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt):

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevaid selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad.

Kontsern hindab muudatuse mõju finantsaruandlusele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontserni finantsaruandlusele.

Lisa 2 Riskide juhtimine

Riskijuhtimise põhimõtted

Risk on defineeritud kontsernis kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast tulemusest. Riskijuhtimine on protsess, mille eesmärk on tegevuse efektiivsus ja kasumlikkus, mis vastaks strateegias määratletud aktsionäride ootustele. Kuivõrd riskid kaasnevad kõikide äritegevustega ja kõikidel tegevustasanditel, siis on riskijuhtimise kaasatud juhtkonna kõrval kõik kontserni töötajad läbi sisekontrolli süsteemi. Riskijuhtimise ülesanneteks on äritegevusega seotud riskide tuvastamine ja mõõtmine, riskide kontrolli all hoidmiseks vajalike meetmete rakendamine, riskide seire ning raporteerimine riskijuhtimise tulemuslikkuse kohta.

Riskijuhtimise struktuur ja vastutus

Kontserni riskijuhtimise süsteem on juhtimistasandil tsentraliseeritud – riskijuhtimist reguleerivad poliitika ja põhimõtted kehtestatakse kontserniülesena panga nõukogu või juhatuse poolt, et tagada Coop Pangas ja tütarettevõtetes ühtsete riskijuhtimise põhimõtete elluviimine ning kiire ja efektiivne reageerimine majanduskeskkonna või kontserni ärimudeli muutustele. Riskijuhtimise korraldus peab vastama kehtivatele seadusandlikele regulatsioonidele ja normatiividele.

Panga juhatuse vastutab riskide juhtimise, kontrollimise, riskijuhtimise põhimõtete ja -meetodite juurutamise ning riskijuhtimise tulemuslikkuse eest. Juhatuse võib riskide juhtimise korraldamisel delegeerida piiratud ulatuses ja piiratud otsustuspädevusega juhatuse poolt moodustatavatele kollegiaalsetele otsustusorganitele riskide võtmise, kontrollimise ja jälgimise.

Panga juhatuse poolt on moodustatud järgmised piiratud otsustuspädevusega komiteed ja komisjonid:

Aktivite ja passivate juhtimise komitee (APJK) ülesanded, koosseis ja tegevus on määratletud tema reglemendiga. Komitee ülesandeks on jälgida, kontrollida, analüüsida, hinnata ja juhtida riske, vastu võtta otsuseid ning viia neid ellu järgmistes vastutusvaldkondades:

- panga ja kontserni likviidsusrisk, lühi- ja pikaajalise likviidsuspositsiooni hindamine ja juhtimine;
- panga varade ja kohustuste tähtjastruktuuri jälgimine;
- intressitulude ja -kulude tasakaalu planeerimine ja intressiriski juhtimine;
- vastaspooltega seotud tähtjaliste ja mahuliste limiitide kehtestamine;
- võlakirjaportfelli juhtimine.

Krediidikomitee on panga kõrgeim organ krediidiotsuste tegemisel, riskide juhtimise eest vastutav tööorgan, mis on moodustatud kooskõlas krediidasutuste seadusega ja panga põhikirjaga, tagamaks panga krediidipoliitika elluviimist läbi krediidiotsuste vastuvõtmise ning tagatiste nõuetele vastavuse hindamise.

Krediidikomisjon täidab Krediidikomitee funktsioone väiksema riskiga krediteerimisotsuste vastuvõtmisel.

Kontode komitee ülesandeks on läbi oma otsuste juhtida ja kontrollida kõrgema rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskiga klientidega kliendisuhte loomist ja kliendisuhte monitoorimist ning vajadusel kliendisuhte lõpetamist.

Riskijuhtimise efektiivseks elluviimiseks kasutatakse kolmetasandilise kaitseliini põhimõtet kooskõlas panga nõukogu poolt kinnitatud sisekontrollisüsteemi põhimõtetega.

Otsest riskikontrolli funktsiooni kandvad struktuuriüksused:**Esimene kaitseliin**

Esimese kaitseliini moodustavad müügi- ja tugiüksused ning tütarettevõtted. Esimese kaitseliini ülesanne on tagada oma vastutusalas olevate tegevuste, toodete ja protsessidega seotud riskide tuvastamine, hindamine ning riskide kontrolli all hoidmiseks vajalike meetmete rakendamine.

Teine kaitseliin

Teise kaitseliini rolli kannavad riskijuhid ja analüütikud riskijuhtimise ja krediidiriski osakonnas.

Teise kaitseliini peamisteks funktsioonideks on:

- kontserniülese vaadena regulaarne riskide tuvastamine, hindamine ja monitoorimine;
- stressitestimine, sh likviidsuse-, krediidi- ja tururiskide osas ning vastavate riskireportite koostamine;
- juhatuse ja nõukogu informeerimine riskidest;
- riskijuhtimise metoodika arendamine, esimese kaitseliini nõustamine riskijuhtimise valdkonnas;
- koolituste läbiviimine riskijuhtimise valdkonnas;
- sisereeglite- ja õigusaktidele vastamise kontroll ja monitooring;
- plaaniliste- ja erakorraliste sisekontrollide läbiviimine organisatsioonis.

Kolmas kaitseliin Siseauditi üksus

Siseauditi üksus auditeerib kontserni tegevuse vastavust õigusaktidele ja juhenditele, äriprotsesside ning sisekontrollisüsteemi toimimist ning efektiivsust, panga struktuuriüksuste poolt panga pädeva organi vastu võetud otsuste täitmist, samuti kehtestatud reglementidest, lamiitidest ja muudest sisemistest normidest kinnipidamist. Siseauditi üksuse tegevus on suunatud panga aktsionäride, hoiustajate ja muude kreditoride huvide kaitsmisele.

Kapitali juhtimine

Kontsern kasutab riskipõhist kapitali planeerimist, tagades, et kõik riskid oleksid igal ajahetkel piisavalt kaetud omavahenditega. Kapitalina käsitletakse kontserni omavahendeid, mis koosnevad esimese taseme ja teise taseme omavahenditest. Ülevaade regulatiivsetest omavahenditest on esitatud järgnevas tabelis.

Kapitalibaas	31.12.2019	31.12.2018
Esimese taseme omavahendid		
Sissemakstud aktsiakapital ja ülekurs	72 757	38 374
Kohustuslik reservkapital	2 526	2 288
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	8 314	3 799
Aruandeperioodi aktsepteeritav kasum	3 944	3 989
Muu akumuleeritud koondkasum	1	-154
Immateriaalse varana kajastatav firmaväärtus (-)	-6 757	-6 757
Immateriaalne põhivara (-)	-3 712	-2 290
Usaldusväärse hindamise nõuetest tulenev väärtuse korrigeerimine (-)	-4	-10
Muud mahaarvamised I taseme omavahenditest (-)	-538	-313
Muud üleminekusätetest tulenevad omavahendite korrigeerimised	535	598
Esimese taseme omavahendid (Tier I kapital)	77 066	39 524
Allutatud kohustised	7 000	5 000
Teise taseme omavahendid (Tier II kapital)	7 000	5 000
Aktsepteeritud kapital adekvaatsuse arvutamiseks	84 066	44 524
Kapitali adekvaatsus (%)	24,35%	18,06%
Tier I kapitali suhtarv (%)	22,32%	16,03%

Alates 2016. aastast arvestatakse omavahendite arvutamisel Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse nr 183/2014 suunistega, mille kohaselt majandusaasta jooksul kajastatud mis tahes summasid võib kaasata üldiste ja spetsiifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste arvutamisse üksnes juhul, kui vastavad summad on maha arvatud krediidasutuse esimese taseme põhiomavahenditest.

Kontsern on 31.12.2019 ning 31.12.2018 seisuga kooskõlas kõikide regulatiivsete kapitalinõuetega.

Kapitali planeerimine toimub kontserni strateegiat, tulevikuootusi ja riskiprofiili ning riskiisu arvesse võtvate finantsseisundi aruande ja kasumi prognooside alusel. Kapitali planeerimise eest vastutab panga juhatuse.

Sisemine kapitali adekvaatsuse tagamine (ICAAP) on pidev protsess, mille eesmärk on hinnata kontserni riskiprofiili ja sellele vastavat kapitali vajadust – ICAAP on aluseks regulaarsele kapitali planeerimisele kontsernis.

Kapitali vajaduse planeerimine ja prognoosimine toimub regulatiivse kapitali adekvaatsuse arvutamise baasil, mis võtab arvesse ICAAPist ja Finantsinspektsiooni järelevalvelisest hinnangust (SREP) tulenevaid kapitalinõudeid ning millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks, mida pole regulatiivsete kapitalinõuete raames arvestatud.

Kontserni riskiprofiili hinnatakse eelkõige järgmiste riskide lõikes: krediidirisk, kontsentratsioonirisk, likviidsusrisk, tururiskid, sh finantsinvesteeringute portfelist tulenev risk, pangaportfelli intressirisk, operatsioonirisk, strateegiline risk, reputatsioonirisk.

Minimaalne soovitud kapitali adekvaatsuse tase on SREP hinnangus leitud minimaalne nõutav kapitali adekvaatsuse tase, millele liidetakse vastavalt kontserni kehtivale tegevusstrateegiale ja finantsprognosidele vajaduspõhiselt tegevusmahtude kasvuks, strateegia elluviimiseks ja stabiilse finantsseisundi tagamiseks vajalik varu.

Kapitali vajaduse leidmiseks prognoositakse finantspositsioone, võttes aluseks muutusi riskipositsioonide ja omakapitali kirjete lõikes. Finantsseisundi aruande ja kasumiaruande prognoose vaatab regulaarselt üle ja kinnitab panga juhatus. Lisaks arvestatakse strateegilise riski ja reputatsiooniriski võimaliku mõjuga kontserni tegevuse edukusele ning leitakse vajalik omakapitali puhver, et tagada sisemiselt soovitud kapitali adekvaatsuse tase alternatiivsete ja riskistsenaariumite realiseerumisel. Ülevaade kapitali adekvaatsuse kujunemisest koos SREP hinnangust tulenevate kapitalinõuetega esitatakse panga juhatusele ja nõukogule kvartaalselt.

Kontsern tagab, et kõik riskid oleksid igal ajal kaetud piisava kapitaliga.

Krediidiriski juhtimine

Krediidiriski suurus väljendab tõenäolist kahju, mis võib tuleneda vastaspoole kohustuste mittetäitmisest krediidiriskile avatud nõuete puhul kontserni ees.

Kontsern lähtub krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel standardmeetodist. Kapitalinõuete arvutamisel kasutab kontsern aktsepteeritud reitinguagentuuride reitinguid Finantsinspektsiooni poolt kehtestatud korra järgi.

Krediidiriski juhtimise aluseks on kontserni krediidipoliitika. Krediidipoliitika põhieesmärkideks on saavutada krediiditegevusest jätkusuutlikult aktsionäride nõutavat tulunormi tagav kontserni varade tootlikkus, järgides konservatiivsuse ja riskide hajutatuse põhimõtteid ning võttes mõõdukaid riske, mis oleksid hinnatavad ning juhitavad.

Kontserni peamised krediidiriskile avatud varad on järgmised:

- raha ja raha ekvivalendid (s.h nõuded keskpankadele ja krediidasutustele, lisa 9);
- finantsinvesteeringud (lisa 10);
- laenud ja nõuded klientidele (lisa 11);
- muud finantsvarad (lisa 13).

Rahapaigutused krediidasutustesse ning finantsinvesteeringud väärtpaperitesse tehakse vastavalt APJK poolt kinnitatud vastaspoole limiidile. Vastaspoole krediidikõlblikkuse hindamisel ja krediidilimiidi määramisel võetakse arvesse tema asukohariik ja hinnang vastaspoole finantsseisundile, juhtimisele, juriidilisele staatusele ning turupositsioonile. Võlakirjainvesteeringute puhul hinnatakse täiendavalt likviidsust ja reitingut.

Krediidiriski mõõtmine

Kontsern kasutab sisemisi krediidiriski klasse, mis peegeldavad hinnangut iga vastaspoole maksejõuetuse tõenäosusele.

Panga krediidiinõuete klassifitseerimine ja grupeerimine toimub kord kuus. Krediidiinõuete krediidiriski klassid sõltuvalt laenusaaaja maksedistsipliinist ja finantsmajanduslikust seisundist:

- A – ei ole ilmnenu asjaolusid, mis võiksid põhjustada laenu mittelaekumist vastavalt laenulepingu tingimustele ehk korras laen, tähtjaks tasumata põhiosa maksed ja intressid puuduvad või on kuni 14 päeva vanad;
- B – sisaldab potentsiaalseid nõrkusi, mille kõrvaldamata jätmise võib tulevikus mõjutada laenusaaaja krediidiivõimelisust põhiosa või intressimaksetega on viivitatud 15-30 päeva;
- C – sisaldab selgelt identifitseeritavaid puudusi, mille alusel võib arvata, et laenu täielik tagasimaksmine on kaheldav või laenu on restruktureeritud makseraskuste tõttu, makseviivitus 31-60 päeva;
- D – laenusaaaja ebapiisav krediidiivõimelisus, mille alusel võib arvata, et laenu lepingujärgne tagasimaksmine on ebatõenäoline, kui olukord oluliselt ei muutu ehk kahtlane laen, makseviivitus 61-90 päeva;
- E – laenusaaaja ei suuda laenu lepingu-kohaselt kokkulepitud tingimustel püsivalt täita ehk maksejõuetusega laen, makseviivitus 91-180 päeva;
- F – laenu teenindamine on lõppenud ning väljavaated maksevõime taastumiseks puuduvad ja/või leping on erakorraliselt ülesõeldud ehk lootusetu laen, makseviivitus 181 päeva ja enam või makseviivitus 91 päeva ja enam ning tagasimaksete summa 3 kuu jooksul on olnud 0 eurot.

Makseviivituseks loetakse laenu põhiosa või intressimaksetega viivitust enam kui kolm (3) eurot lepingu kohta.

Kontsern jaotab laenud krediidikvaliteedi klassidesse järgnevalt:

Riskiklass	Jälgimine	PD%	Moody´ s	S&P
A	Tavaline jälgimine	0.01%- 1%	Baa1, Baa2, Baa3	BBB, BBB+, BBB-
B		1%-3%	Ba1, Ba2, Ba3	BB+, BB, BB-
C	Spetsiifiline jälgimine	3%-8%	B1, B2	B+, B
D		8%-40%	B3	B-
E	Maksejõuetus	40%-80%	Caa, Ca	CCC, C
F		100%	C	D

Maksejõuetuse tõenäosuse (PD) määrad on arvatud lähtudes kaalutud keskmisest Kontserni laenu toodete portfelist ja võib varieeruda teistsuguse portfelli jaotuse korral toodete lõikes. S&P või Moody´ s reitinguklassid A kategoorias määratakse ainult aktiivsel turul kaubeldavatele võlakirjadele, mistõttu ei ole neid ülaolevas tabelis laenude jaotuse kohta esitatud.

Oodatava krediidikahju (ECL) mõõtmine

Krediidiinõuete hindamise aluseks on kolme faasiline oodatava krediidikahju mudel (ECL), mis arvestab muutusi krediidikvaliteedis alates laenu algsest arvelevõtmisest. Kontsern kasutab sisemiselt arendatud mudeleid, mis võtavad arvesse väliseid makromajanduslikke tegureid (sealhulgas töötuse määr, majanduskasv).

Vastavalt IFRS 9 standardile jaotatakse finantsvarad kolme faasi lähtuvalt viivituspäevade arvust, juriidilise isiku finantsseisundist ja muudest muutustest nõude kvaliteedis, kas töötavaks nõudeks (*performing*, faas 1), kvaliteedi langusega nõudeks (*under-performing*, oluline krediidiriski suurenemine, faas 2) või mittetöötavaks nõudeks

(*non-performing*, maksejõuetus, faas 3). Faas 1 nõuetele leitakse allahindlusmäär 12 kuu oodatava krediidikahju alusel. Faas 2 ja faas 3 nõuetele leitakse allahindlusmäär lepingu eluea jooksul oodatava krediidikahju alusel. Faas 3 nõuetele leitakse allahindlus, eeldades nõude maksejõuetust (*default*).

Oodatav kahju on leitav maksejõuetuse tõenäosuse (PD), kahjumäär (LGD) ja maksejõuetuse hetke oodatava nõudejäägi (EAD) korrutisena diskonteerituna tänapäeva. Laenukahjude hindamiseks võetakse arvesse laenu ja intressimaksete laekumised tulevastel perioodidel, samuti oodatavad laekumised tagatisvara müügist, laenu nõude müügist või tulevikus taastuvast maksevõimest, diskonteerides finantsvara algse sisemise intressimääraga, mille tulemusel leitakse laenu tagasisaadav summa.

Lepingu eluea jooksul oodatava krediidikahju arvutamiseks korrigeeritakse nõude oodatavat 12 kuulist PD-d vastavalt makromajanduslikule prognoosile.

Kõikide toodete puhul on PD'de korrigeerimiseks kasutatud makromajanduse stsenaariumite valik baseerunud ekspertarvamusele ja kvantitatiivsele analüüsile. Makronäitajatest kasutab pank töötuse määra ja SKP muutust. Regressioonanalüüs koostati seejuures Eesti viivislaenude ja makronäitajate vahel. Kaalutud mõju maksejõuetuse tõenäosusele on arvatud, kasutades kaaluna baasstsenaariumi puhul 80%-st määra ning positiivse ja negatiivse stsenaariumi korral 10%-st määra ning seda kõigi toodete puhul. Kaalude määramisel on kasutatud ekspertarvamusi. Lähtudes konservatiivsuse printsiibist on makrostsenaariumites eeldatud, et maksejõuetuse hetke oodatav nõudejääk (EAD), kahjumäär (LGD) ja maksejõuetuse tõenäosus (PD) ei muutu, kuni stsenaariumi tulemusena püsib majanduskasv positiivne.

Individuaalne ja grupiviisiline hindamine ning grupeerimine

Individuaalselt hinnatakse äriklientide nõudeid, mille puhul kliendi kogurisk (nõuete kogusumma, kui risk kuulub konsolideerimisele regulatiivse kontsentratsiooniriski mõistes) ületab krediidikomitee poolt sätestatud olulise riski piiri 100 tuhat eurot ning kuulub riskiklassi C, D, E ja F.

Krediidinõudeid hinnatakse vastavalt klassifitseerimise ja grupeerimise tulemustele grupipõhiselt või individuaalselt. Nõuete grupeerimise eesmärgiks on koondada sarnast krediidiriski omavad nõuded, hindamaks neid grupipõhiselt arvestades laenu liiki, laenu tagatust, krediidireitingut. Grupeerimise eelduseks on piisava ja statistiliselt usaldusväärse informatsiooni olemasolu. Nõuete gruppide tunnuste ja allahindlusmäärade arvestamise aluseks on laenuportfelli statistilise käitumise, reaalse kahjujuhtumite ja majanduse üldise olukorra muudatuste analüüs, majandusprognoosid ja vastavate makronäitajate mõju klientide maksevõimele.

Nõuete hindamise sagedus:

- grupipõhist hindamist teostatakse igakuiselt;
- individuaalset hindamist teostatakse kvartaalselt ning hindamise tulemused kinnitatakse panga krediidikomitees.

Märkimisväärne krediidiriski suurenemine

Märkimisväärseks krediidiriski suurenemiseks, loetakse ühe või mitme alloleva kriteeriumi esinemist:

- kui klient on olnud viimase kolme kuu jooksul vähemalt üks kord üle 30-päevases võlgnevuses;
- märkimisväärne maksejõuetuse tõenäosuse (PD) suurenemine alates laenu esmasest väljastamisest – tõus 1,2% ja 2,5 korda samaaegselt
- kui mõni kliendi nõuetest on restsruktureeritud makseraskuste tõttu või sisaldab intressi maksepuhkust või intressi ajatamist;
- klient on pideva jälgimise all.

Kõik sama laenusaja nõuded hinnatakse samasse klassi madalaima riskiklassi järgi.

Maksejõuetuse definitsioon ja mittetöötavad varad

Kontsern defineerib finantsvara maksejõuetuna, lähtudes kvalitatiivsetest või kvantitatiivsetest kriteeriumitest.

Kvantitatiivsed kriteeriumid:

- vähemalt üks kliendile väljastatud nõuetest on üle 90 päeva viivituses lepinguliste maksetega (põhiosa või intress); ja
- võlgnevuse suurus on üle 3 euro.

Kvalitatiivsed kriteeriumid:

- ettevõtte finantsseisundi oluline halvenemine ulatuses, kus klient ei ole võimeline laenu teenindama ning tagasi maksuma;
- finants- või muude kovenantide rikkumine ulatuses, mis mõjutab olulises osas kliendi maksevõimet ning laenude tagasimaksmise võimet;
- saadud finantseeringu mittesihipärane kasutamine võrreldes laenulepingus kokkulepituga sellises ulatuses, mis mõjutab olulises osas kliendi maksevõimet ning laenude tagasimaksmise võimet;
- klient on esitanud (või tema vastu on esitatud) pankrotiavaldus või sarnast juriidilist kaitset otsiv avaldus (nt saneerimine);
- kliendi rahavoog/sissetulek on ebapiisav kohustuste täielikuks teenindamiseks ning kliendi tagatisvara on asunud realiseerima täite- või pankrotimenetluses;
- nõuet on makseraskuste tõttu restruktureerimise käigus vähendanud rohkem kui 1% nõude summast ning makseraskuste tõttu restruktureerimise tunnused on jätkuvalt alles;
- eraisikust klient on surnud ning nõue ei ole uuele laenusajale (näiteks pärija) ümber vormistatud;
- klient on toime pannud pettuse;
- finantsvarad on ostenud suure allahindlusega, mis peegeldab tekkinud krediidikahjumeid.

Kui laenu on vähemalt 6 kuud korrektselt teenindatud ning ühtegi ülaltoodud kriteeriumitest enam ei esine, võib laenu arvata tagasi faasi 1 või faasi 2 kuuluvaks.

Sensitiivsusanalüüs

Kontsern kasutab sensitiivsusanalüüsi läbiviimisel makronäitajaid – eraisikute laenude puhul töötuse määra muutumist ja ettevõtete laenude puhul SKP muutust.

Kaalutud mõju maksejõuetuse tõenäosusele on arvatud, kasutades kaaluna baasstsenaariumi puhul 80%-st määra ning positiivse ja negatiivse baasstsenaariumi korral 10%-st määra ning seda kõigi toodete puhul. Allpool olev tabel näitab baasstsenaariumi kaalude muutuste mõju kontserni laenuportfellile seisuga 31.12.2019.

Stsenaariumi kaalude muutus (baas-positiivne-negatiivne)	Mõju laenuportfellile
80%-5%-15%	-39
80%-15%-5%	39

Alljärgnev tabel näitab ECL-i muutus juhul, kui toimuksid alljärgnevad muutused töötuse määras ja SKP puhul:

	Mõju laenuportfellile
Juriidiliste isikute laenud: SKP muutus -2%	-16
Eraisikute laenud: töötuse määr +2%	-74

Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon

Kontserni maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon finantsinstrumentidest, millele rakendatakse allahindluse mudelit:

31.12.2019	Faas 1	Faas 2	Faas 3	2019 kokku
Raha ja raha ekvivalendid	122 295	-	-	122 295
Võlainstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	4 061	-	-	4 061
Laenud eraisikutele				
Tarbimislaenud	58 992	1 976	1 250	62 218
Liisingfinantseerimine	25 901	498	25	26 424
Eluasemelaenud ja muud laenud	175 127	3 978	582	179 687
Laenud juriidilistele isikutele				
Liisingfinantseerimine	32 815	5 206	106	38 127
Muud laenud	148 771	5 476	5 097	159 344
Kokku	441 606	17 134	7 060	465 800
Allahindlus	-2 292	-1 686	-1 362	-5 340
Neto laenud kokku	439 314	15 448	5 698	460 460
Bilansivälised kohustised				
Finantsgarantiid	4 161	-	-	4 161
Kasutamata krediidilimiidid	18 728	-	-	18 728
Kasutamata arvelduskrediidid	19 686	-	-	19 686
Bilansivälised kohustised kokku	42 575	-	-	42 575

Kontsern on muutnud eraisikute nõuete jaotust, näidates real „tarbimislaenud“ ainult need laenud, mida väljastab tütarettevõtte Coop Finants AS. Panga poolt väljastatud muud väikelaenud on näidatud real „eluasemelaen ja muud laenud“.

31.12.2018	Faas 1	Faas 2	Faas 3	2018 kokku
Raha ja raha ekvivalendid	88 030	-	-	88 030
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	9 130	-	-	9 130
Laenud eraisikutele				
Tarbimislaenud	46 733	1 212	615	48 560
Liisingfinantseerimine	16 625	245	5	16 875
Eluasemelaenud ja muud laenud	134 224	3 989	355	138 568
Laenud juriidilistele isikutele				
Liisingfinantseerimine	20 645	2 986	4	23 635
Muud laenud	98 864	5 797	262	104 923
Kokku	317 091	14 229	1 241	332 561
Allahindlus	-2 112	-1 109	-617	-3 838
Neto laenud kokku	314 979	13 120	624	328 723
Bilansivälised kohustised				
Finantsgarantiid	2 186	-	-	2 186
Kasutamata krediidilimiidid	18 075	-	-	18 075
Kasutamata arvelduskrediidid	16 842	-	-	16 842
Bilansivälised kohustised kokku	37 103	-	-	37 103

Nõuded krediidiasutustele ja finantsinvesteeringud jagunevad krediidikvaliteedi lõikes järgnevalt:

31.12.2019	AA- ja kõrgem	A- kuni A+	BBB- kuni BBB+	BB- kuni BB+	B- kuni B+	Reitinguta	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid	2 136	716	0	0	0	119 443	122 295
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	1 254	0	1 398	420	0	989	4 061

31.12.2018	AA- ja kõrgem	A- kuni A+	BBB- kuni BBB+	BB- kuni BB+	B- kuni B+	Reitinguta	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid	3 726	9 297	1 223	0	0	73 784	88 030
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	1 219	0	3 765	1 751	968	1 427	9 130

Krediidikvaliteedi hindamisel kasutab kontsern reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja Standard & Poor's antud krediidireitinguid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 138 sätestatud. Juhatus on hinnanud, et krediidiasutuste nõuded kannavad madalat krediidiriski ning nende oodatavad krediidikahjumid on ebaolulised, arvestades nende tugevat krediidireitingut, finantsseisundit ja lühiajalist majanduslikku väljavaadet.

Võlainstrumendid on valdavas osas likviidsed, mistõttu hinnatakse nende oodatavaid krediidikahjumeid samuti ebaoluliseks.

Reitinguta raha ja raha ekvivalendid sisaldavad kõrge kvaliteediga nõudeid Euroopa Keskpanga vastu ning sularaha.

Laenude jagunemine krediitkvaliteedi järgi laenu liikide lõikes seisuga 31.12.2019 on esitatud alljärgnevas tabelites:

Erasisikute tarbimislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2019 kokku
Tavaline jälgimine	58 992	0	0	58 992
Spetsiifiline jälgimine	0	1 976	0	1 976
Maksejõuetus	0	0	1 250	1 250
Kokku	58 992	1 976	1 250	62 218
Allahindlus	-1 365	-440	-960	-2 765
Netojääk	57 627	1 536	290	59 453

Tarbimislaenudega seotud kasutamata krediitlimiidid on tühistatavad, mistõttu kasutamata limiididelt allahindlusi ei arvestatud.

Erasisikute liisingfinantseerimine	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2019 kokku
Tavaline jälgimine	25 901	0	0	25 901
Spetsiifiline jälgimine	0	498	0	498
Maksejõuetus	0	0	25	25
Kokku	25 901	498	25	26 424
Allahindlus	-69	-22	-10	-101
Netojääk	25 832	476	15	26 323

Eluasemelaenud ja muud eralaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2019 kokku
Tavaline jälgimine	175 127	0	0	175 127
Spetsiifiline jälgimine	0	3 978	0	3 978
Maksejõuetus	0	0	582	582
Kokku	175 127	3 978	582	179 687
Allahindlus	-138	-172	-155	-465
Netojääk	174 989	3 806	427	179 222

Ettevõtete liisingfinantseerimine	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2019 kokku
Tavaline jälgimine	32 815	0	0	32 815
Spetsiifiline jälgimine	0	5 206	0	5 206
Maksejõuetus	0	0	106	106
Kokku	32 815	5 206	106	38 127
Allahindlus	-118	-142	-17	-277
Netojääk	32 697	5 064	89	37 850

Ettevõtete muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2019 kokku
Tavaline jälgimine	148 771	0	0	148 771
Spetsiifiline jälgimine	0	5 476	0	5 476
Maksejõuetus	0	0	5 097	5 097
Kokku	148 771	5 476	5 097	159 344
Allahindlus	-602	-910	-220	-1 732
Netojääk	148 169	4 566	4 877	157 612

Ettevõtete laenude bilansivälisest osast hinnatakse individuaalselt. Aruandeperioodil kasutamata limiididelt allahindlusi ei arvestatud.

Laenude jagunemine krediitkvaliteedi järgi laenu liikide lõikes seisuga 31.12.2018 on esitatud alljärgnevas tabelites:

Erasisikute tarbimisaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2018 kokku
Tavaline jälgimine	46 615	0	0	46 615
Spetsiifiline jälgimine	118	1 212	0	1 330
Maksejõuetus	0	0	615	615
Kokku	46 733	1 212	615	48 560
Allahindlus	-1 138	-367	-458	-1 963
Netojääk	45 595	845	157	46 597

Tarbimisaenudega seotud kasutamata krediitlimiidid on tühistatavad, mistõttu kasutamata limiitidelt allahindlusi ei arvestatud.

Erasisikute liisingfinantseerimine	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2018 kokku
Tavaline jälgimine	16 625	2	0	16 627
Spetsiifiline jälgimine	0	243	0	243
Maksejõuetus	0	0	5	5
Kokku	16 625	245	5	16 875
Allahindlus	-43	-16	-1	-60
Netojääk	16 582	229	4	16 815

Eluasemelaenu ja muud eralaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2018 kokku
Tavaline jälgimine	132 361	1 083	0	133 444
Spetsiifiline jälgimine	1 783	2 674	49	4 506
Maksejõuetus	80	232	306	618
Kokku	134 224	3 989	355	138 568
Allahindlus	-225	-175	-85	-485
Netojääk	133 999	3 814	270	138 083

Ettevõtete liisingfinantseerimine	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2018 kokku
Tavaline jälgimine	20 645	1 533	0	22 178
Spetsiifiline jälgimine	0	1 453	0	1 453
Maksejõuetus	0	0	4	4
Kokku	20 645	2 986	4	23 635
Allahindlus	-117	-44	-1	-162
Netojääk	20 528	2 942	3	23 473

Ettevõtete muud laenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	31.12.2018 kokku
Tavaline jälgimine	98 864	0	0	98 864
Spetsiifiline jälgimine	0	5 797	0	5 797
Maksejõuetus	0	0	262	262
Kokku	98 864	5 797	262	104 923
Allahindlus	-589	-507	-72	-1 168
Netojääk	98 275	5 290	190	103 755

Ettevõtete laenu bilansivälisest osast hinnatakse individuaalselt. Aruandeperioodil kasutamata limiitidelt allahindlusi ei arvestatud.

Järgnev tabel analüüsib laenude ülekandmise faaside vahel, bruto jääkväärtus

31.12.2019	Ülekandmised 1. ja 2. faasi vahel		Ülekandmised 2. ja 3. faasi vahel		Ülekandmised 1. ja 3. faasi vahel	
	1. faasist 2. faasi	2. faasist 1. faasi	2. faasist 3. faasi	3. faasist 2. faasi	1. faasist 3. faasi	3. faasist 1. faasi
Laenud eraisikutele						
Tarbimislaenu	15	57	0	115	1	387
Liisingfinantseerimine	410	101	1	0	24	3
Eluasemelaenu ja muud eralaenu	2 027	1 220	185	37	136	11
Kokku	2 452	1 378	186	152	161	401
Laenud ettevõtetele						
Liisingfinantseerimine	4 720	939	5	0	101	0
Muud laenu	2 938	905	2 607	0	2 480	0
Kokku	7 658	1 844	2 612	0	2 581	0

31.12.2018	Ülekandmised 1. ja 2. faasi vahel		Ülekandmised 2. ja 3. faasi vahel		Ülekandmised 1. ja 3. faasi vahel	
	1. faasist 2. faasi	2. faasist 1. faasi	2. faasist 3. faasi	3. faasist 2. faasi	1. faasist 3. faasi	3. faasist 1. faasi
Laenud eraisikutele						
Tarbimislaenu	291	241	234	2	83	17
Liisingfinantseerimine	1 031	175	10	27	75	7
Eluasemelaenu ja muud eralaenu	3 154	1 115	9	36	72	83
Kokku	4 476	1 531	253	65	230	107
Laenud ettevõtetele						
Liisingfinantseerimine	639	58	0	43	4	0
Muud laenu	3 966	1 142	120	0	0	0
Kokku	4 605	1 200	120	43	4	0

Tähtjaks tasumata laenu (bruto jääkväärtus)

31.12.2019	Eraisikute tagamata laenu	Eraisikute tagatud laenu	Juriidiliste isikute laenu	Kokku
	1-30 päeva	3 796	4 993	6 328
31-60 päeva	918	568	961	2 447
61-90 päeva	516	305	333	1 154
üle 90 päeva	1 133	400	5 138	6 671
Total	6 363	6 266	12 760	25 389

31.12.2018	Eraisikute tagamata laenu	Eraisikute tagatud laenu	Juriidiliste isikute laenu	Kokku
	1-30 päeva	3 925	4 375	2 120
31-60 päeva	974	631	3 649	5 254
61-90 päeva	439	252	37	728
üle 90 päeva	703	437	367	1 507
Total	6 041	5 695	6 173	17 909

Mittetöötavad laenud (faas 3)

31.12.2019	Laenujääk	Allahindlus	Netojääk	Tagatise õiglane väärtus
Laenud eraisikutele				
Tarbimislauend	1 250	-960	290	0
Liisingfinantseerimine	25	-10	15	0
Eluasemelaenud ja muud laenud	582	-155	427	1 685
Kokku	1 857	-1 125	732	1 685
Laenud ettevõtetele				
Liisingfinantseerimine	106	-17	89	0
Muud laenud	5 097	-220	4 877	17 543
Kokku	5 203	-237	4 966	17 543

31.12.2018	Laenujääk	Allahindlus	Netojääk	Tagatise õiglane väärtus
Laenud eraisikutele				
Tarbimislauend	615	-458	157	0
Liisingfinantseerimine	5	-1	4	16
Eluasemelaenud ja muud laenud	354	-85	269	1 020
Kokku	974	-544	430	1 036
Laenud ettevõtetele				
Liisingfinantseerimine	4	-1	3	72
Muud laenud	262	-72	190	403
Kokku	266	-73	193	475

Finantsvarade tagatus

Kontsern hindab nii laenu taotlemise protsessi käigus kui ka hilisemalt perioodiliselt tagatise väärtust. Kontsernil on sisemised eeskirjad erinevat tüüpi tagatiste maksimaalsele aktsepteerimisväärtusele laenu taotlemise hetkel. Hinnangud tagatise turuväärtusele põhinevad konservatiivsuse printsiibil ja arvestavad tagatise tüüpi, asukohta, likviidsust ja realiseerimise tõenäosust. Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperthinnanguid. Kommertskinnisvara individuaalseid hinnanguid uuendatakse vähemalt kord aasta või kahe jooksul. Elukondliku ning muud homogeenset tüüpi kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimismudeleid.

Põhilised laenude tagatiste tüübid on:

- kinnisvara (hüpoteek)
- nõudeõigus
- kommertspant
- masinad ja seadmed
- KredEx või Maaelu Edendamise Sihtasutuse garantii
- eraisiku või juriidilise isiku käendus või garantii
- pangadeposiit
- aktsiate või osade pant
- kaubeldavad väärtpaberid

Eelistatud on sellised tagatised, kus on madal seos kliendi makseriski ja tagatise turuväärtuse vahel. Tagatiseks panditav vara peab olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu tagastuse tähtaeg ning tagatise turuväärtus peab ületama laenujääki.

Tagamata laenu väljastatakse eraisikutele limiteeritud ulatuses. Juriidilistele isikutele väljastatakse tagamata laenu vaid juhul, kui kliendi krediidirisk on väga madal, maksevõime kõrge ning rahavoo prognoos stabiilne.

Aruandeperioodi jooksul ei ole kontserni sisemised eeskirjad seoses tagatistega oluliselt muutunud ning samuti ei ole olnud märkimisväärset muutust tagatiste üldises kvaliteedis.

Laenu riski taset väljendab tagatisvara turuväärtus laenusumma suhtes ehk LTV suhtarv. Tagatise finantsmõju on oluline laenude ja nõuete puhul, mille teenindamine kliendi esmastest rahavoogudest on ebatõenäoline, mis väljendub pikas (üle 90 päeva) makseviivitus. Ülevaade hüpoteegiga tagatud mittetöötavate laenude laenu jäägi ja tagatise turuväärtuse suhtarvudest ja krediidiportfelli jaotusest tagatiste lõikes on toodud alljärgnevas tabelites.

Hüpoteegiga tagatud mittetöötavate laenude laenu ja tagatise suhtarv (LTV), bruto

LTV, 31.12.2019	Eraisikutele väljastatud laenude jääk	Ettevõtetele väljastatud laenude jääk	Hüpoteegiga tagatud laenude jääk kokku
< 50%	345	2 732	3 077
50% - 60%	70	503	573
60% - 70%	31	0	31
70% - 80%	0	110	110
>80%	59	456	515
Kokku	505	3 801	4 306

LTV, 31.12.2018	Eraisikutele väljastatud laenude jääk	Ettevõtetele väljastatud laenude jääk	Hüpoteegiga tagatud laenude jääk kokku
< 50%	245	17	262
50% - 60%	60	0	60
60% - 70%	21	0	21
70% - 80%	33	249	282
>80%	0	0	0
Kokku	359	266	625

Laenuid ja nõuded klientidele tagatiste lõikes

Eraisikud	31.12.2019	31.12.2018
Hüpoteegi tagatisel laenuid	178 799	137 530
Liisingvara	26 424	16 875
Tagatiseta laenuid	62 930	49 373
Käendused, garantiid	175	224
Muud	1	1
Kokku	268 329	204 003
Allahindlus	-3 331	-2 508
Neto laenuid kokku	264 998	201 495

Ettevõtted	31.12.2019	31.12.2018
Hüpoteegi tagatisel laenuid	125 384	85 698
Liisingvara	38 126	23 635
Tagatiseta laenuid	920	780
Käendused, garantiid	2 180	1 948
Muud	30 861	16 497
Kokku	197 471	128 558
Allahindlus	-2 009	-1 330
Neto laenuid kokku	195 462	127 228

Finantsvarade allahindlused

Laenuid allahindlused aruandeperioodil on mõjutatud erinevatest faktoritest:

- Faasist 1 liikumine faasi 2 või faasi 3 tulenevalt finantsinstrumendi krediidiriski märgatavast suurenemisest (või vähenemisest) või laenu muutumisest mittetöötavaks ning sellele järgnevalt liikumisest 12-kuulise või eluaea alusel arvutatud krediidikahju mudelisse.
- Uutest aruandeperioodil arvele võetud finantsinstrumentidest lisandunud allahindlused, samuti allahindluste vähendamised finantsseisundi aruandest välja kantud finantsinstrumentidest.
- Regulaarse allahindlusmudelite sisendite täiendamine ja oodatava krediidikahju (ECL) muutused tulenevalt muutustest maksejõuetuks muutumise tõenäosuses (PD), laenujäägist maksejõuetuse hetkel (EAD) ja kahju suurusest (LGD).
- Mudelite ja eelduste muudatuste mõjud ECL mudelile.
- Diskonteerimise mõju ECL mudelis, kuivõrd ECL mõõdetakse nüüdisväärtuses.
- Valuutakursi muutuse mõjud välisvaluutas nomineeritud finantsvarade puhul.
- Aruandeperioodil maha kantud laenuid ja nendega seotud allahindlused.

Järgnevad tabelid analüüsivad allahindluste liikumist aruandeperioodil. Allahindluse muutus faaside vahel liikumisest kajastub real „Allahindluste ümberarvutused“.

2019	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2019	-2 112	-1 109	-617	-3 838
Ülekanne faasi 1	-106	103	3	0
Ülekanne faasi 2	115	-118	3	0
Ülekanne faasi 3	44	521	-565	0
Allahindluste ümberarvutused	1 064	-1 003	-1 144	-1 083
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-1 297	-80	0	-1 377
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-180	-577	-1 703	-2 460
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	105	105
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	853	853
Saldo seisuga 31.12.2019	-2 292	-1 686	-1 362	-5 340

2018	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2018	-1 466	-589	-2 219	-4 274
Ülekanne faasi 1	-68	58	10	0
Ülekanne faasi 2	184	-189	5	0
Ülekanne faasi 3	110	42	-152	0
Allahindluste ümberarvutused	-384	-431	-295	-1 110
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-488	0	0	-488
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-646	-520	-432	-1 598
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	30	30
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	2 004	2 004
Saldo seisuga 31.12.2018	-2 112	-1 109	-617	-3 838

Järgnevad tabelid analüüsivad allahindluste liikumist aruandeperioodil laenuvõtude lõikes:

Eraisikute tarbimislaenuvõtude allahindlused, 2019	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2019	-1 138	-367	-458	-1 963
Ülekanne faasi 1	-1	0	1	0
Ülekanne faasi 2	1	-1	0	0
Ülekanne faasi 3	11	403	-414	0
Allahindluste ümberarvutused	628	-475	-942	-789
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-866	0	0	-866
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-227	-73	-1 355	-1 655
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	853	853
Saldo seisuga 31.12.2019	-1 365	-440	-960	-2 765

Eraisikute tarbimislaenu allahindlused, 2018	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2018	-878	-372	-1 888	-3 138
Ülekanne faasi 1	-24	22	2	0
Ülekanne faasi 2	69	-69	0	0
Ülekanne faasi 3	108	15	-123	0
Allahindluste ümberarvutused	-245	37	-453	-661
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-168	0	0	-168
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-260	5	-574	-829
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	2 004	2 004
Saldo seisuga 31.12.2018	-1 138	-367	-458	-1 963

Eraisikute liisingfinantseerimise allahindlused, 2019	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2019	-43	-16	-1	-60
Ülekanne faasi 1	-9	8	1	0
Ülekanne faasi 2	1	-1	0	0
Ülekanne faasi 3	0	2	-2	0
Allahindluste ümberarvutused	14	-15	-19	-20
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-32	0	0	-32
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-26	-6	-20	-52
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	11	11
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2019	-69	-22	-10	-101

Eraisikute liisingfinantseerimise allahindlused, 2018	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2018	-49	-2	-2	-53
Ülekanne faasi 1	-2	2	0	0
Ülekanne faasi 2	8	-8	0	0
Ülekanne faasi 3	0	4	-4	0
Allahindluste ümberarvutused	11	-12	4	3
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-11	0	0	-11
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	6	-14	0	-8
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	1	1
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2018	-43	-16	-1	-60

Eluasemelaenu ja muude eralaenu allahindlused, 2019	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2019	-225	-175	-85	-485
Ülekanne faasi 1	-64	63	1	0
Ülekanne faasi 2	59	-62	3	0
Ülekanne faasi 3	16	43	-59	0
Allahindluste ümberarvutused	117	-39	-35	43
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-41	-2	0	-43
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	87	3	-90	0
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet	0	0	20	20
Mahakandmised				
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2019	-138	-172	-155	-465

Eluasemelaenu ja muude eralaenu allahindlused, 2018	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2018	-94	-185	-257	-536
Ülekanne faasi 1	-12	4	8	0
Ülekanne faasi 2	45	-45	0	0
Ülekanne faasi 3	2	0	-2	0
Allahindluste ümberarvutused	-137	51	162	76
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-29	0	0	-29
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-131	10	168	47
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	4	4
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2018	-225	-175	-85	-485

Ettevõtete liisingfinantseerimise allahindlused, 2019	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2019	-117	-44	-1	-162
Ülekanne faasi 1	-25	25	0	0
Ülekanne faasi 2	18	-18	0	0
Ülekanne faasi 3	2	8	-10	0
Allahindluste ümberarvutused	94	-100	-80	-86
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-90	-13	0	-103
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-1	-98	-90	-189
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	74	74
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2019	-118	-142	-17	-277

Ettevõtete liisingfinantseerimise allahindlused, 2018	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2018	-70	-11	-7	-88
Ülekanne faasi 1	0	0	0	0
Ülekanne faasi 2	4	-9	5	0
Ülekanne faasi 3	0	0	0	0
Allahindluste ümberarvutused	12	-24	1	-11
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-63	0	0	-63
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-47	-33	6	-74
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2018	-117	-44	-1	-162

Ettevõtete muude laenude allahindlused, 2019	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2019	-589	-507	-72	-1 168
Ülekanne faasi 1	-7	7	0	0
Ülekanne faasi 2	36	-36	0	0
Ülekanne faasi 3	15	65	-80	0
Allahindluste ümberarvutused	211	-374	-68	-231
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-268	-65	0	-333
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-13	-403	-148	-564
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2019	-602	-910	-220	-1 732

Ettevõtete muude laenude allahindlused, 2018	Faas 1 (12kuu ECL)	Faas 2 (eluea ECL)	Faas 3 (eluea ECL)	Kokku
Allahindlused seisuga 01.01.2018	-375	-19	-65	-459
Ülekanne faasi 1	-30	30	0	0
Ülekanne faasi 2	58	-58	0	0
Ülekanne faasi 3	0	23	-23	0
Allahindluste ümberarvutused	-25	-483	-9	-517
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-217	0	0	-217
Kasumiaruandes kajastatud muutused kokku	-214	-488	-32	-734
Muutused, mis ei mõjuta kasumiaruannet				
Mahakandmised	0	0	25	25
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	0	0	0	0
Saldo seisuga 31.12.2018	-589	-507	-72	-1 168

Finantsvarade mahakandmine

Nõuete mahakandmine ehk finantsseisundi aruandest eemaldamine toimub kas osaliselt või täielikult juhul, kui kontsern on rakendanud kõiki võimalikke nõude sissenõudmise meetmeid ja on jõutud järeldusele, et puudub mõistlik ootus edasistele sissenõudmistele. Mahakandmise indikaatoriks võib olla sissenõude menetluse lõpetamine või tagatisega laenu puhul tagatise realiseerimine, kuid realiseerimisest saadav tulu ei ole olnud piisav nõude bilansilise jääkväärtuse katmiseks. Sissenõude menetluse lõpetamise tingimuseks võib olla kliendi surm, pankrot, kriminaalmenetlus või ka kohtu poolt kinnitatud võla restruktureerimise kava, mille alusel on nõuet vähendatud.

Finantsvarade modifitseerimine

Kontsern võib läbi rääkida või muuta lepingulisi tingimusi. Kui uued tingimused on oluliselt erinevad võrreldes algsete tingimustega, siis lõpetab kontsern algse vara kajastamise ja võtab arvele uue vara. Kontsern hindab lisaks, kas uue finantsvara osas esineb väärtuse languse tunnuseid esmasel arvelevõtmisel. Kui tingimused ei ole oluliselt erinevad, siis ei põhjusta muutus kajastamise lõpetamist ning kontsern arvutab uue bruto jääkväärtuse vastavalt uutele lepingulistele rahavoogudele ja esialgsele efektiivsele intressimäärale ning kajastab muutmisest tuleneva kasumi või kahjumi.

Finantsvarade modifitseerimiseks on laenulepingute restruktureerimine kas äriliste läbirääkimiste või makseraskuste tõttu, mille käigus pikendatakse maksetähtaega või antakse maksepuhkusi, sh vahel ka tagasiulatavalt. Restruktureerimise praktika põhineb juhtkonna hinnagutel, et maksete tasumine kliendi poolt oodatavalt jätkub. Selliste laenude maksejõuetuse riski hinnatakse järgneval aruandekuupäeval ning võrreldakse esmasel kajastamisel esialgsetel tingimustel eksisteerinud riskiga, kui modifitseerimine ei ole oluline ja ei too kaasa esialgse vara kajastamise lõpetamist. Kontsern jälgib modifitseeritud varade hilisemat toimimist. Kontsern võib otsustada, et pärast restruktureerimist on krediidirisk oluliselt paranenud nii, et varad liigutatakse faasist 3 faasi 2 või faasi 1. See kehtib ainult selliste varade puhul, mis on toimunud vastavalt uutele tingimustele vähemalt kuus järjestikust kuud.

Olulisi mõjusid finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimise tõttu aruandeperioodil ei olnud.

Riskide kontsentreerumine

Kontsernis jälgitakse krediidiriski hajutamise põhimõtet tegevusvaldkondade, geograafiliste piirkondade ja toodete lõikes. Kokkuvõtte finantsvarade jaotusest majandusharude ja geograafiliste piirkondade lõikes on toodud alljärgnevat tabelites.

Finantsvarade jaotumine majandussektorite järgi

31.12.2019	E	K	L	S	G	D	I	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid	0	122 295	0	0	0	0	0	0	122 295
Võlainstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	483	0	0	0	3 578	4 061
Laenud ja nõuded klientidele	264 998	17 005	69 223	15 140	29 022	5 419	9 473	50 180	460 460
Omakapitaliinstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	0	0	0	0	13	13
Muud finantsvarad	0	936	0	0	0	0	0	314	1 250
Kokku	264 998	140 236	69 223	15 623	29 022	5 419	9 473	54 085	588 079

31.12.2018	E	K	L	S	G	D	I	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid	0	88 030	0	0	0	0	0	0	88 030
Võlainstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	1 434	0	0	0	7 696	9 130
Laenud ja nõuded klientidele	201 495	12 000	48 044	5 110	13 308	4 494	8 099	36 173	328 723
Omakapitaliinstrumentid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	0	0	0	0	13	13
Muud finantsvarad	0	179	0	0	0	0	0	154	333
Kokku	201 495	100 209	48 044	6 544	13 308	4 494	8 099	44 036	426 229

E - eraisikud, K - finants- ja kindlustustegevus, L - kinnisvaraala tegevus, S - muud teenindavad tegevused, G - hulgi- ja jaekaubandus, D - elektri- ja soojusenergeetika, I - majutus, toitlustus, C - töötlev tööstus

58% klientide laenudest ja nõuetest on väljastatud eraisikutele (31.12.2018: 61%). Äriühingutele väljastatud laenu portfelli on hajutatud erinevate majandusharude vahel, vältides suuri kontsentratsioone. Äriühingutele väljastatud laenudest 35% (31.12.2018: 37%) on väljastatud kinnisvara sektori ettevõtetele ning 15% (31.12.2018: 10%) hulgimüügi ja jaemüügi ettevõtetele. Kontserni krediitidegevus on suunatud kohalikule finantseerimisele. Klientidele väljastatud laenu ja nõuete jaotus peamiste krediititoodete lõikes on esitatud lisa 11.

Finantsvarad geograafilise jaotuse järgi

31.12.2019	EE	LV	CH	US	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid	120 843	0	0	0	1 452	122 295
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	507	0	0	1 254	2 300	4 061
Laenud ja nõuded klientidele	454 888	2 455	2 479	0	638	460 460
Omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	0	13	13
Muud finantsvarad	936	0	0	314	0	1 250
Kokku	577 174	2 455	2 479	1 568	4 403	588 079

31.12.2018	EE	LV	FI	BE	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid	75 712	0	0	2 517	9 801	88 030
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	507	0	0	0	8 623	9 130
Laenud ja nõuded klientidele	325 639	2 419	525	0	140	328 723
Omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	13	0	13
Muud finantsvarad	333	0	0	0	0	333
Kokku	402 191	2 419	525	2 530	18 564	426 229

Likviidsusrisiki juhtimine

Likviidsusrisk on defineeritud kui risk, et Coop Panga maksevõime ei ole piisav lepinguliste kohustiste tähtaegseks täitmiseks, st et kontserni ettevõtted ei suuda jätkusuutlikult ja õigeaegselt finantseerida erinevaid varasid või ei suuda likvideerida oma positsioone lepinguliste kohustiste täitmiseks. Likviidsusrisiki juhtimisel lähtutakse likviidsuse juhtimise poliitikast. Kontserni likviidsuse juhtimise poliitika eesmärgiks on tagada igal ajahetkel kontserni poolt võetud kohustuste õigeaegne ja täiemahuline täitmine, samal ajal optimeerides likviidsusrisiki selliselt, et saavutatakse erineva kestvusega investeeringutelt maksimaalne ja stabiilne kasumlikkus.

Panga aktive ja passivate juhtimise komitee (APJK) on peamine likviidsuse juhtimise organ. APJK funktsioonid ja vastutusvaldkonnad likviidsuse juhtimisel on:

- kontserni lühi- ja pikaajalise likviidsuse planeerimine ja kasutatavate meetmete kavandamine ning elluviimine;
- kontserni varasid ja kohustusi, intressitulusid ja -kulusid, likviidsuse ja investeeringute juhtimist puudutava informatsiooni analüüs ja resümeerimine ning vajadusel likviidsuse juhtimist puudutavate strateegiliste otsuste ettevalmistamine juhatusele;
- kontserni varade ja kohustiste tähtaegade, tulususe ja instrumentide likviidsuse suhte optimeerimine panga strateegiliste eesmärkide saavutamiseks;
- kontserni nõutava likviidsustaseme, aktsepteeritava intressimäära riski ja aktsepteeritava varade ja kohustiste väärtuse muutuse riski taseme reguleerimine.

Kontserni likviidsuspositsioonist on perioodiliselt informeeritud panga juhatus ja APJK. Pank hoiab piisavat likviidsusvaru, et tagada õigeaegselt kohustiste täitmine.

Coop Panga kontserni likviidsuspositsiooni juhtimiseks kasutatakse varade ja kohustiste tähtaegade vahe analüüsil põhinevat lähenemist. Ülevaade finantsvarade ja -kohustiste tähtajalisest jaotusest on esitatud järgneval leheküljel esitatud tabelis. Mudeli raames fikseeritakse ka peamised jälgitavad likviidsuse suhtarvud ning varade ja kohustiste tähtajalised proportsioonid ning viiakse läbi likviidsuse stressiteste. Kõigi oluliste likviidsusnäitajate jaoks on kehtestatud limiidid. Likviidsusrisiki mõõtmiseks on kasutusel järgmised näitajad:

- likviidsuse kattekordaja (*Liquidity Coverage Ratio*, LCR);
- toimetulekuperiood likviidsuskriisi olukorras;
- finantseerimise kontsentratsioon;
- likviidsete varade ja nõudmiseni hoiuste suhtarv;
- pikaajaliste kohustiste ja stabiilset rahastamist eeldavate investeeringute suhtarv.

Kontserni tähtajavahe kokku kuni 12-kuulisel perioodil on negatiivne. See tähendab, et tähtajaga kuni 12 kuud kohustisi on kontsernil rohkem kui vastava tähtajaga nõudeid. Tähtajavahe riski juhtimine lähtub kohustistega kaasnevate prognoositavate rahavoogude hinnangutest – nõudmiseni hoiused on üldjuhul üsna stabiilne finantseerimisallikas ja kuni 12-kuulised tähtajalised hoiused sageli pikendatakse – seetõttu nende hoiuste käitumuslik iseloom on pikem, kui 12 kuud. Kontsern tagab piisavas mahus likviidsuspuhvrid kohustiste netoväljavoolu katmiseks.

Kontserni likviidsuspoliitika lähtub konservatiivsuse printsiibist ning moodustatud likviidsuspuhvrid on piisavad, katmaks ka hoiuste suuremahulist väljavoolu. Kontsernis on kehtestatud talitluspidevuse- ja taasteplaani

likviidsuskriisi olukorras käitumiseks, mis sisaldab tegevusi rahavoogude puudujääkide katmiseks erakorralistes olukordades.

Kontserni finantsvarade ja -kohustiste jaotus (diskonteerimata rahavood) järelejäänud tähtaegade lõikes

31.12.2019	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Varad					
Raha ja raha ekvivalendid	121 893	400	0	0	122 293
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	4 061	0	4 061
Laenud ja nõuded klientidele	39 180	85 284	272 935	193 242	590 641
Omakapitalinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	13	13
Muud finantsvarad	1 263	0	0	314	1 577
Finantsvarad kokku	162 336	85 684	276 996	193 569	718 585
Kohustised					
Klientide hoiused ja saadud laenud	220 608	184 616	91 986	16 786	513 996
Rendikohustised	157	472	1 090	41	1 760
Muud finantskohustised	3 658	24	0	0	3 682
Allutatud kohustised	149	374	1 985	8 653	11 161
Finantskohustised kokku	224 572	185 486	95 061	25 480	530 599
Bilansivälised finantskohustised					
Kasutamata krediidilimiidid ja arvelduskrediidid	38 414	0	0	0	38 414
Finantsgarantiid	4 161	0	0	0	4 161
Bilansilised ja bilansivälised kohustised kokku	267 037	185 486	95 061	25 480	573 064
Finantsvarade ja -kohustiste tähtaegade vahe	-104 811	-99 802	181 935	168 089	145 411

31.12.2018	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Varad					
Raha ja raha ekvivalendid	87 538	500	0	0	88 038
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	514	1 371	7 245	0	9 130
Laenud ja nõuded klientidele	26 300	59 794	203 403	132 670	422 167
Omakapitalinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	0	13	13
Muud finantsvarad	155	0	0	178	333
Finantsvarad kokku	114 507	61 665	210 648	132 861	519 681
Kohustised					
Klientide hoiused ja saadud laenud	166 137	158 391	55 034	7 645	387 207
Muud finantskohustised	4 126	0	0	0	4 126
Allutatud kohustised	0	337	1 350	6 325	8 012
Finantskohustised kokku	170 263	158 728	56 384	13 970	399 345
Bilansivälised finantskohustised					
Kasutamata krediidilimiidid ja arvelduskrediidid	34 917	0	0	0	34 917
Finantsgarantiid	2 186	0	0	0	2 186
Bilansilised ja bilansivälised kohustised kokku	207 366	158 728	56 384	13 970	436 448
Finantsvarade ja -kohustiste tähtaegade vahe	-92 859	-97 063	154 264	118 891	83 233

Tururiskide juhtimine

Tururisk tuleneb kontserni kauplemis- ja investeerimistegevusest intressi-, valuuta- ja aktsiaturgudel. Finantsinvesteeringute tururiskid tekivad intressimäärade, valuutakursside ja finantsvarade hindade muutustest. Tururiskide võtmist kontrollitakse riskilimitidega. Erinevaid tururiske mõjutavaid tegureid jälgitakse igapäevaselt. Peamised tururiski kandvad varad kontsernis on investeeringud võlakirjadesse. Võlakirjaportfelli maht kokku 2019. aasta jooksul langes, täpsema ülevaate annab lisa 10. Portfelli keskmine tähtaeg on suurenenud, kuid summaarne tururisk on vähenenud, risk tuleneb eelkõige USD-s noteeritud võlakirjadest.

Võlakirjaportfelli tururiski mõjutavad peamiselt võlakirja tähtaeg ja võimalik intressimäärade muutumine. Kontsern hindab finantsinvesteeringute portfelli intressimäära tundlikkust regulaarselt. Võlakirjaportfelli tundlikkus intressimäärade 100 bp tõusu suhtes oli 31.12.2019 seisuga 41 tuhat eurot (31.12.2018: 128 tuhat eurot).

Valuutarisk on risk, mis tuleneb kontserni varade ja kohustiste erinevast valuutastruktuurist. Valuutakursside muutudes muutub ka varade ja kohustiste väärtus ning sissetulekute ja väljaminekute suurus arvestusvaluutas. Kontsern hoiab üldjuhul minimaalseid välisvaluutaposisioone, mis on vajalikud klientidele teenuste osutamiseks. Kõiki välisvaluutaposisioone jälgitakse pidevalt ning hinnatakse turuväärtuses. Avatud välisvaluutaposisioone katab kontsern vahetus- ja forwardtehingutega. Avatud valuutaposisioonide absoluutsumma oli 31.12.2019 seisuga 164 tuhat eurot (2018: 164 tuhat eurot). Teostatud on tundlikkuse analüüs põhjendatud võimalikest kursimuutustest (keskmiselt 10%) tulenevate mõjudega koondkasumiaruandele kõigi muude muutujate konstantseks jäädes, mõju suurus on 16 tuhat eurot (2018: 16 tuhat eurot).

Finantsvarade ja -kohustiste jaotus valuutade lõikes ning vastav neto valuutaposisioonide info on esitatud järgnevas tabelis.

31.12.2019	EUR	USD	Muud	Kokku
Varad				
Raha ja raha ekvivalendid	120 658	796	841	122 295
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	1 409	2 652	0	4 061
Laenud ja nõuded klientidele	460 460	0	0	460 460
Omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	13	0	0	13
Muud finantsvarad	961	184	105	1 250
Finantsvarad kokku	583 501	3 632	946	588 079
Kohustised				
Klientide hoiused ja saadud laenud	502 229	3 612	690	506 531
Allutatud kohustised	7 064	0	0	7 064
Muud finantskohustised	5 075	0	112	5 187
Finantskohustised kokku	514 368	3 612	802	518 782
Bilansivälised kohustised				
Kasutamata krediitkaardi- ja arvelduskrediidi limiidid	38 414	0	0	38 414
Finantsgarantiid	4 161	0	0	4 161
Bilansilised ja bilansivälised kohustised kokku	556 943	3 612	802	561 357
Netopositsioon	26 558	20	144	26 722

31.12.2018	EUR	USD	Muud	Kokku
Varad				
Raha ja raha ekvivalendid	86 287	811	932	88 030
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	2 377	6 753	0	9 130
Laenud ja nõuded klientidele	328 723	0	0	328 723
Omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	13	0	0	13
Muud finantsvarad	153	178	2	333
Finantsvarad kokku	417 553	7 742	934	426 229
Kohustised				
Klientide hoiused ja saadud laenud	376 677	7 669	772	385 118
Allutatud kohustised	5 026	0	0	5 026
Muud finantskohustised	4 055	0	71	4 126
Finantskohustised kokku	385 758	7 669	843	394 270
Bilansivälised kohustised				
Kasutamata krediitkaardi- ja arvelduskrediidi limiidid	34 917	0	0	34 917
Finantsgarantiid	2 186	0	0	2 186
Bilansilised ja bilansivälised kohustised kokku	422 861	7 669	843	431 373
Netopositsioon	-5 308	73	91	-5 144

Intressirisk on risk, et kontserni poolt genereeritavad tulud võivad olla mõjutatavad intressimäärade ootamatutest ebasoodsatest muutustest. Kontsern on avatud intressiriskile, kui tema peamiste varade ja kohustiste tähtsajad on erinevad, kui varade ja kohustiste struktuur on valuutades erinev või kui varade ja kohustiste intressimäärasid on võimalik korrigeerida erinevate ajavahemike järel.

Intressiriskile avatud finantsvarade ja -kohustiste jaotus intressi muutmise tähtsaja järgi

31.12.2019	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Intressiriskile avatud finantsvarad					
Nõuded keskpankadele	97 923	0	0	0	97 923
Nõuded krediidasutustele	2 452	400	0	0	2 852
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	0	0	4 061	0	4 061
Laenud ja nõuded klientidele; bruto	275 465	192 072	145	0	467 682
Intressiriskile avatud finantsvarad kokku	375 840	192 472	4 206	0	572 518
Intressiriskile avatud finantskohustised					
Klientide hoiused ja saadud laenud	219 691	198 914	77 903	7 577	504 085
Allutatud kohustised	0	0	0	7 000	7 000
Intressiriskile avatud finantskohustised kokku	219 691	198 914	77 903	14 577	511 085
Intressiriski tähtsaja vahele avatud positsioon	156 149	-6 442	-73 697	-14 577	61 433

31.12.2018	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Intressiriskile avatud finantsvarad					
Nõuded keskpankadele	52 063	0	0	0	52 063
Nõuded krediidasutustele	13 746	500	0	0	14 246
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	514	1 371	7 245	0	9 130
Laenud ja nõuded klientidele; bruto	203 428	131 120	19	0	334 567
Intressiriskile avatud finantsvarad kokku	269 751	132 991	7 264	0	410 006
Intressiriskile avatud finantskohustised					
Klientide hoiused ja saadud laenud	165 592	159 862	49 549	6 435	381 438
Allutatud kohustised	0	0	0	5 000	5 000
Intressiriskile avatud finantskohustised kokku	165 592	159 862	49 549	11 435	386 438
Intressiriski tähtaja vahele avatud positsioon	104159	-26 871	-42 285	-11 435	23 568

Intressiriski juhtimine tähendab kontserni kõigi varade ja kohustiste intressimäärariski analüüsi ja kestvuse juhtimist. Pangaportfelli intressiriski hindamine toimub vähemalt kord aastas. Järgnevalt toodud tabelites on esitatud hinnangud intressikõvera paralleelnihke aastase mõju kohta intressitulule ja intressikulule valuutade lõikes.

Tabelis on toodud intressikõvera +100 baaspunkti paralleelnihke mõju kontserni aastasele netointressitulule:

31.12.2019	EUR	USD	Muud	Kokku
Intressitulude muutus	3 206	0	0	3 206
Intressikulude muutus	1 339	14	0	1 353
Netointressitulude muutus	1 867	-14	0	1 853

31.12.2018	EUR	USD	Muud	Kokku
Intressitulude muutus	1 631	0	0	1 631
Intressikulude muutus	935	20	0	955
Netointressitulude muutus	696	-20	0	676

Intressikõvera 100 bp tõusu kogumõju netointressituludele ühe aasta perspektiivis ja vastav mõju omakapitalile oli bilansipäeva seisuga 1 853 tuhat eurot (676 tuhat seisuga 31.12.2018), 100 bp intresside languse mõju oli 617 tuhat eurot (275 tuhat seisuga 31.12.2018). Intressitundlikkust mõjutab ujuva intressimääraga laenudel lepingulise minimaalse intressimäära kehtestamisest tulenev intressiriski ülekandmine. Intressiriski stsenaarium arvestab tuletisinstrumentide mõju ja hoiuse intressimäärade langemist minimaalselt 0% tasemeni.

Intressimäärade 100 baaspunkti tõusu mõju kontserni omakapitali väärtusele, diskonteerides varasid ja kohustusi nende eluea jooksul, oli 31.12.2019 seisuga 646 tuhat eurot ja 100 baaspunkti languse mõju 3 618 tuhat eurot, 31.12.2018 seisuga vastavalt 210 tuhat eurot ja 2 836 tuhat eurot. Intressimäärade languse positiivne mõju kontserni omakapitalile tuleneb sellest, et kontsern on sõlminud intressi miinimumtasemega laenulepinguid, millele baasintressimäärade langus mõju ei avalda. Arvestuslikult võrdub selliste laenude intressimäärade muutmise tähtaeg nende lõpptähtajaga.

Intressiriski maandamine toimub läbi erinevates valuutades olevate intressiriskile avatud varade ja kohustiste tähtaegade vahe limiteerimise, varade ja kohustiste tähtajalise struktuuri ühtlustamise ja vajadusel intressimäära tuletisinstrumentide kasutamise.

Operatsiooniriski juhtimine

Operatsioonirisk on risk, mis tuleneb häiretest või puudustest kontserni infosüsteemides, vigadest personalipoliitikas või töötajate hooletusest või ka süülisest käitumisest, ebapiisavatest protseduurireeglitest või välistest teguritest, põhjustades kahju tekke või häire kontserni igapäevases äritegevuses. Operatsioonirisk hõlmab infotehnoloogiariski, protseduuririski, personaliriski, juriidilist riski, turvasüsteemide riski ja avastamiskiriski. Kontsern lähtub operatsiooniriski juhtimisel kehtestatud operatsiooniriski poliitikast.

Operatsiooniriski käsitletakse ja juhitakse kontsernis kui eraldiseisvat riskijuhtimise valdkonda, milleks on eraldatud vajalik ressurss ja tagatud piisaval hulgal omavahendeid võimalike kahjude katteks. Operatsiooniriski juhtimine on integreeritud kontserni igapäevasesse tegevusse ja operatsiooniriski olemuse, mõju ja kontrolli vajaduse teadvustamine peab toimuma kontsernis iga töötaja tasandil.

Operatsiooniriskide hindamine toimub kontsernis eelkõige kvalitatiivselt, kuna organisatsiooni suhtelise väiksuse ja lihtsuse tõttu esineb reaalseid kahjujuhtumeid harva. Operatsiooniriski kahjujuhtumid registreeritakse kahjude andmebaasis koos ilmnunud kahju suurusega. Kontsern jälgib operatsiooniriski kvantitatiivset dünaamikat, analüüsides vähemalt kvartaalselt peamisi riskiindikaatoreid. Operatsiooniriski peamiste riskiindikaatorite ja esinenud juhtumite kohta tehakse juhatusele regulaarseid kvartaliülevaateid. Kontsernis viiakse läbi regulaarset operatsiooniriski enesehindamist. Kontsern kasutab operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel baasmeetodit.

Varade ja –kohustiste õiglase väärtus

Kontsern hindab nende finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust, mida kontserni finantsseisundi aruandes ei kajastata õiglasel väärtusel. Eelkõige on sellisteks finantsvaradeks, mida ei kajastata õiglasel väärtusel, laenuid ja nõuded klientidele ja finantskohustisteks hoiused.

Finantsvarade ja -kohustiste õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse rahavoogusid turuintressi alusel. Laenuid turuintress on arvatud kasutades kontsernis rakendatud viimase kuu keskset intressimäära enne bilansipäeva. Hoiuste õiglase väärtuse leidmisel diskonteeritakse olemasolevaid hoiuseid uutele kaasatavatele hoiustele pakutavate intressimääradega.

IFRS 13-s määratakse kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte. Jälgitavad sisendid kajastavad sõltumatutest allikatest saadud turuandmeid, mittejälgitavad sisendid kajastavad oletusi turu kohta. Nende kahte liiki sisendite alusel on loodud järgmine õiglase väärtuse mõõtmise hierarhia:

1. tase – (korrigeerimata) noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustistele aktiivsetel turgudel. See tase hõlmab noteeritud aktsiatega seotud väärtapabereid ja võlainstrumente börsidel, aga ka turuosaliste poolt noteeritud instrumente.

2. tase – muud sisendid kui 1. tasemel sisalduvad noteeritud hinnad ja mis on vara või kohustise osas jälgitavad kas otse (st hindadena) või kaudselt (st on tuletatud hindadest). Sisendparameetrite (nt eurovõlakirjade intressiköver või vastaspoole krediidirisk) allikad on Bloomberg ja Reuters.

3. tase – vara või kohustise sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid).

3. taseme õiglase väärtuse varadena on kajastatud kinnisvarainvesteeringud.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus on leitud vastavalt kolmanda taseme põhimõtetele, kus varade või kohustiste sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel.

Laenude ja nõuete õiglane väärtus oli 31.12.2019 seisuga 0,2% suurem (993 tuhat eurot) bilansilisest väärtusest ja klientide hoiuste õiglane väärtus vastab nende bilansilisele väärtusele.

31.12.2018 seisuga oli laenude ja nõuete õiglane väärtus 0,8% väiksem (2 524 tuhat eurot) bilansilisest väärtusest ja klientide hoiuste õiglane väärtus vastas nende bilansilisele väärtusele.

31.12.2019	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Bilansiline väärtus	Õiglane väärtus
Finantsvarad õiglises väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi					
Võlainstrumendid	4 061	-	-	4 061	4 061
Omakapitaliinstrumendid	-	13	-	13	13
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kokku	4 061	13	-	4 074	4 074
Kinnisvarainvesteeringud	-	-	594	594	594
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses					
Raha ja raha ekvivalendid	122 295	-	-	122 295	122 295
Laenud ja nõuded klientidele	-	-	460 460	460 460	461 453
sh eraisikud	-	-	264 998	264 998	266 229
sh juriidilised isikud	-	-	195 462	195 462	195 224
Muud finantsvarad	1 263	-	-	1 263	1 263
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses kokku	123 558	-	460 460	584 018	585 011
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses					
Klientide hoiused ja saadud laenud	-	-	506 531	506 531	506 531
sh eraisikud	-	-	338 137	338 137	338 137
sh juriidilised isikud	-	-	165 693	165 693	165 693
sh krediidasutused	-	-	2 701	2 701	2 701
Muud finantskohustised	-	-	5 187	5 187	5 187
Allutatud kohustised	-	-	7 064	7 064	7 064
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses kokku	-	-	518 782	518 782	518 782

31.12.2018	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Bilansiline väärtus	Õiglase väärtus
Finantsvarad õiglises väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi					
Võlainstrumendid	9 130	-	-	9 130	9 130
Omakapitaliinstrumendid	-	13	-	13	13
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kokku	9 130	13	-	9 143	9 143
Kinnisvarainvesteeringud	-	-	904	904	904
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses					
Raha ja raha ekvivalendid	88 030	-	-	88 030	88 030
Laenud ja nõuded klientidele	-	-	328 723	328 723	326 200
sh eraisikud	-	-	202 177	202 177	199 853
sh juriidilised isikud	-	-	126 546	126 546	126 347
Muud finantsvarad	333	-	-	333	333
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses kokku	88 363	-	328 723	417 086	414 563
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses					
Klientide hoiused ja saadud laenud	-	-	385 118	385 118	385 118
sh eraisikud	-	-	237 279	237 279	237 279
sh juriidilised isikud	-	-	137 837	137 837	137 837
sh krediidiasutused	-	-	10 002	10 002	10 002
Muud finantskohustised	-	-	4 126	4 126	4 126
Allutatud kohustised	-	-	5 026	5 026	5 026
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses kokku	-	-	394 270	394 270	394 270

Kinnisvarainvesteeringud on kajastatud õiglases väärtuses vastavalt IFRS 13 õiglase väärtuse hierarhia kolmanda taseme põhimõtetele, lähtudes atesteeritud kinnisvarahindajate eksperthinnangutest. Eksperthinnangud põhinevad tulumeetodil, võrdlusmeetodil või kahe eelnimetatu kombineerimisel segameetodil.

Eksperthinnangud kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse leidmiseks põhinevad järgmisel:

- üüritulo: kasutatakse kehtivatest üürilepingutest tulenevaid hindu;
- vakantsus: kinnisvarainvesteeringute tegelik vakantsus, arvestades objektiga seotud riske;
- diskontomäär: arvutatakse kinnisvarainvesteeringuga seotud kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC) põhjal;
- kapitalisatsiooni määr: põhineb hinnangulisel tootlustasemel eeldatava hoiuperioodi lõpus, arvestades prognoositavat turuolukorda ja objektiga seotud riske.

Tulumeetod põhineb vara võimel genereerida tulevikus tulu. Väärtusena käsitletakse oodatava tulu nüüdisväärtust. Tulumeetodit rakendatakse tulutoova kinnisvara (rendiobjekt või rendiobjektina käsitletav) hindamiseks. Tulupõhised käsitlused on tulu kapitaliseerimine ja diskonteeritud rahavoo analüüs.

Võrdlusmeetod põhineb analüüsil, mille aluseks on hinnatava vara võrdlus sarnaste müüdüd varadega. Võrdluse käigus selgitatakse välja erisused hinnatava vara ja sarnaste müüdüd varade vahel ning selle põhjal korrigeeritakse müüdüd varade hindu ja leitakse hinnatava vara väärtus. Mõnedes olukordades ei ole võimalik ainult ühe meetodi kasutamine ja meetodeid tuleb omavahel kombineerida. Hindaja kasutab hindamisel ühte kuni kolme hindamismeetodit (või nende kombinatsioone). Mitme meetodi rakendamisel saadakse tavaliselt mitu erinevat tulemust, mis kohandatakse hindamistulemuseks kaalumise teel.

Ülevaate kasutatud hindamismetoodikast ja kinnisvarainvesteeringute jaotusest annab alljärgnev tabel.

31.12.2019	Õiglane väärtus	Üüritulu aastas	Keskmine üürihind eurot m2 kohta	Diskontomäär	Kapitalisat-siooni määr	Võimalik muutus üürihinnas	Maksimaalne mõju väärtusele
Hinnatud võrdlusmeetodil							
-ärikondlik kinnisvara	381	25	6,21-7,95	-	-	7%	+/-7%
-elukondlik kinnisvara	213	11	5,8	-	-	5%	+/-5%
Investeeringud kokku	594	36					

31.12.2018	Õiglane väärtus	Üüritulu aastas	Keskmine üürihind eurot m2 kohta	Diskontomäär	Kapitalisat-siooni määr	Võimalik muutus üürihinnas	Maksimaalne mõju väärtusele
Hinnatud võrdlusmeetodil							
-ärikondlik kinnisvara	381	24	6,21-7,95	-	-	3-8%	+/-7%
-elukondlik kinnisvara	213	11	5,8	-	-	-5%	+/-5%
Tuleviku rahavoogude diskonteerimisel							
- muu ärikondlik kinnisvara	310	23	3,61-10,99	13%	11%	3-10%	+/-8%
Investeeringud kokku	904	58	-	-	-	-	-

Lisa 3 Tütaretevõtted ja firmaväärtus

Mais 2017 omandas pank 100% Coop Finants AS aktsiatest eesmärgiga kasvatada oma turuosa tarbimislauende segmendis. Tütaretevõtte soetusest tekkis firmaväärtus, mis sisaldab tekkinud sünergiaid ja immateriaalset vara, mis ei ole eraldiseisvate varadena identifitseeritavad. Firmaväärtus hõlmab peamiselt omandatud ettevõtte kasumlikkusest, olulistest sünergiatest ja kombineeritud kulude säästust tekkivad efekti. Firmaväärtus seisuga 31.12.2019 oli 6 757 tuhat eurot (31.12.2018: 6 757). Seisudega 31.12.2019 ja 31.12.2018 viidi läbi firmaväärtuse kaetava väärtuse test. Kasutusväärtuse arvestus põhineb järgnevatel eeldustel:

- prognoositav laenuportfellide mahu kasv 10-14% aastas (2018: 10-15%)
- netotulude kasv keskmiselt 10% aastas (2018: 10-12%)
- kulude kasv 8% aastas (2018: 10%)
- laenu allahindluste keskmine kahjususe määr 3,3-3,5% aastas (2018: 3,3-3,5%)
- diskontomäärana on kasutatud aktsionäride oodatavat tulumäära 15% (2018: 15%)

Põhieelduste väärtuste kasutamisel tugines juhatus oma parimale hinnangule tõenäoliste ootuste osas. Kasutusväärtuse testi tulemusena ületab raha genereeriva üksuse kaetav väärtus tema bilansilist väärtust, mistõttu ei ole tehtud allahindlusi. Juhul, kui laenuportfelli kasvatada ei õnnestu, intressimäärad tarbimislauende turul langevad samas kui majanduskeskkonna võimaliku halvenemise korral proviisjonide kulud kasvavad ning lisaks ka tegevuskulud kasvavad, oleks vajalik firmaväärtuse allahindlus. Võtmenäitajate sensitiivsuse testimise eeldused olid:

- laenuportfelli ja netointressitulu kasv kuni 2% (2018: 3%)
- kulude kasv 18% (2018: 15%)
- laenukahjumid 4,2-5,2% (2018: 4,0-5,0%)
- kapitali kulu ehk diskontomäär 15%

Lähtudes võimalike mõistlike muutuste hinnangutest võtmenäitajatele, ei ole juhtkond tuvastanud olulisi põhjuseid, mis võiks viidata, et raha teeniva üksuse bilansiline väärtus ületaks tema tegelikku kaetavat väärtust.

Juunis 2017 omandas pank 49%-lise vähemusosaluse tütaretevõttes Krediidipank Finants AS, saades seeläbi 100% aktsiate omanikuks, tehingu summaks oli 2 058 tuhat eurot. 02.oktoobril 2017 andis AS Krediidipank Finants äritegevuse üle ettevõttele Coop Finants, äritegevus jätkub Coop Finants AS nime all. Alates jaanuarist 2018 sai AS Krediidipank Finants uueks ärinimeks on CP Vara AS, ettevõtte on likvideeritud augustis 2019.

Lisa 4 Tegevussegmentid

Tegevussegmentide raporteerimine vastab sisemiselt peamistele otsustajatele raporteerimise vormile. Peamiseks otsustajaks, kes on vastutav ressursside jaotuse ja segmentide tegevuse hindamise üle, on panga juhatas.

Kontsern jagab oma äritegevust segmentideks, lähtudes nii juriidilisest struktuurist kui ka panga sees täiendavast kliendipõhisest jaotusest. Juriidilise struktuuri järgi omab kontsern tarbimisläenude ning liisingu segmenti, mis pakuvad vastavalt tarbimisläene eraklientidele ning liisingutooteid nii eraklientidele kui ka ettevõtetele. Tarbimisläenude segment teenib intressitulusi läenude väljastamiselt ning teenustasutulusid järelmaksukaartide väljastamiselt. Liisingu segment teenib intressitulusi läenude väljastamiselt. 2019. aasta lõpus lisandus uue segmentina kindlustusmaakler, mis teenib tulusi kindlustuslepingute vahendamisel.

Panga kliendipõhisest jaotusest tulenevalt omab kontsern ettevõtete panganduse (juriidilised isikud) ja jaepanganduse (eraisikud) segmenti. Mõlemad segmentid pakuvad klientidele arveldustooteid ja läenutooteid ning kaasavad hoiusid. Segmentid teenivad intressitulusi läenude väljastamiselt ning teenustasutulusid maksete ja pangakaartide tehingute vahendamisel.

Segmentid on aluseks äritulemuste regulaarsel jälgimisel kontserni juhatuse ja nõukogu poolt ning segmentide kohta on kättesaadavad eraldiseisvad finantsandmed. Vastavalt kontserni struktuurile jaotab kontsern ettevõtete panganduse ja jaepanganduse segmentid veel detailsemalt ka läenude ning igapäevapanganduse äriilindeks (hoiused, arveldused). Kontsern kasutab äriilinde jaotust ka planeerimisel ja eelarvestamisel. Kontserni juhatas on määratud otsustajaks rahaliste eraldiste ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest.

Segmenti poolt raporteeritud tulud koosnevad tuludest välistelt klientidelt ning täiendavalt intressitulust või intressikulust segmentide vaheliselt läenamisel, mis toimub kontsernis kehtestatud sisemise raha hinna mudeli alusel ja mis on allolevates tabelites näidatud kui elimineerimine. Kontsernil ei ole ühtegi klienti, kelle tulu moodustaks rohkem kui 10% vastavast tululiigist. Intressitulud teenitakse Eestis. Teenustasutulude geograafiline jaotus on toodud lisa 6.

Kasum segmentide lõikes 2019, tuhandetes eurodes	Ärikliendi-pangandus	Erakliendi-pangandus	Tarbimis-finantseerimine	Liising	Muud*	Elimineerimine	Kokku
Intressitulud	7 782	6 475	10 017	2 280	1 744	-2 720	25 578
sh välimine tulu	7 217	5 835	10 017	2 280	229	0	25 578
sh sisemine tulu	565	640	0	0	1 515	-2 720	0
Intressikulud	-2 010	-2 501	-867	-839	-1 392	2 720	-4 889
Neto intressitulud	5 772	3 974	9 150	1 441	352	0	20 689
Teenustasutulud	712	1 210	1 630	99	74	0	3 725
Teenustasukulud	-396	-686	-260	-11	0	0	-1 353
Neto teenustasud	316	524	1 370	88	74	0	2 372
Muud tulud, neto	121	141	360	114	-78	0	658
Netotulud kokku	6 209	4 639	10 880	1 643	348	0	23 719
Tegevuskulud kokku	-3 828	-6 295	-3 935	-1 626	-577	0	-16 261
Kasum enne allahindlusi	2 381	-1 656	6 945	17	-229	0	7 458
Laenude allahindlus (-) või allahindluse tühistamine (+)	-556	461	-1 600	-236	0	0	-1 931
Tulumaksukulu	5	-5	0	0	0	0	0
Puhaskasum	1 830	-1 200	5 345	-219	-229	0	5 527

*Muude all kajastuvad treasury, tütaretevõtted Martinoza, Prana Property ning Coop Kindlustusmaakler.

Varad ja kohustused seisuga 31.12.2019, miljonites eurodes	Ärikliendi-pangandus	Erakliendi-pangandus	Tarbimis-finantseerimine	Liising	Muud*	Elimineerimine	Kokku
Laenuportfell	158	211	59	63	174	-205	460
Muud varad	43	51	26	18	13	0	151
Varad kokku	201	262	85	81	187	-205	611
Kohustused kokku	170	229	74	69	185	-205	522

Teenustasutulude jagunemine

	Ärikliendi-pangandus	Erakliendi-pangandus	Tarbimis-finantseerimine	Liising	Muud	Elimineerimine	Kokku
Kaarditehingute tasud	222	397	726	0	0	0	1 345
Kaartide kuutasud	1	40	865	0	0	0	906
Kontode avamise ja haldamise tasud	118	550	0	0	0	0	668
Ülekandetasud	223	131	0	0	0	0	354
Tulu valuutatehingutelt	99	14	0	0	33	0	146
Muud teenustasutulud	87	79	39	99	2	0	306
Teenustasutulud kokku	750	1 211	1 630	99	35	0	3 725

Kasum segmentide lõikes 2018, tuhandetes eurodes	Ärikliendi-pangandus	Erakliendi-pangandus	Tarbimis-finantseerimine	Liising	Muud*	Elimineerimine	Kokku
Intressitulud	5 680	4 952	7 883	1 253	1 371	-1 284	19 855
sh välimine tulu	5 680	4 952	7 883	1 253	87	0	19 855
sh sisemine tulu	0	0	0	0	1 284	-1 284	0
Intressikulud	-1 097	-1 536	-530	-369	-828	1 284	-3 076
Neto intressitulud	4 583	3 416	7 353	884	543	0	16 779
Teenustasutulud	1 216	888	1 364	33	168	0	3 669
Teenustasukulud	-517	-585	-259	-6	0	0	-1 367
Neto teenustasud	699	303	1 105	27	168	0	2 302
Muud tulud, neto	124	140	396	62	-35	0	687
Netotulud kokku	5 406	3 859	8 854	973	676	0	19 768
Tegevuskulud kokku	-2 954	-5 030	-3 794	-1 173	-650	0	-13 601
Kasum enne allahindlusi	2 452	-1 171	5 060	-200	26	0	6 167
Laenude allahindlus (-) või allahindluse tühistamine (+)	-701	159	-761	-89	0	0	-1 392
Tulumaksukulu	-14	-8	0	0	0	0	-22
Puhaskasum	1 737	-1 020	4 299	-289	26	0	4 753

*Muude all kajastuvad treasury, tütaretevõtted Martinoza ja Prana Property.

Varad ja kohustused seisuga 31.12.2018, miljonites eurodes	Ärikliendi-pangandus	Erakliendi-pangandus	Tarbimis-finantseerimine	Liising	Muud*	Elimineerimine	Kokku
Laenuportfell	104	161	46	41	86	-109	329
Muud varad	47	29	16	8	17	0	117
Varad kokku	151	190	62	49	103	-109	446
Kohustused kokku	137	174	60	41	94	-109	397

Teenustasutulude jagunemine

	Ärikliendi-pangandus	Erakliendi-pangandus	Tarbimis-finantseerimine	Liising	Muud	Elimineerimine	Kokku
Kaarditehingute tasud	201	308	525	0	0	0	1 034
Kaartide kuutasud	1	9	827	0	0	0	837
Kontode avamise ja haldamise tasud	309	350	0	0	0	0	659
Ülekandetasud	469	140	0	0	0	0	609
Tulu valuutatehingutelt	156	10	0	0	167	0	333
Muud teenustasutulud	80	71	12	33	1	0	197
Teenustasutulud kokku	1 216	888	1 364	33	168	0	3 669

Lisa 5 Neto intressitulu

	2019	2018
Intressitulud efektiivse intressimäära meetodil:		
Tarbimislaenu ja järelmaks	10 017	7 882
Laenu ettevõtetele	7 181	4 825
Laenu eraisikutele	5 836	4 161
Võlakirjad	225	406
Intressitulu kohustistelt	36	193
Muud varad	3	94
Muud samalaadsed intressitulud:		
Liising	2 280	2 294
Intressitulud kokku	25 578	19 855
Klientide hoised ja saadud laenu	-4 140	-2 484
Allutatud kohustused	-458	-342
Intressikulu varadelt	-270	-250
Rendikohustised	-21	0
Intressikulud kokku	-4 889	-3 076
Neto intressitulu	20 689	16 779

Lisa 6 Neto teenustasutulu

	2019	2018
Kaarditehingute tasud	1 345	1 034
Kaartide kuutasud	906	837
Kontode avamise ja haldamise tasud	668	659
Ülekandetasud	354	609
Tulu valuutatehingutelt	146	333
Muud teenustasutulud	306	197
Teenustasutulud kokku	3 725	3 669
Kaarditehingute tasud	-890	-879
Ülekandetasud	-233	-263
Muud teenustasukulud	-230	-225
Teenustasukulud kokku	-1 353	-1 367
Neto teenustasutulu	2 372	2 302

2019. aastal teenis kontsern 89% teenustasutuludest Eesti residentidelt ning 11% muude riikide residentidelt (valdav osa klientidest on EL riikide residendid). 2018. aastal teeniti 79% teenustasutuludest Eesti residentidelt ning 21% muude riikide residentidelt. Kõik teenustasutulud kajastatakse nende tekkimise hetkel.

Lisa 7 Tööjõukulud

	2019	2018
Töötasud	-7 367	-6 137
Sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks	-2 513	-2 040
Kokku	-9 880	-8 177

Sotsiaalmaksu alla kuuluvad ka sissemaksed riiklikesse pensionifondidesse. Kontsernil ei ole õiguslikku ega faktilist kohustust teha lisaks sotsiaalmaksule pensioni- või muid sarnaseid maksmeid.

Lisa 8 Tegevuskulud

	2019	2018
Turunduskulud	-1 006	-1 122
Hoonete üür ja rent	-304	-743
Infosüsteemide haldamine	-889	-653
Kontorikulud	-435	-463
Ostetud teenused	-474	-420
Tagatisfondi osamaksed	-273	-187
Koolituskulud ja lähetuskulud	-179	-179
Järelevalvetasu osamaksed	-139	-111
Juriidilised teenused, riigilõivud	-79	-63
Transpordikulud	-58	-47
Liikmemaksud	-21	-18
Kindlustus	-44	-7
Muud tegevuskulud	-676	-615
Kokku	-4 577	-4 628

Lisa 9 Raha ja raha ekvivalendid

	31.12.2019	31.12.2018
Sularaha	21 531	21 721
Kohustuslik reserv keskpangas *	3 893	2 742
Nõudmiseni hoiused keskpangas	94 019	49 321
Nõudmiseni hoiused krediidasutustes	2 452	13 755
Tähtajalised hoiused krediidasutustes *	400	491
Kokku	122 295	88 030

* Ei kuulu raha ja raha ekvivalentide koosseisu rahavoogude aruandes.

Tähtajalised hoiused krediidasutustes on panditud tagatisena. Kohustuslik reserv keskpangas on minimaalne summa, mida pank peab hoidma keskpangas hoiuste kattevarana ning see summa ei ole vabalt kasutatav. Kohustusliku reservkapitali nõue seisuga 31.12.2019 oli 1% (31.12.2018: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (klientide hoiused ja saadud laenud). Reservi nõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt eelnevalt aktsepteeritud välisfinantsvarades.

Lisa 10 Finantsinvesteeringud

	31.12.2019	31.12.2018
Valitsuste võlakirjad	1 398	1 929
Krediidi- ja finantseerimisasutuste võlakirjad	0	0
Muude mittefinantsettevõtete võlakirjad	2 663	7 201
Võlainstrumendid kokku	4 061	9 130
Muude mittefinantsettevõtete aktsiad	13	13
Omakapitaliinstrumendid kokku	13	13
Finantsinvesteeringud kokku	4 074	9 143

Võlainstrumendid ja omakapitaliinstrumendid kajastatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumiaruande.

Lisa 11 Laenud ja nõuded klientidele

	31.12.2019	31.12.2018
Nõuded eraisikutele kokku	268 329	204 003
sh tarbimisaenud	62 218	48 560
sh liisingfinantseerimine	26 424	16 875
sh eluasemelaen ja muud laenud	179 687	138 568
Nõuded juriidilistele isikutele kokku	197 471	128 558
sh liisingfinantseerimine	38 127	23 635
sh muud laenud ettevõtetele	159 344	104 923
Kokku nõuded	465 800	332 561
Laenude ja nõuete allahindlus	-5 340	-3 838
Kokku	460 460	328 723

Kapitalirendi nõuded	31.12.2019	31.12.2018
Liisingu brutoinvesteering – saadaolevad rendimaksud, sh	71 070	44 584
kuni 1 aasta	23 180	13 280
1-5 aastat	47 764	29 808
üle 5 aasta	126	1 496
Teenimata intressitulu	-6 044	-3 836
kuni 1 aasta	-2 383	-1 436
1-5 aastat	-3 654	-2 375
üle 5 aasta	-7	-25
Liisingu netoinvesteering	65 026	40 748
kuni 1 aasta	20 797	11 844
1-5 aastat	44 110	27 433
üle 5 aasta	119	1 471

Kontsern on muutnud eraisikute nõuete jaotust, näidates real „tarbimisaenud“ ainult need laenud, mida väljastab tütarettevõtte Coop Finants AS. Panga poolt väljastatud muud väikelaenud on näidatud real „eluasemelaen ja muud laenud“.

Lisa 12 Laenude allahindlused ja laenukahjumid

Laenude allahindlused	31.12.2019	31.12.2018
Allahindluste saldo aruande perioodi alguses	-3 838	-3 644
IFRS 9 esimese päeva mõju	0	-630
Aruandeperioodi allahindlused	-2 460	-1 598
Aruandeperioodil bilansiväliseks viidud laenud	958	2 034
Allahindluste saldo aruandeperioodi lõpus	-5 340	-3 838

Laenukahjumid	2019	2018
Aruandeperioodi allahindlused	-2 460	-1 598
Bilansivälise laenude laekumine	529	206
Laenukahjumid või laenukahjumite vähendamine	-1 931	-1 392

Lisa 13 Muud finantsvarad ja muud varad

	31.12.2019	31.12.2018
Finantsvarad		
Raha teel	443	1
Tagatisraha	314	178
Muud finantsvarad	506	154
Finantsvarad kokku	1 263	333
Muud varad		
Lõpetamata arendusobjektid	2 489	2 649
Müügiks ostetud kinnisvara	4 060	4 019
Muu vara	207	29
Varad müügiks kokku	6 756	6 697
Finantsjärelevalve ettemakse	131	131
Arveldused maksuametiga	351	193
Muud ettemaksed	683	613
Muud varad kokku	1 165	937
Kinnisvarainvesteeringud	594	904
Kokku	9 778	8 871

Lisa 14 Kinnisvarainvesteeringud

	31.12.2019	31.12.2018
Jääkväärtus perioodi algul	904	2 398
Müüdüd perioodi jooksul	-290	-1 307
Õiglase väärtuse muutus	-20	-187
Jääkväärtus perioodi lõpul	594	904
sh renditulu teenivad kinnisvarainvesteeringud	594	904

Lisa 15 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

	Kasutamissoiguse esemeks olev vara	Maa ja ehitised	Muu materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo 31.12.2017					
Soetusmaksumus	0	565	2 949	2 662	6 176
Kulum	0	-136	-944	-1 496	-2 576
Jääkmaksumus	0	429	2 005	1 166	3 600
Soetamine	0	0	797	1 452	2 249
Müük jääkmaksumuses	0	-290	-9	0	-299
Arvestatud kulum	0	-7	-460	-329	-796
Saldo 31.12.2018					
Soetusmaksumus	0	136	3 608	4 113	7 857
Kulum	0	-4	-1 275	-1 824	-3 103
Jääkmaksumus	0	132	2 333	2 289	4 754
Arvele võetud seoses IFRS 16 rakendamisega	1 768				
Jääkmaksumus 01.01.2019	1 768	132	2 333	2 289	6 522
Soetamine ja lisandumised	576	0	710	2 035	3 321
Rendilepingute lõpetamised	-96	0	0	0	-96
Mahakandmine jääkmaksumuses	0	0	-5	0	-5
Arvestatud kulum	-526	-3	-663	-612	-1 804
Saldo 31.12.2019					
Soetusmaksumus	2 248	136	4 105	6 116	12 605
Kulum	-526	-7	-1 730	-2 404	-4 667
Jääkmaksumus	1 722	129	2 375	3 712	7 938

Lisa 16 Klientide hoiused ja saadud laenud

	31.12.2019	31.12.2018
Eraisikud	338 137	237 279
Juriidilised isikud	165 693	137 837
Krediidiasutused	2 701	10 002
Kokku	506 531	385 118
Nõudmiseni hoiused	152 189	120 544
Tähtajalised hoiused	327 431	249 864
Emiteeritud võlainstrumendid	14 103	5 052
Sihtotstarbelised laenud	12 808	9 658
Kokku	506 531	385 118

Pank sõlmis 2017. aastal Euroopa Investeeringufondiga (EIF) 10-aastase laenulepingu summas 8 miljonit eurot, mis võimaldab finantseerida väikese- ja keskmise suurusega ettevõtteid. Seisuga 31.12.2018 on laenuliimidist kasutusele võetud 4 miljonit eurot ning seisuga 31.12.2019 kogu summa 8 miljonit eurot. Ülejäänud sihtotstarbelised laenud on saadud Maaelu Edendamise Sihtasutuselt.

Lisa 17 Muud finantskohustised ja muud kohustised

	31.12.2019	31.12.2018
Finantskohustised		
Raha teel	1 248	2 966
Võlgnevused hankijatele	368	289
Rendikohustised	1 725	0
Muud finantskohustised	1 846	871
Muud finantskohustised kokku	5 187	4 126
Muud kohustised		
Võlad töövõtjatele	1 640	1 270
Maksuvõlad	380	311
Eraldised	455	455
Muud kohustised	694	809
Muud kohustised kokku	3 169	2 845
Kokku	8 356	6 971

Lisa 18 Allutatud kohustised

	Emiteerimise aasta	Intressimäär	Lunastustähtaeg	Summa
Allutatud võlakohustus	2017	6.75%	04.12.2027	5 000
Allutatud võlakohustus	2019	7.58%	29.03.2029	2 000
Kohustused seisuga 31.12.2018				5 000
Kohustused seisuga 31.12.2019				7 000
Tekkepõhine intressikohustus 31.12.2018				26
Arvestatud intressikulud 2019. aastal				458
Välja makstud intressikulud 2019. aastal				-458
Tekkepõhine intressikohustus 31.12.2019				64

Lisa 19 Omakapital

Panga aktsiakapitali suuruseks 31.12.2018 seisuga oli 38 199 tuhat eurot, mis jagunes 58 385 195 nimiväärtusega lihtaktsiaks. Juunis, 2019 tõsteti panga aktsiakapitali ning emiteeriti täiendavalt 3 834 650 aktsiat. Detsembris 2019 korraldati panga aktsiate esmane avalik pakkumine, mille käigus emiteeriti täiendavalt 27 236 321 aktsiat. Aktsiate eest tasuti täies ulatuses rahas. Seisuga 31.12.2019 on panga aktsiakapitali suuruseks 60 960 tuhat eurot, mis jaguneb 89 456 166 nimiväärtusega lihtaktsiaks. Ühe nimiväärtusega aktsia arvestuslikuks väärtuseks on 0,68 eurot (31.12.2018: 0,65).

Põhikirja järgi võib ilma põhikirja muutmata suurendada aktsiakapitali 160 miljoni euroni.

Pank väljastab juhatuse liikmetele, osakonnajuhtidele ning võtmetöötajatele aktsiaoptsoone. Optsooni realiseerimise tähtaeg on kolm aastat ning optsooni alusvaraks olevate aktsiate emiteerimine toimub aktsionäride iga-aastaselt korralisel üldkoosolekul või realiseerimise tähtaja saabumisele lähedasel aktsionäride

erakorralisel koosolekul. Väljastatud optsoonide reserv oli seisuga 31.12.2019 summas 226 tuhat eurot (31.12.2018: 103 tuhat). Vastavad kulud kasumiaruandes 2019. aastal olid 123 tuhat eurot (2018: 103 tuhat). Optsoonide õiglase väärtuse arvutamisel kasutatakse Black-Scholes mudelit, mis kasutab sisenditena panga aktsia hindu, volatiilsust ning riskivaba intressimäära. Töötajatel ei ole õigust optsoonide summat rahas välja võtta. Optsoone ei saa vahetada, müüa, pantida või koormata. Optsoonid on päritavad. Optsoonileping aegub, kui töötaja lahkub ettevõttest enne optsoonide täitmise tähtaega, kuid nõukogu võib otsustada teisiti. 2019. aastal ning 2020. aasta alguses tühistati 2018. aasta veebruaris väljastatud optsoonid 136 770 aktsiale. Pank võib väljastada optsoone 2019. majandusaasta tulemuste eest.

Väljastamise aeg	Aktsiate arv	Aktsia hind
September 2017	1 167 700	0,7305
Veebruar 2018	540 310	0,7660
August 2018	120 000	0,8057
Jaanuar 2019	70 000	0,8420
Kokku	1 898 010	

Reservkapital on moodustatud vastavalt Äriseadustiku § 336 iga-aastaste kasumieraldistena minimaalselt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab minimaalselt 1/10 aktsiakapitalist. Kui reservkapital saavutab äriseadustikus ettenähtud suuruse, lõpetatakse reservkapitali suurendamine puhaskasumi arvelt. Kohustuslikku reservkapitali võib aktsionäride üldkoosoleku otsuse alusel kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Kohustuslikust reservkapitalist ei või teha aktsionäridele väljamakseid.

Lisa 20 Tingimuslikud kohustised

	31.12.2019	31.12.2018
Finantsgarantiid	4 161	2 186
Krediidiliinid ja arvelduskrediidid	38 414	34 917
Kokku	42 575	37 103

Kontsern rakendab tingimuslikele kohustustele oodatava krediidikahju mudelit, vt lisa 2.

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsioonide esitamisest ning vigade ilmnemisel määrata täiendavaid maksusummasid, intresse ning trahve. Kontserni juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks kontsernile tingimuslikult tekkida olulisi kohustusi täiendava maksustamise läbi.

Lisa 21 Kohtuvaidlused

2019. aastal oli kohtutes menetluses kolm kontserni vastu (st kontserni ettevõtte on kostja rollis) esitatud hagi. Ühe hagi puhul tehti kohtuotsus jaanuaris 2020 ning hagi ei rahuldatud. Ühe hagi nõuete summa on 17 tuhat eurot ning üks hagi on seotud laenu tagatiseks võetud hoonestusõiguse vaidlustamisega (hüpoteegisumma 3 mln eurot).

31.12.2019 seisuga oli kohtumenetluste käigus kontserni erinevate ettevõtete kasuks välja mõistetud kokku 76 tuhat eurot, millele lisanduvad viivised. Samal ajal oli menetluses kontserni poolt esitatud hagnosisid (sh maksekärsed) kogusummas 66 tuhat eurot (2018. a. lõpu seisuga kogusummas 47 tuhat eurot), millele lisanduvad viivised. Nõuete peamiseks sisuks on erinevatest krediidilepingutest tulenevad nõuded klientide vastu.

Krediidilepingutest tulenevad nõuded on hea perspektiiviga ja reeglina mõistetakse kohtu poolt täies ulatuses välja.

Lisa 22 Rendile võetud varad

Kuni 31.12.2018 kajastati kontserni poolt kasutusrendile võetud büroopindu kasutusrendina ning nende lepingujärgsed maksed jagunesid alljärgnevalt:

	kuni 1 aasta	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Seisuga 31.12.2018	147	1 437	353	1 937

Alates 01.01.2019 kajastatakse rendilepinguid kasutusõiguse esemeks oleva varana ja kohutusena. IFRS 16 rakendamise mõju kontserni varadele, kohustustele ja kasumile vt lisa 1.18 ning lisa 13 ja lisa 17.

Lisa 23 Seotud osapooled

Seotud osapoolteks on:

- olulise mõjuga aktsionär ja tema kontserni kuuluvad ettevõtted;
- kontserni juhtkond, so emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmed, siseauditi üksuse juht ja nende poolt kontrollitavad ettevõtted;
- kontserni juhtkonnaga samaväärset majanduslikku huvi omavad isikud ja nendega seotud ettevõtted.

Seotud osapooltele antud laenud ei erine intressimäärade osas teistele klientidele antud laenudest. Tehingud seotud osapooltega toimuvad hinnakirja alusel ja/või turuväärtuses.

Saldod	31.12.2019	31.12.2018
Aktsionärid:		
Laenud	58	0
Hoiused	275	5 280
Juhatuse ja nõukogu liikmed ning nendega seotud isikud ja ettevõtted:		
Laenud	167	114
Hoiused	2 736	1 567

Aruandeperioodil ei ole seotud osapoolte nõudeid alla hinnatud.

Tehingud	2019	2018
Aktsionärid:		
Aruandeperioodi intressikulu	1	7
Juhatuse ja nõukogu liikmed ning nendega seotud isikud ja ettevõtted:		
Aruandeperioodi intressitulu	3	3
Aruandeperioodi intressikulu	10	1
Muud müüdud kaubad ja teenused	2	2
Muud ostetud kaubad ja teenused	23	104
Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstud tasud	537	521

Juhatuse liikmetele tingimuslikult makstav maksimaalne lahkumiskompensatsioon on 175 tuhat eurot (31.12.2018: sama). Juhatuse liikmetele väljastatud aktsioptsioonide kohta on info esitatud lisa 19.

Lisa 24 Tava ja lahustatud kasum aktsia kohta

Leidmaks tava kasumit aktsia kohta, on emaettevõtte omanikele omistatud puhaskasum jagatud kaalutud keskmise aktsiate arvuga.

	31.12.2019	31.12.2018
Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum (tuh.eurodes)	5 527	4 753
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tuh. aktsiates)	62 572	58 385
Tava kasum aktsia kohta (eurodes)	0,09	0,08
Korrigeerimised lahustatud kasumi aktsiate kohta arvutamisel – aktsiaoptioonid (tuh. aktsiates)	2 015	1 556
Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud lahustatud kasumi aktsia kohta arvutamisel (tuh. aktsiates)	64 587	59 941
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	0,09	0,08

Lisa 25 Bilansipäevajärgsed sündmused

2020. aasta alguses kinnitati uue koronaviiruse (Covid-19) olemasolu ja praeguseks on see levinud üle kogu maailma, sealhulgas Eestisse, põhjustades probleeme ettevõtetele ja majandustegevusele. Kontsern käsitleb seda haiguspuhangut bilansipäevajärgseks mitte korrigeerivaks sündmuseks. Kuna olukord on ebakindel ja kiiresti arenev, ei pea me otstarbekaks kvantitatiivse hinnangu andmist haiguspuhangu võimaliku mõju kohta Kontsernile. Mõju makromajanduslikele prognoosidele võetakse arvesse Kontserni IFRS9 oodatavate krediitkahjumite hindamisel 2020. aastal.

Lisa 26 Emaettevõtte konsolideerimata finantsaruanded

Emaettevõtte kasumiaruanne ja muu koondkasumi aruanne

	2019	2018
Intressitulud efektiivse intressimäära meetodil	16 905	13 023
Intressi- ja sarnased kulud	-4 892	-3 077
Neto intressitulu	12 013	9 946
Teenustasutulud	1 998	2 273
Teenustasukulud	-1 105	-1 118
Neto teenustasutulu	893	1 155
Renditulud kinnisvarainvesteeringutelt	11	10
Muud tulud	753	782
Netotulem õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt	7	-12
Muud tulud, neto	771	780
Tööjõukulud	-8 683	-7 087
Tegevuskulud	-3 342	-3 373
Põhivara kulum	-1 549	-665
Tegevuskulud kokku	-13 574	-11 125
Kasum enne laenude allahindluse kulu	103	756
Laenude allahindluse kulu	-381	-553
Kasum / kahjum enne tulumaksu	-278	203
Tulumaksu kulu	0	-22
Aruandeperioodi puhaskasum / puhaskahjum	-278	181
Muu koondkasum / koondkahjum		
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	155	-239
Aruandeperioodi koondkasum / koondkahjum	-123	-58

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

	31.12.2019	31.12.2018
Varad		
Raha ja raha ekvivalendid	122 256	88 030
Võlainstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	4 061	9 130
Omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi	13	13
Laenud ja nõuded klientidele	447 016	320 565
Investeeringud tütarettevõtetesse	16 046	15 970
Muud finantsvarad	845	237
Kasutamiseõiguse esemeks olev vara	1 722	0
Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad	4 541	3 670
Muud varad	1 006	669
Varad kokku	597 506	438 247
Kohustised		
Klientide hoiused ja saadud laenud	508 455	386 624
Rendikohustised	1 725	0
Muud finantskohustised	1 594	3 284
Muud kohustised	2 470	1 498
Allutatud kohustised	7 064	5 026
Kohustised kokku	521 308	396 432
Omakapital		
Aktsiakapital	60 960	38 199
Ülekurss	11 797	175
Kohustuslik reservkapital	2 526	2 288
Jaotamata kasum	688	1 204
Muud reservid	227	-51
Omakapital kokku	76 198	41 815
Kohustised ja omakapital kokku	597 506	438 247

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

	2019	2018
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	16 509	12 958
Makstud intressid	-4 089	-2 240
Saadud teenustasud	1 998	2 273
Makstud teenustasud	-1 105	-1 118
Muud saadud tulud	778	788
Makstud tööjõukulud	-8 491	-6 917
Makstud muud tegevuskulud	-3 342	-3 355
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust	2 258	2 389
Äritegevusega seotud varade muutus:		
Laenuõuded klientidele	-126 359	-84 275
Keskpangas oleva kohustusliku reservli muutus	-1 151	-135
Muud varad	-943	611
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:		
Klientide hoiuste ja saadud laenude muutus	121 066	68 795
Muud kohustused	-1 072	1 982
Neto rahavood äritegevusest	-6 201	-10 633
Rahavood investeerimistegevusest		
Soetatud põhivara	-1 895	-1 852
Soetatud võlakirjainvesteeringud	0	-2 632
Müüdud ja lunastatud võlakirjainvesteeringud	4 999	4 738
Tütarettevõtte aktsiakapitali suurendamine	-340	-360
Tütarettevõtte likvideerimine	264	0
Kokku rahavood investeerimistegevusest	3 028	-106
Rahavood finantseerimistegevusest		
Aktsiakapitali sissemakse	34 383	0
Allutatud võlakirjade emiteerimine	2 000	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	36 383	0
Valuutakursi muutuste mõju raha ja raha ekvivalentidele	-7	4
Raha ja raha ekvivalentide muutus	33 203	-10 735
Raha ja -ekvivalendid perioodi alguses	84 760	95 495
Raha ja -ekvivalendid perioodi lõpus	117 963	84 760
Raha ja raha ekvivalentide jääk koosneb:		
Sularaha	21 531	21 721
Nõudmiseni hoiused keskpankades	94 019	49 321
Nõudmiseni ja lühikese tähtajaga hoiused krediidiasutustes	2 413	13 718

Emaettevõtte omakapitali muutuste aruanne

	Aktia- kapital	Üle- kurs	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Ümberhindl usreserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2017	38 199	175	2 070	0	0	1 619	42 063
IFRS 9 esmarakendamise mõjud:							
Laenuportfell, laenukohustised	0	0	0	0	0	-292	-292
Võlakirjaportfell	0	0	0	0	105	-85	20
Omakapital seisuga 01.01.2018	38 199	175	2 070	0	105	1 242	41 791
Muutus reservides	0	0	218	0	0	-219	-1
Aktσιαoptsoonid	0	0	0	103	0	0	103
Puhaskasum	0	0	0	0	0	181	181
Muu koondkasum	0	0	0	0	-259	0	-259
Koondkasum kokku	0	0	0	0	-259	181	-78
Omakapital seisuga 31.12.2018	38 199	175	2 288	103	-154	1 204	41 815
Aktσιαkapitali suurendamine ülekursi arvelt	175	-175	0	0	0	0	0
Aktσιαkapitali sissemaksmine	22 586	11 797	0	0	0	0	34 383
Muutus reservides	0	0	238	0	0	-238	0
Aktσιαoptsoonid	0	0	0	123	0	0	123
Puhaskasum	0	0	0	0	0	-278	-278
Muu koondkasum	0	0	0	0	155	0	155
Koondkasum kokku	0	0	0	0	155	-278	-123
Omakapital seisuga 31.12.2019	60 960	11 797	2 526	226	1	688	76 198
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital							
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus							-16 046
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus, arvestatuna kapitaliosaluse meetodil							29 199
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2019							89 351

Juhatuse kinnitus

Coop Pank AS 2019. aasta konsolideeritud majandusaasta aruandes esitatud andmed ja lisainformatsioon on tõene ning terviklik, esitatud andmetest ja informatsioonist ei ole välja jäetud midagi, mis mõjutaks nende sisu või tähendust. Konsolideeritud raamatupidamise aruanne kajastab õigesti ja õiglaselt kontserni finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on järgitud Rahvusvahelise Finantsaruandluse Standardite sätestatud põhimõtteid nii nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus ja viidatud Eesti raamatupidamise seaduse paragrahvis 17. Käesolev Coop Pank AS 2019. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne vastab Eesti Vabariigi seaduste nõuetele. Konsolideerimisgrupp on jätkuvalt tegutsev.

Coop Pank AS 2019. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne esitatakse aktsionäride üldkoosolekule kinnitamiseks aprillis 2020. Eelmine, 2018. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne, kinnitati aktsionäride üldkoosolekul 29.04.2019.

Margus Rink
juhatuse esimees

Hans Pajoma
juhatuse liige

Heikko Mäe
juhatuse liige

Kerli Lõhmus
juhatuse liige

16.03.2020

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Coop Pank AS-i aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

---

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Coop Pank AS-i ja selle tütarettevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2019 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 16. märtsil 2020 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2019;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja muud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

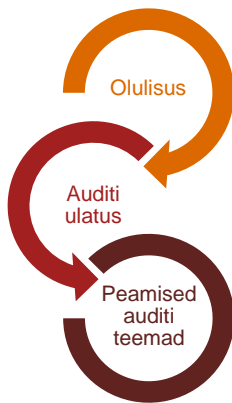
Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Kontsernille osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt. Meie poolt 2019. aasta jooksul Kontsernille osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

Kontserni auditi olulisus on 894 tuhat eurot, mis on määratud kui ligikaudu 1% Kontserni netovaradest.

Me viisime läbi täismahus auditi Kontserni ettevõtete osas, mis katsid sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud varad, kohustused, tulud ja kulud.

Peamiseks auditi teemaks oli klientidele antud laenude ja nõuete väärtus

---

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatas on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	894 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	Ligikaudu 1% Kontserni netovaradest
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes netovaradest, kuna Kontsern on kiires kasvufaasis. Seetõttu oli Kontserni tulemuslikkuse hindamise võtmemõdikuks netovarade maht, mida kasutatakse investorite, regulaatorite ja teiste huvigruppide poolt. Valisime 1%, mis on kooskõlas selle võtmemõdiku jaoks kasutatavate kvantitatiivsete määradega.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<p>Klientidele antud laenude ja nõuete väärtus</p> <p><i>Detailsem informatsioon on toodud lisas 1 „Raamatupidamisarvestuse põhimõtted“, lisas 2 „Riskide juhtimine“ ja lisas 11 „Laenud ja nõuded klientidele“ ja lisas 12 „Laenude allahindlused ja laenukahjumid“.</i></p> <p>Seisuga 31. detsember 2019 moodustas klientidele antud laenude bilansiline väärtus kokku 460 460 tuhat eurot, mis sisaldas nende väärtuse langusest tulenevat allahindlust summas 5 340 tuhat eurot.</p> <p>Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab krediitkahjumite kajastamise ajastuse ja allahindluse summade hindamisel subjektiivsete sisenditega kompleksseid mudeleid. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist oodatava krediitkahjumi (ECL) arvutamisel, sisaldavad:</p> <ul style="list-style-type: none"> krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3; ECL arvutamise mudelite koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste ja modelleerimise eelduste hindamine; 	<p>Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (IFRS).</p> <p>Hindasime allahindluse arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust, sealhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> klientide krediidireitingute üle vaatamine ja kinnitamine; tagatiste väärtuste üle vaatamine ja uuendamine; klientide regulaarsed ülevaatused. <p>Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgmistes valdkondades:</p> <ul style="list-style-type: none"> ECL arvutustes kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine; IFRS 9 metodoloogiast tulenevate oluliste sisendite korrektne kasutamine ECL arvutustes; 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale ECL arvutustes; laenude faasisesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus (sealhulgas olulise krediidiriski suurenemise ning kohustuse täitmata jätmise definitsioon);

-
- ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite modelleerimine ja arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
  - makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse;
  - eelpool nimetatud indikaatorite usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks kolme erineva stsenaariumi puhuks (baasstsenaarium, positiivne ja negatiivne stsenaarium) ning erinevate stsenaariumite tõenäosuste hindamine; ja
  - ECL-i prognoosimine faas 3 laenudele (individuaalne hindamine).
  - krediidireitingute sisemine määramine, mis on sisendiks ECL mudelitele;
  - tagatise käsitleva informatsiooni ja nende väärtuste õigsus laenusüsteemis, mis on sisendiks ECL mudelile; ja
  - faas 3 laenude nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine.
- Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete eelduste mõistlikkust, nagu näiteks erinevate stsenaariumite osakaalud, hinnangud äriklientide laenude hetke PD osas, oluliste makromajanduslike prognooside osas.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Kontsern tegutseb.

Antud eesmärgi saavutamiseks teostasime täismahus auditi Kontserni järgmiste üksuste finantsaruannete osas, tingituna nende suurusest ja riski tasemest: Coop Pank AS (Eesti), Coop Finants AS (Eesti) ja Coop Liising AS (Eesti). Lisaks teostasime ka eraldiseisvad auditiprotseduurid aktsiaselts Martinoza (Eesti), Coop Kindlustusmaakler AS (Eesti) ja SIA Prana Property (Läti) olulisemate bilansi ja kasumiaruannete kirjete osas.

Kontserni tasemel kontrollisime konsolideerimise korrektsust ning teostasime täiendavad analüütilised protseduurid eelpool mainitud eraldiseisvate auditiprotseduuridega kaetud Kontserni ettevõtete osas, et veenduda konsolideeritud finantsaruandlust mõjutavate väärtkajastamiste puudumises. Kirjeldav informatsioon Kontserni struktuuri osas on esitatud aastaaruande Lisas 1.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab Tegevusaruannet, Juhatuse kinnitust, Kasumi jaotamise ettepanekut ja Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;

- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivald antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt Coop Pank AS-i audiitoriks 22. aprillil 2014, 31. detsembril 2014 lõppenud majandusaasta suhtes. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi Coop Pank AS-i audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2033 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Raimla'.

Tiit Raimla
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 287

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lindvers'.

Evelin Lindvers
Vandeaudiitor, litsents nr 622

16. märts 2020

Kasumi jaotamise ettepanek

Coop Pank AS juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2019. aasta kontserni kasum summas 5 527 tuhat eurot jaotada järgnevalt:

1. kanda 276 tuhat eurot kohustuslikku reservkapitali;
2. lisada 5 251 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumile.

Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele

Nimetus	Tegevusala EMTAK järgi	Kood	Müügitulu (eurodes)
Finantstegevus	Krediidasutused (soolo)	64191	19 673 518
Finantstegevus	Krediidasutused (konsolideeritud)	64191	29 960 145

Panga kontaktid

669 0966

klienditugi@cooppank.ee

www.cooppank.ee

coop | Pank